

LV

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

2024

ES revīzijas īss apraksts

Informācijas apkopojums par Eiropas Revīzijas palātas
2024. gada pārskatiem

EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTA
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tālrunis: +352 4398-1
Uzziņām: <https://eca.europa.eu/lv/contact>
Tīmekļa vietne: <https://eca.europa.eu>
Sociālie mediji: @EUAuditors

NB! Tā kā šajā dokumentā dotie skaitļi ir noapaļoti, tie reizēm var nesakrist ar atsevišķu vienību saskaitīšanas summu.

Papildu informācija par Eiropas Savienību ir pieejama portālā Europa (<https://europa.eu>).

LV

2024

ES revīzijas īss apraksts

Informācijas apkopojums par Eiropas Revīzijas palātas
2024. gada pārskatiem

Saturs

Priekšsēdētāja ievadvārdi	4
Kopējie rezultāti	6
Galvenie konstatējumi	6
Atzinums	6
Ko mēs revidējam	8
ES 2024. gada budžets skaitļos	8
No kurienes nāk nauda?	8
Kādām vajadzībām naudu izlieto?	8
Ko mēs aptvērām?	10
Ko mēs konstatējam	11
ES pārskati sniedz patiesu un skaidru priekšstatu	11
Mēs sniedzam “tīru” atzinumu par ieņēmumiem	11
Mēs sniedzam negatīvu atzinumu par ES budžeta izdevumiem	12
Par ANM izdevumiem 2024. gadā mēs sniedzam atzinumu ar iebildēm	15
Plašāka informācija par mūsu rezultātiem	17
Budžeta un finanšu pārvaldība	17
Rezultātu sasniegšana ar ES budžetu	29
Ieņēmumi	33
Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma	36
Kohēzija, noturība un vērtības	40
Dabas resursi	46
Migrācija un robežu pārvaldība, Drošība un aizsardzība	51
Kaimiņvalstis un pasaule	55
Eiropas publiskā administrācija	60
Atvērēšanas un noturības mehānisms	63
Mūsu 2021. gada īpašajos ziņojumos formulēto ieteikumu ieviešanas pēcpārbaude	69
Eiropas attīstības fondi	71
Konteksts	76
Eiropas Revīzijas palāta un tās darbs	76

Priekšsēdētāja ievadvārdi

Mūsu gada pārskats ir ERP pats svarīgākais dokuments, un tajā sniegts vērtīgs priekšstats par ES budžetu un tā dažādajām politikas jomām. Tas kopā ar mūsu atbilstības un lietderības revīzijām palīdz mūsu ieinteresētajām personām veidot ES budžetu un pieņemt lēmumus. Ņemot vērā iepriekš minēto, mūsu 2024. gada pārskats ir būtisks pašreizējo ES budžeta problēmu novēršanai, kā arī proaktīvai turpmāko problēmu risināšanai nākamajā DFS periodā.

Mēs sniedzam atzinumu bez iebildēm par 2024. gada pārskatiem un atkārtoti apstiprinām, ka tie joprojām precīzi atspoguļo ES finanšu stāvokli. Arī mūsu gada pārskatā konstatēts, ka ES ieņēmumos kļūdu līmenis nav būtisks.

Mūsu aplēse par kļūdu līmeni ES budžeta izdevumos ir 3,6 % (2023. gadā – 5,6 %) un ir virs mūsu būtiskuma sliekšņa. Turklāt, tā kā ievērojamā mūsu revīzijas datu kopas daļā kļūdu līmenis ir būtisks, mēs sniedzam negatīvu atzinumu par ES budžeta izdevumiem.

Mūsu revīzijas datu kopu izdevumiem kopsummā veidoja 167,9 miljardi EUR no vispārējā budžeta. Kategorija “Kohēzija, noturība un vērtības” veidoja lielāko daļu no konstatētajām būtiskajām kļūdām, proti, 5,7 % (2023. gadā – 9,3 %). Aplēstais kļūdu līmenis kategorijā “Dabas resursi un vide” bija 2,6 % (2023. gadā – 2,2 %). Abas šīs izdevumu jomas kopā veido divas trešdaļas no mūsu revīzijas datu kopas. Izplatītākie kļūdu veidi ES budžetā joprojām ir saistīti ar neattiecināmiem projektiem un izmaksām, kā arī publiskā iepirkuma noteikumu neievērošanu.

Atvēršanas un noturības mehānisma (ANM) īstenošanas modelis ievērojami atšķiras no tradicionālajiem budžeta izdevumiem. Veicot maksājumus dalībvalstīm, netiek ņemtas vērā faktiskās izmaksas un atbilstība ES un valstu noteikumiem. Šo noteikumu neievērošana ir galvenais kļūdu cēlonis tradicionālajā budžetā. Turpretī ANM maksājumiem piemēro mazāk nosacījumu. Vienīgais to veikšanas nosacījums ir apmierinoši izpildīti atskaites punkti un mērķrādītāji. Līdz ar to mūsu darba rezultāti saistībā ar ANM nav salīdzināmi ar rezultātiem attiecībā uz tradicionālo budžetu, tāpēc par ANM izdevumiem mēs sniedzam atsevišķu revīzijas atzinumu.

ANM izdevumi 2024. gadā sasniedza 59,9 miljardus EUR. Mūsu revīzija aptvēra visus 28 ANM dotāciju maksājumus kopumā 53,5 miljardu EUR apmērā, kā arī priekšfinansējuma dzēšanu 6,4 miljardu EUR apmērā. Savās pārbaudēs konstatējām gadījumus, kad ar maksājumiem saistītie atskaites punkti un mērķrādītāji nebija apmierinoši izpildīti, kā arī problēmas saistībā ar atskaites punktu atcelšanu, dubultu finansēšanu un attiecināmības

periodiem. Mēs arī apzinājām gadījumus, kad atskaides punkti un mērķrādītāji bija definēti pārāk vispārīgi, kā arī nepilnības Komisijas *ex ante* novērtējumos. Ņemot vērā visu iepriekš minēto, par ANM izdevumiem mēs sniedzām atzinumu ar iebildēm.

Līdz 2024. gada beigām Komisija bija izmaksājusi 178,5 miljardus EUR ANM dotāciju maksājumos, kas ir tikai 50 % no kopējiem pieejamajiem līdzekļiem, taču līdz ANM īstenošanas beigām – 2026. gada decembrim – ir palicis mazāk par diviem gadiem. Nesen mēs izmantojām iespēju apskata veidā izvērtēt un apkopot apjomīgo darbu, ko esam veikuši kopš šā pagaidu instrumenta izveides 2021. gadā. Šajā apskatā ir izklāstīti galvenie konstatējumi un atziņas, kas gūtas par ANM, un tā mērķis ir sniegt informāciju saistībā ar jebkādiem iespējamiem jauniem īstenošanas modeļiem, kas nav saistīti ar izmaksām.

Lai gan mēs atzīstam pienesumu, ko šie instrumenti var dot ES budžetam, mēs uzsveram, ka nākotnē tie būtu jāizmanto tikai tad, ja finansējums ir tieši saistīts ar izmērāmiem rezultātiem. Būtu jāspēj izsekot to faktiskajām izmaksām, un ir ļoti svarīgi, lai to struktūra un īstenošana neapdraudētu pārskatatbildību. Ja šādi instrumenti ietver turpmākus aizņēmumus, ES ir efektīvi jāmazina ar procentu likmēm saistītie riski un iepriekš jāizstrādā skaidrs atmaksas plāns, kurā norādīti atmaksas avoti.

Mūsu 2024. gada pārskatā arī norādīts uz riskiem, kas saistīti ar aizņēmumiem turpmākajām DFS, jo īpaši uz pieaugošo slogu, ko rada *NGEU* aizņēmumu saistības. Līdz 2027. gadam neatmaksātie ES aizņēmumi varētu pārsniegt 900 miljardus EUR, kas ir gandrīz desmit reizes vairāk nekā 2020. gada līmenis pirms *NGEU*. Turklāt kopējie *NGEU* procentu izdevumi pašreizējās DFS ietvaros varētu būt lielāki par 30 miljardiem EUR, kas vairāk nekā divas reizes pārsniedz Komisijas sākotnējo prognozi 14,9 miljardus EUR. Turklāt mēs arī norādām uz problēmām, kuras var novērot pašreizējā DFS, piemēram, dalītās pārvaldības fondu lēno apguvi un ES budžeta riska ekspozīcijas pastāvīgo pieaugumu.

Tā kā daudzgadu finanšu shēma laikposmam pēc 2027. gada joprojām tiek izstrādāta, mēs esam publicējuši arī apskatu, kurā analizēta Eiropas Komisijas 2025. gada februāra paziņojumā par nākamo daudzgadu finanšu shēmu izklāstītā pozīcija. Apskatā ir norādīts uz iespējām uzlabot DFS struktūru, ko varētu panākt, veicinot lielāku sinerģiju starp ES politikas virzieniem un tās budžetu, nodrošinot, ka ES izdevumi sniedz pievienoto vērtību, palielinot elastību un vienkāršojot shēmu. Tas viss jādara, neapdraudot pārskatatbildību, pārredzamību un ES finansējuma izsekojamību.

Noslēgumā vēlos uzsvērt, ka ar savu darbu vēlamies sniegt atbalstu un informāciju diskusijām un debatēm par priekšlikumiem jaunajai DFS. Kā ES neatkarīga ārējās revīzijas iestāde mēs esam apņēmības pilni un gatavi atbalstīt ieinteresētās iestādes ES budžeta stiprināšanā un ES finanšu interešu aizsardzībā.

Visbeidzot, es vēlētos atzīt mūsu darbinieku apņēmību un speciālās zināšanas. Viņu profesionalitātei ir būtiska nozīme gan mūsu gada pārskatu sagatavošanā, gan mūsu organizācijas stiprināšanā.

Tony Murphy
priekšsēdētājs

Kopējie rezultāti

Galvenie konstatējumi

Saskaņā ar 287. pantu Līgumā par Eiropas Savienības darbību (LESD) mēs sniedzam Eiropas Parlamentam un Eiropas Savienības Padomei **ticamības deklarāciju** par ES konsolidēto pārskatu ticamību un darījumu likumību un pareizību. Tas ir mūsu gada pārskata centrālais elements.

Atzinums

Mēs sniedzam atzinumu bez iebildēm par Eiropas Savienības 2024. gada pārskatu ticamību.

Atzinumu bez iebildēm mēs sniedzam arī par 2024. gada ieņēmumu likumību un pareizību.

Mēs sniedzam divus atsevišķus atzinumus par izdevumu likumību un pareizību 2024. gadā:

- atzinums par ES budžeta izdevumu likumību un pareizību ir negatīvs;
- atzinums par Atveseļošanas un noturības mehānisma izdevumu likumību un pareizību ir sniegts ar iebildēm.

- Mūsu **aplēstais kopējais kļūdu līmenis budžeta izdevumos**, kas apstiprināti pārskatos par 2024. gada 31. decembrī slēgto gadu, ir 3,6 % (2023. gadā – 5,6 %). Ievērojamā šo izdevumu daļā ir būtisks kļūdu līmenis. Tas sakāms par izdevumiem, kuriem piemēro sarežģītus noteikumus un kuri pārsvarā ir atlīdzinājuma izdevumi; tajos aplēstais kļūdu līmenis ir 5,2 %. Šādi izdevumi 2024. gadā bija 115,7 miljardi EUR, un tie veido 68,9 % no mūsu revīzijas datu kopas. Tātad apstiprinātajos gada izdevumos mūsu konstatēto kļūdu ietekme ir **gan būtiska, gan plaši izplatīta**, un mēs sniedzam **negatīvu atzinumu par ES budžeta izdevumiem**.
- Attiecībā uz **Atveseļošanas un noturības mehānisma (ANM) izdevumiem** Komisija 2024. gadā dalībvalstīm veica 28 dotācijas maksājumus, uz kuriem kopumā attiecās 539 atskaites punkti un 205 mērķrādītāji. Mēs identificējām kvantitatīvus konstatējumus sešos maksājumos (un ar tiem saistītajā priekšfinansējuma dzēšanā). Piecos no šiem maksājumiem bija būtisks kļūdu līmenis, un par ANM izdevumiem mēs sniedzam **atzinumu ar iebildēm**. Mēs atzīmējam, ka kvantitatīvo konstatējumu vispārējā finansiālā ietekme palielinās.

- Mēs definējam “kļūdu” kā naudas summu, kas izmaksāta no ES budžeta, kaut nebija izpildīti maksājuma nosacījumi. Mūsu definīcija iekļauj ne tikai piemērojamo tiesību aktu pārkāpumus, kas notikuši ekonomikas dalībnieku darbības vai bezdarbības dēļ, bet arī valsts un reģionālo pārvaldes iestāžu vai pašas Komisijas pieļautas kļūdas, kas kaitē ES budžetam. Gada pārvaldības un snieguma ziņojumā Komisija norāda savu aplēsi par risku maksājuma laikā¹ 2024. gadā visās DFS kategorijās, izņemot 3. kategorijā “Dabas resursi un vide”. Komisijas aplēses ir zemākas par mūsu aplēsto kļūdu līmeni atbilstoši mūsu ticamības intervālam attiecībā uz 2. un 6. kategoriju un ir diapazona apakšējā daļā attiecībā uz 1. kategoriju. Pastāv atšķirības starp Komisijas un ERP attiecīgajiem uzdevumiem un pilnvarām, kā arī pārvaldības un kontroles sistēmu ierobežojumi. Tāpēc Komisijas paziņoto kļūdu līmeni nevar tieši salīdzināt ar mūsu aplēsto kļūdu līmeni, un, visticamāk, tas ir novērtēts par zemu.
- 2024. gadā mēs ziņojām OLAF par 19 gadījumiem (2023. gadā – 20 gadījumi), kuros bija aizdomas par krāpšanu, no kuriem 15 konstatējām 2023. gada izdevumu revīzijā, trīs – 2022. gada izdevumu revīzijā un vienu – lietderības revīzijā, kuru veicām 2023. gadā un kas aptvēra plānošanas periodu no 2017. līdz 2025. gadam. Ņemot vērā šos paziņotos gadījumus, OLAF jau ir sācis sešas izmeklēšanas lietas. Vienlaikus par septiņiem no šiem gadījumiem mēs ziņojām arī EPPO, kā rezultātā EPPO visos paziņotajos gadījumos ir sākusī izmeklēšanas lietas. Revidējot 2024. gada izdevumus, jau esam apzinājuši septiņus gadījumus, kuros ir aizdomas par krāpšanu.

¹ Finanšu regulas 253. panta 1. punkta b) apakšpunkta i) punktā ir noteikts, ka gada pārvaldības un snieguma ziņojumā ir jānorāda ES izdevumos pieļauto kļūdu līmeņa aplēse.

Ko mēs revidējam

ES 2024. gada budžets skaitļos

Eiropas Parlaments un Padome pieņem ES gada budžetu saskaņā ar ilgāka termiņa budžetu, par kuru panākta vienošanās uz vairākiem gadiem (zināms kā “daudzgadu finanšu shēma” jeb “DFS”). Kopējie maksājumi no šā budžeta 2024. gadā bija 146,1 miljards EUR jeb 97,6 % no pieejamās summas.

Ieskaitot papildu maksājumus 98,2 miljardu EUR apmērā no piešķirtajiem ieņēmumiem (galvenokārt *NextGenerationEU* (NGEU) un *REPowerEU*), kam pieskaitīti 2,7 miljardi EUR pārnesumu un atkārtoti pieejamo summu, kopējie maksājumi 2024. gadā sasniedza 247,0 miljardus EUR. Maksājumu budžeta izlietojums bija 89,6 % no visām maksājumu apropriācijām 275,8 miljardu EUR apmērā.

Neskaitot ANM dotācijas 55,9 miljardu EUR apmērā, ES budžeta izdevumi 2024. gadā kopā bija 191,1 miljards EUR.

No kurienes nāk nauda?

Kopējie budžeta ieņēmumi 2024. gadā bija 250,6 miljardi EUR. Lielāko daļu ES budžeta finansē no summām, ko dalībvalstis iemaksā proporcionāli savam nacionālajam kopienākumam (90,4 miljardi EUR). Starp citiem avotiem ir iemaksa, kuras pamatā ir dalībvalstu iekasētais pievienotās vērtības nodoklis (23,4 miljardi EUR), muitas nodokļi (20,1 miljards EUR) un iemaksa, kuras pamatā ir izlietotais plastmasas iepakojums (7,2 miljardi EUR). Summas, kas aizņemtas, lai finansētu neatmaksājamo finansiālo atbalstu dalībvalstīm NGEU kontekstā, veido 73,3 miljardus EUR no ES ieņēmumiem. Ir arī citi ieņēmumi (36,2 miljardi EUR). Nozīmīgākie no tiem ir iemaksas un atmaksājumi, kas saistīti ar ES nolīgumiem un programmām.

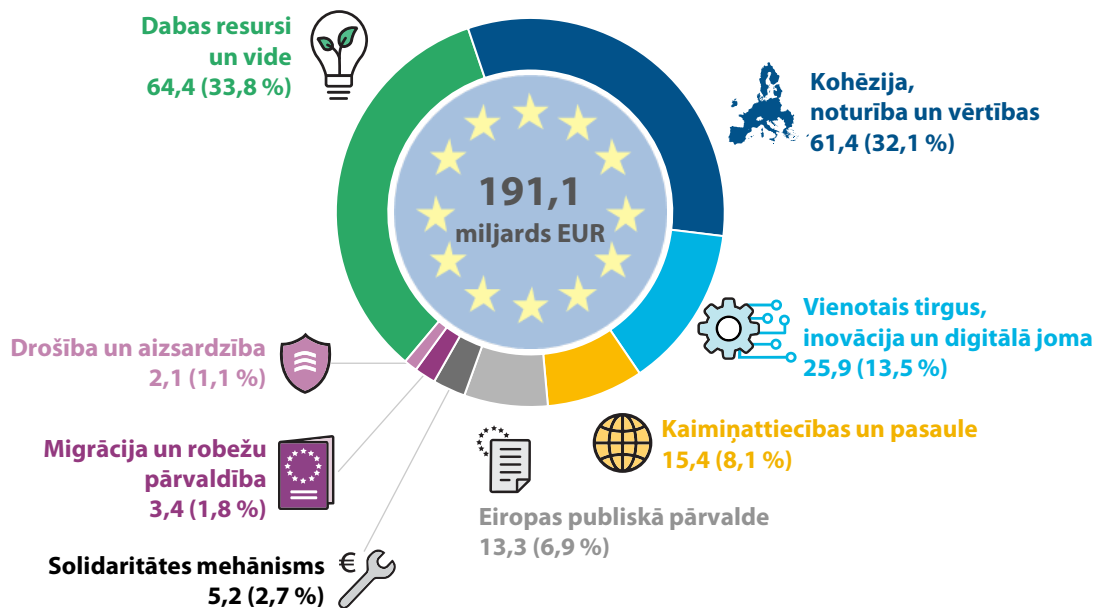
Summas, kas aizņemtas, lai finansētu NGEU neatmaksājamo finansiālo atbalstu dalībvalstīm, budžetā un konsolidētajos finanšu pārskatos ir norādītas atšķirīgi. Šīs summas, kas 2024. gadā nodrošināja 29 % no ES ieņēmumiem, saskaņā ar ANM regulu tiek uzskatītas par ārējiem piešķirtajiem ieņēmumiem, kas papildina apstiprināto budžetu. Finanšu darbības rezultātu pārskatā šīs summas nav iekļautas kā ieņēmumi, tomēr tajā ir iekļauti izdevumi, kas saistīti ar NGEU neatmaksājamo finansiālo atbalstu, un tas negatīvi ietekmē gada saimnieciskās darbības rezultātu. Negatīvi saimnieciskās darbības rezultāti palielina neto aktīvu deficītu, kā tas atspoguļots ES bilancē, un tāpēc tie jāfinansē no nākamajiem budžetiem.

Kādām vajadzībām naudu izlieto?

ES līdzekļus izmaksā atbalsta saņēmējiem, izmantojot vienreizējus maksājumus / gada maksājumus vai vairākus maksājumus daudzgadu izdevumu shēmās. No ES 2024. gada budžeta izmaksāja 49,0 miljardus EUR kā priekšfinansējumu un 142,1 miljardu EUR kā citus maksājumus. Kā redzams [1. attēlā](#), lielākā daļa ES budžeta bija piešķirta kategorijām “Dabas resursi un vide” un “Kohēzija, noturība un vērtības”, kam sekoja “Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma”.

1. attēls. 2024. gada ES budžeta izdevumi atbilstoši DFS kategorijām

(mljrd. EUR)

DFS 1. kategorija (5. nod.)

DFS 2. kategorija (6. nod.)

DFS 3. kategorija (7. nod.)

DFS 4. kategorija (8. nod.)

DFS 5. kategorija (8. nod.)

DFS 6. kategorija (9. nod.)

DFS 7. kategorija (10. nod.)

Solidaritātes mehānisms

Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma

Kohēzija, noturība un vērtības

Dabas resursi un vide

Migrācija un robežu pārvaldība

Drošība un aizsardzība

Kaimiņattiecības un pasaule

Eiropas publiskā pārvalde

(ārpus DFS)

Avots: ERP.

ANM ietvaros reformas un investīcijas dalībvalstis iepriekš izklāsta savos nacionālajos atvēršanas un noturības plānos, un Komisija tām maksā par saistīto atskaites punktu un mērķrādītāju sasniegšanu. Dalībvalstis var pieprasīt līdzekļu izmaksu līdz divām reizēm gadā, ja tās sniedz pienācīgus pierādījumus par attiecīgo atskaites punktu un mērķrādītāju apmierinošu izpildi. Komisijas kontroles sistēmai ir jānodrošina, ka ANM maksājumi ir likumīgi un pareizi, un tas galvenokārt atkarīgs no atskaites punktu un mērķrādītāju apmierinošas izpildes. Līdz 2024. gada beigām Komisija bija veikusi 65 dotācijas maksājumus (2021. gadā vienu, 2022. gadā 13, 2023. gadā 23 un 2024. gadā 28) kopsummā par 178,5 miljardiem EUR.

Ko mēs aptvērām?

Katru gadu mēs revidējam gada pārskatu ticamību un pakārtoto ienākumu un izdevumu darījumu pareizību. 2024. gadā mūsu revīzijas datu kopa ieņēmumu pārbaudei bija 250,6 miljardi EUR. Izdevumu darījumu revīzijas datu kopa aptver Komisijas apstiprinātos starposma un galīgos maksājumus, kā arī priekšfinansējuma dzēšanu. Mūsu revīzijas datu kopu izdevumu pārbaudei kopsummā veidoja 167,9 miljardi EUR no vispārējā budžeta. ANM izdevumi 2024. gadā sasniedza 59,9 miljardus EUR, un mūsu revīzija aptvēra visus 28 dotāciju maksājumus kopumā 53,5 miljardu EUR apmērā, kā arī priekšfinansējuma dzēšanu 6,4 miljardu EUR apmērā.

Attiecībā uz vispārējā budžeta izdevumiem mēs pārbaudām izdevumus tajā stadijā, kad ES līdzekļu galasaņēmēji ir veikuši darbības vai tiem ir radušās izmaksas. Attiecībā uz ANM nosacījums tam, lai Komisija veiktu maksājumu dalībvalstīm, ir iepriekš noteiktu atskaites punktu vai mērķrādītāju apmierinoša izpilde. Mēs pārbaudām ANM izdevumus tajā stadijā, kad dalībvalstis pieprasa maksājumu par savu iepriekš noteikto atskaites punktu vai mērķrādītāju sasniegšanu, un stadijā, kad Komisija to ir apstiprinājusi. Mēs koncentrējamies uz to, vai atskaites punkti un mērķrādītāji ir apmierinoši izpildīti un vai ir ievēroti attiecināmības nosacījumi. Mūsu revīzija neattiecas uz ANM aizdevumu komponentu.

Ko mēs konstatējam

ES pārskati sniedz patiesu un skaidru priekšstatu

ES 2024. gada pārskati visos būtiskajos aspektos patiesi atspoguļo ES finanšu rezultātus un tās aktīvus un saistības gada beigās saskaņā ar starptautiski atzītiem publiskā sektora grāmatvedības standartiem.

Tāpēc par pārskatu ticamību mēs sniedzam atzinumu bez iebildēm. Turpmāk izklāstīta mūsu analīze par **galvenajiem revīzijas jautājumiem**, proti, tiem, kuri saskaņā ar mūsu profesionālo spriedumu mūsu veiktajā kārtējā perioda finanšu pārskatu revīzijā bija vissvarīgākie.

- 1) ES bilanci ir iegrāmatotas saistības pensijām un citiem darbinieku pabalstiem, kas 2024. gada beigās bija 93,1 miljards EUR (2023. gadā – 90,8 miljardi EUR). 2024. gadā pensiju saistības saglabājās nemainīgas, un nelielais palielinājums bija saistīts ar pakalpojumu un procentu izmaksu paredzamo pieaugumu.
- 2) 2024. gada beigās bija aplēsts, ka radušies attiecināmie izdevumi, kuri jāatlīdzina atbalsta saņēmējiem, bet par kuriem vēl nav iesniegti pieprasījumi, bija 160,7 miljardi EUR (2023. gadā – 155,2 miljardi EUR). Šīs summas tika reģistrētas kā uzkrātie izdevumi. Šīs aplēses pieaugums visās programmās galvenokārt skaidrojams ar to, ka iepriekšējais plānošanas periods tuvojās noslēgumam un ka 2021.–2027. DFS līdzekļu apguve ir bijusi lēnāka, nekā paredzēts.
- 3) Tā kā ES sniedz palīdzību Ukrainai aizdevumu un dotāciju veidā, mēs novērtējām, kā Komisija aprēķina ar šo notikumu saistīto ES finanšu riska ekspozīciju un šā aprēķina pamatu, lai nodrošinātu, ka faktiskās un iespējamās sekas ir pienācīgi atspoguļotas ES pārskatos.
- 4) ES ieviesa *NGEU*, lai mobilizētu apjomīgus līdzekļus Covid-19 pandēmijas sociālekonomiskās ietekmes mazināšanai. Veicot revīzijas procedūras, mēs revidējām ES aktīvus, saistības, ieņēmumus un izdevumus, arī saistībā ar *NGEU*. Mēs secinām, ka šie elementi ir skaidri atspoguļoti konsolidētajos finanšu pārskatos.

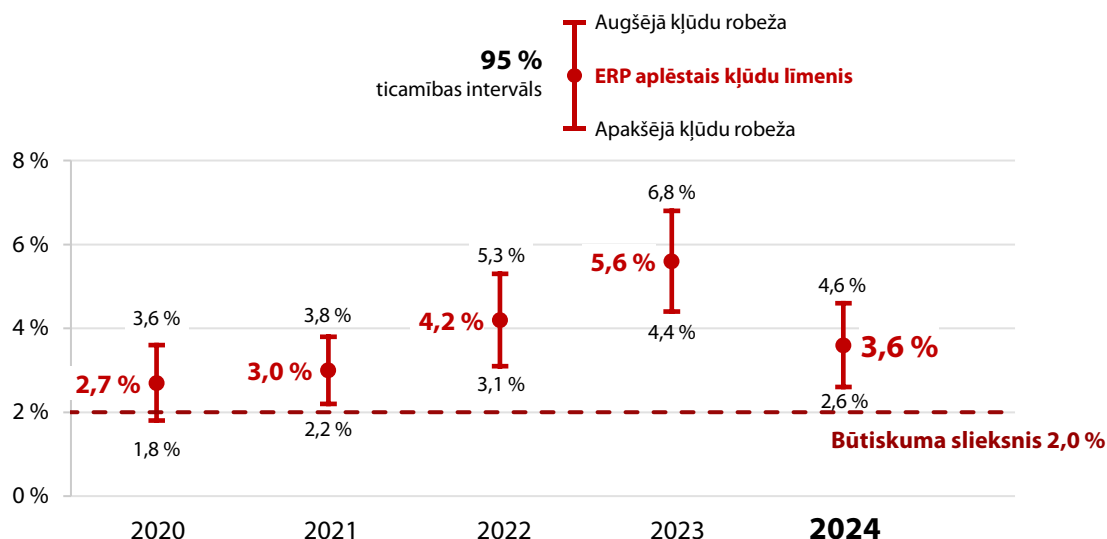
Mēs sniedzam “tīru” atzinumu par ieņēmumiem

Mēs secinām, ka ieņēmumos kļūdu līmenis nav būtisks. Mūsu pārbaudītās ieņēmumu pārvaldības sistēmas kopumā bija efektīvas.

Mēs sniedzam negatīvu atzinumu par ES budžeta izdevumiem

ES budžeta izdevumos mūsu aplēstais kļūdu līmenis ir no 2,6 % līdz 4,6 %. Šā diapazona viduspunkts (ERP aplēstais kļūdu līmenis) salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu ir samazinājies no 5,6 % līdz 3,6 % (sk. [2. attēlu](#)).

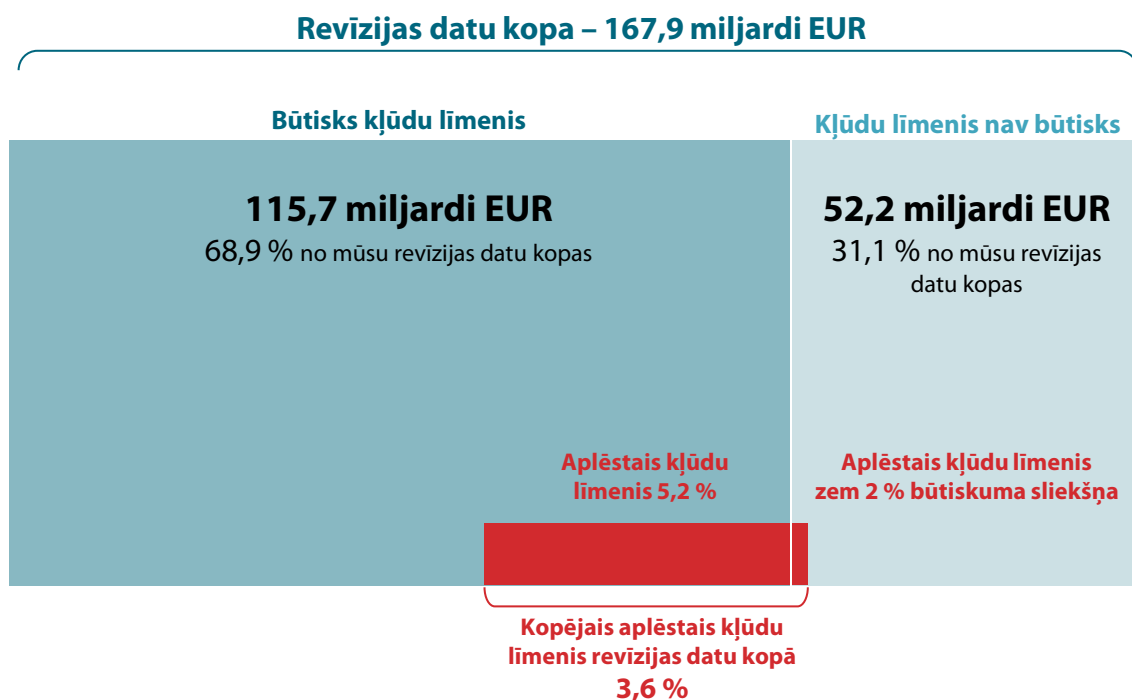
2. attēls. Aplēstie kļūdu līmeņi (2020.–2024. gads)

Avots: ERP.

[3. attēlā](#) parādīts, ka revidētās jomas, kurās kļūdu līmenis bija būtisks, veido 68,9 % no mūsu revīzijas datu kopas (2023. gadā – 64,4 %). Ņemot vērā rezultātus, ko ieguvām visu DFS kategoriju pārbaudēs, mēs lēšam, ka kļūdu līmenis šajā izdevumu daļā ir 5,2 % (2023. gadā – 7,9 %).

3. attēls. Mūsu 2024. gada revīzijas datu kopas īpatsvars, kurā ir būtisks kļūdu līmenis

Avots: ERP.

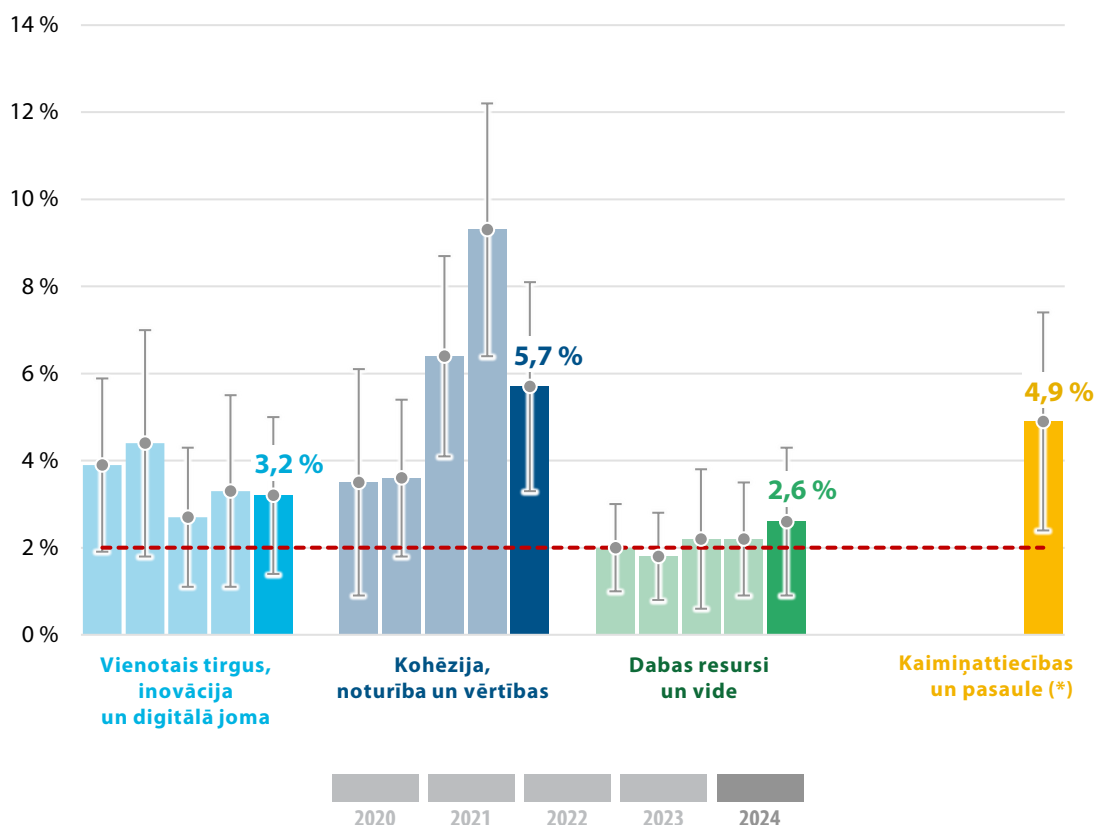
Revidētās jomas, kurās kļūdu līmenis bija būtisks, galvenokārt ietver **atlīdzinājuma maksājumus**, kad līdzekļu saņēmēji iesniedz pieprasījumus par attiecināmām izmaksām, kuras tiem radušās. Tāpēc saņēmēju pienākums ir sniegt ne tikai pierādījumus par attiecīgās darbības iespēju pretendēt uz atbalstu, bet arī pierādījumus par atlīdzināmo izmaksu rašanos. Prasot atlīdzināt izmaksas, atbalsta saņēmējiem bieži ir jāievēro sarežģīti noteikumi attiecībā uz to, ko var prasīt (attiecināmība), un attiecībā uz izmaksu pienācīgu rašanos (publiskais iepirkums vai valsts atbalsta noteikumi).

Mēs secinām, ka 31,1 % no mūsu revīzijas datu kopas kļūdu līmenis nav būtisks, un tas nozīmē, ka aplēstais kļūdu līmenis šajā izdevumu daļā ir zem 2 % būtiskuma sliekšņa. Šī datu kopas daļa ietver izdevumus, kuru pamatā ir **uz maksājumtiesībām balstīti maksājumi**, kad saņēmējiem ir jāievēro zināmi nosacījumi (piemēram, tiešie maksājumi lauksaimniekiem, izņemot ekoshēmas). Tāpat tā ietver daļu administratīvo izdevumu (ES darbinieku algas un pensijas), budžeta atbalstu trešām valstīm un studentu mobilitātes un citas mobilitātes darbības programmā “Erasmus+”. Šajā izdevumu daļā arī iepriekšējos gados kļūdu līmenis nebija būtisks. Tomēr mēs konstatējam kļūdas saistībā ar neattiecināmām izmaksām.

Kategorija “Kohēzija, noturība un vērtības” veido lielāko daļu no mūsu revīzijas datu kopas daļas, kurā kļūdu līmenis ir būtisks, (49,1 miljards EUR), kam seko “Dabas resursi un vide” (28,4 miljardi EUR), “Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma” (15,3 miljardi EUR) un “Kaimiņattiecības un pasaule” (11,8 miljardi EUR).

4. attēlā ir salīdzināti mūsu aplēstie kļūdu līmeņi kategorijās “Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma”, “Kohēzija, noturība un vērtības” un “Dabas resursi un vide” laikposmā no 2020. gada līdz 2024. gadam un parādīts mūsu aplēstais kļūdu līmenis kategorijai “Kaimiņattiecības un pasaule” 2024. gadā.

4. attēls. Aplēstais kļūdu līmenis DFS 1., 2., 3. un 6. kategorijai (2020.–2024. gads)

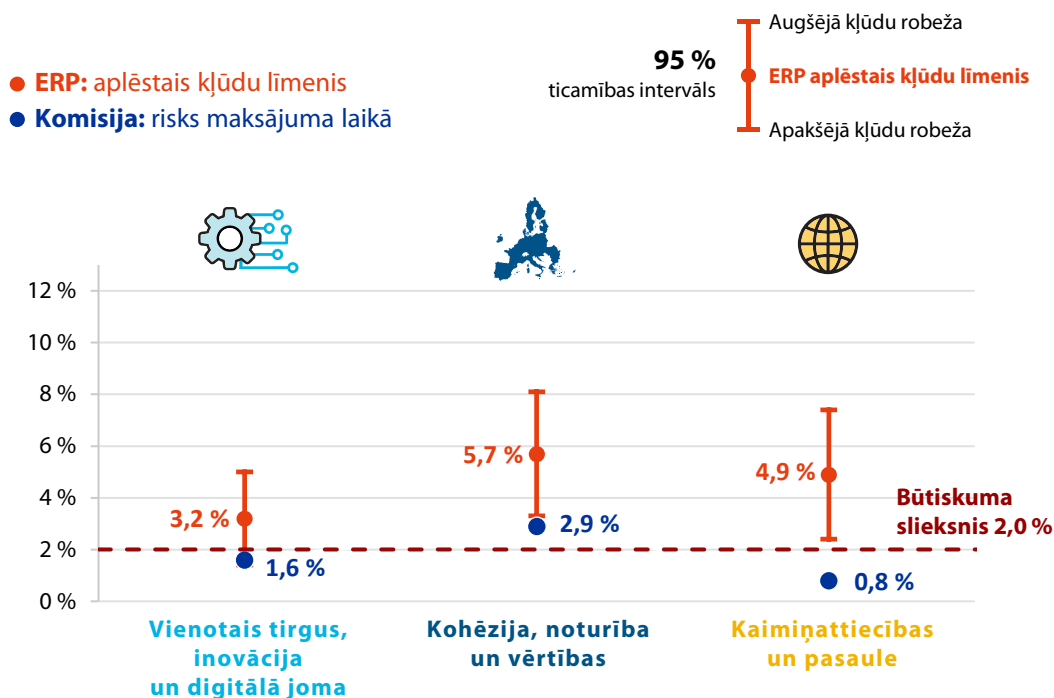
* Mēs nesagatavojām īpašu izvērtējumu par kategoriju “Kaimiņattiecības un pasaule” laikposmā no 2020. līdz 2023. gadam.

Avots: ERP.

Mūsu aplēstā kļūdu līmeņa salīdzinājums ar Komisijas aplēsēm

2024. gada pārvaldības un snieguma ziņojumā Komisija norāda savu aplēsi par risku maksājuma laikā 2024. gadā visās DFS kategorijās, izņemot 3. kategorijā “Dabas resursi un vide”. Komisijas skaitļi ir zemāki par mūsu ticamības intervāla diapazonu attiecībā uz 2. un 6. kategoriju un ir mūsu ticamības intervāla diapazona apakšējā daļā attiecībā uz 1. kategoriju. Tā iemesli cita starpā ir Komisijas un ERP attiecīgo uzdevumu un pilnvaru atšķirības, kā arī pārvaldības un kontroles sistēmu ierobežojumi. **5. attēlā** ir sniegta Komisijas aplēse par risku maksājuma laikā DFS kategorijās un mūsu aplēstais kļūdu līmenis atbilstoši mūsu 95 % ticamības intervāla diapazoniem.

5. attēls. Mūsu 2024. gadam aplēstais kļūdu līmenis un Komisijas aplēstais risks maksājuma laikā DFS 1., 2. un 6. kategorijā

Avots: ERP.

Par ANM izdevumiem 2024. gadā mēs sniedzam atzinumu ar iebildēm

ANM ir pagaidu instruments, ko īsteno un finansē būtiski atšķirīgi no ES budžeta izdevumiem. Lai gan ES budžeta izdevumu saņēmējiem maksā par konkrētu darbību veikšanu vai atlīdzina radušās izmaksas, saskaņā ar ANM dalībvalstīm maksā par iepriekš noteiktu atskaites punktu vai mērķrādītāju apmierinošu sasniegšanu. Attiecībā uz ANM tādējādi mēs pārbaudījām, vai ir apmierinoši izpildīti iepriekš noteiktie atskaites punkti vai mērķrādītāji un vai ir izpildīti horizontālie attiecināmības nosacījumi.

Mūsu darba vispārējie revīzijas pierādījumi liecina, ka 12 no 395 pārbaudītajiem ANM atskaites punktiem un mērķrādītājiem neatbilda maksājuma vai attiecināmības nosacījumiem. Tie attiecas uz sešiem maksājumiem sešās dalībvalstīs. Mēs atzīmējam, ka kvantitatīvo konstatējumu vispārējā finansiālā ietekme palielinās. Mēs konstatējam arī nepilnības Komisijas veiktajā *ex ante* novērtējumā; gadījumus, kad atskaites punkti / mērķrādītāji bija definēti pārāk vispārīgi, tādēļ tika diskrecionārāk vērtēta to apmierinoša izpilde; pastāvīgas nepilnības dalībvalstu kontroles sistēmās un problēmas ar dalībvalstu pārvaldības deklarācijās iekļautās informācijas ticamību.

Turklāt mēs konstatējam nopietnas nepilnības tiesnešu iecelšanā saistībā ar reformu, kuras mērķis ir stiprināt tiesu neatkarību un objektivitāti Polijā, reformējot tiesnešiem piemērojamo disciplināro režīmu. Tā kā Eiropas Savienības Tiesā (EST) tiek izskatīta lieta par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, kas ir tieši saistīta ar šo jautājumu, šajā posmā mēs nolēmām atturēties izdarīt secinājumus par šo divu saistīto atskaites punktu apmierinošu izpildi. Šo atskaites punktu apmierinoša izpilde bija priekšnoteikums jebkādam ANM maksājumam Polijai.

*Vai vēlaties uzzināt vairāk? Mūsu sagatavotā 2024. gada pārskata pilns teksts pieejams mūsu **tīmekļa vietnē** (eca.europa.eu).*

Plašāka informācija par mūsu rezultātiem

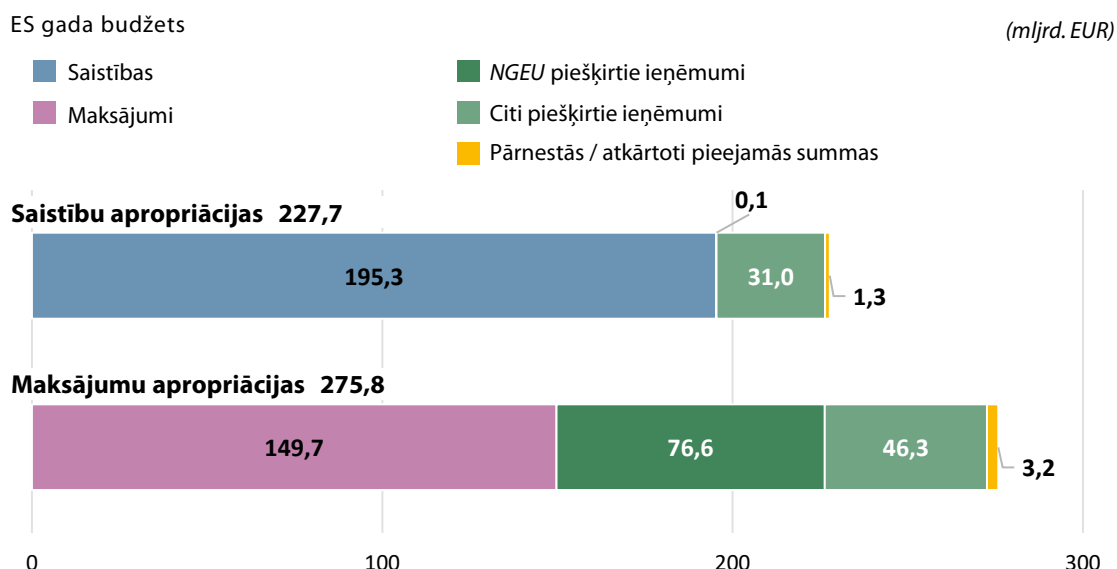

Budžeta un finanšu pārvaldība

NGEU dēļ maksājumi 2024. gadā pārsniedza saistības

2024. gads bija 2021.–2027. gada DFS ceturtais gads. [6. attēlā](#) ir parādītas kopējās pieejamās ES budžeta apropriācijas, tostarp NGEU dotācijām.

6. attēls. Kopējās 2024. gadā pieejamās apropriācijas, ieskaitot NGEU dotācijas

Avots: ERP, pamatojoties uz ES 2024. gada konsolidētajiem pārskatiem un citiem Komisijas datiem.

Arī 2024. gadā turpinājās nesen aizsākusies tendence, ka saistību apropriācijas tiek gandrīz pilnībā izlietas

Kopējās uzņemtās saistības 2024. gada ANM budžetā bija 193,1 miljards EUR jeb 98,9 % no pieejamās summas. Ieskaitot papildu saistības 19,7 miljardu EUR apmērā no piešķirtajiem ieņēmumiem, kam pieskaitīti 0,9 miljardi EUR pārnesumu un atkārtoti pieejamu summu, kopējās saistības 2024. gadā sasniedza 213,7 miljardus EUR. Kopējais saistību budžeta izlietojums bija 93,9 % no visām saistību apropriācijām 227,7 miljardu EUR apmērā.

Veiktie maksājumi bija lielāki, nekā sākotnēji plānots, bet nerasniedza DFS maksimālo apjomu

2024. gadā no ANM budžeta veiktie kopējie maksājumi bija 146,1 miljards EUR jeb 97,6 % no pieejamajām maksājumu apropriācijām 149,7 miljardu EUR apmērā. Ieskaitot papildu maksājumus 98,2 miljardu EUR apmērā no piešķirtajiem ieņēmumiem (galvenokārt *NGEU* un *REPowerEU*), kam pieskaitīti 2,7 miljardi EUR pārnesumu un atkārtoti pieejamo summu, kopējie maksājumi 2024. gadā sasniedza 247,0 miljardus EUR. Maksājumu budžeta izlietojums bija 89,6 % no visām maksājumu apropriācijām 275,8 miljardu EUR apmērā.

Dalītās pārvaldības fondu apguve: 2014.–2020. gada DFS līdzekļi gandrīz apgūti, bet 2021.–2027. gada DFS apguves līmenis joprojām ir zems

2014.–2020. gada ESI fondu apguve sasniedza 97 %, un 21 dalībvalstī apguve pārsniedza 95 %

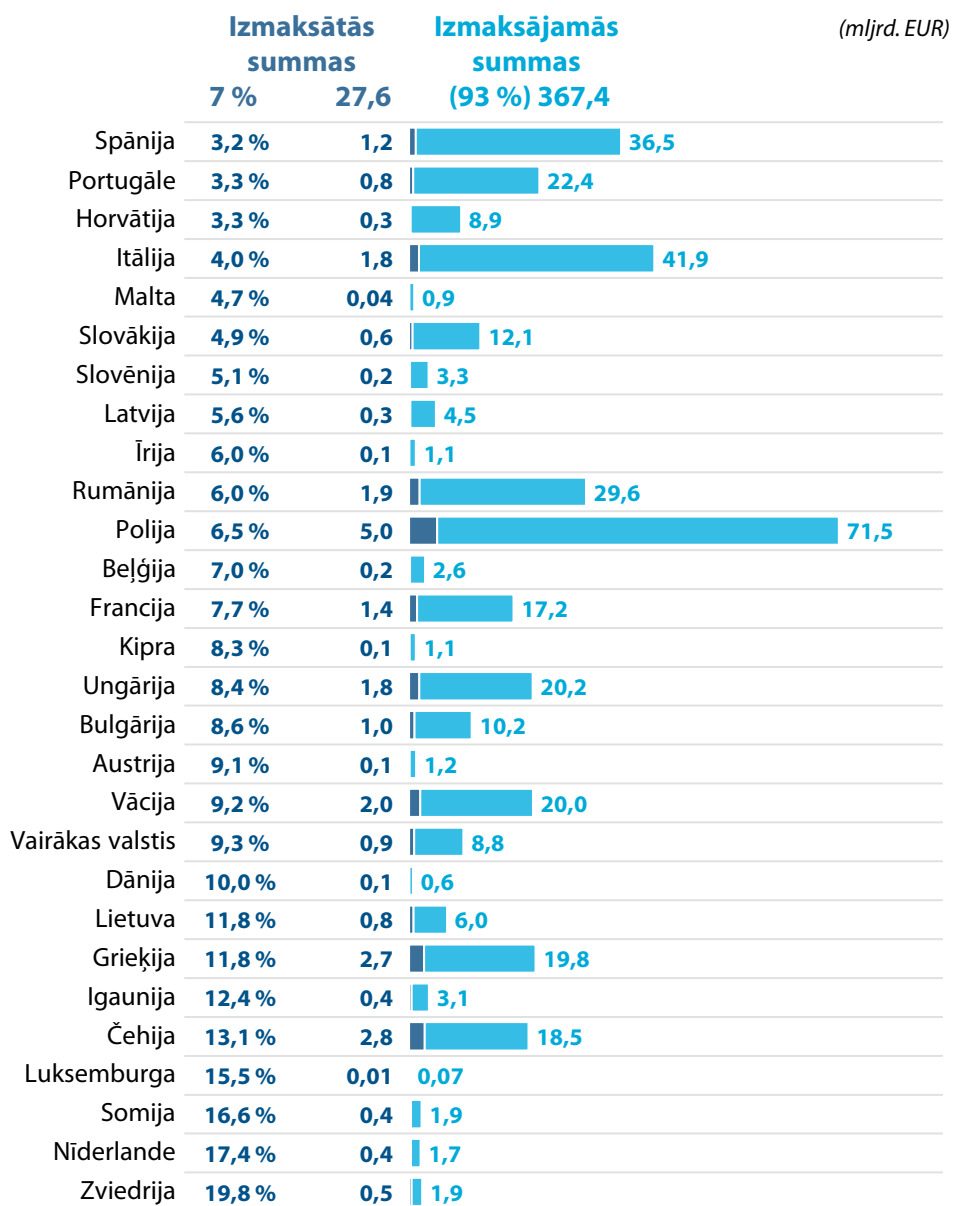
Kopējie maksājumi saistībā ar Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem (ESI fondiem) 2024. gada beigās sasniedza 475,2 miljardus EUR jeb 97 % no kopējiem pieejamajiem līdzekļiem (489,9 miljardi EUR). Maksājumi 2024. gadā bija 27,3 miljardi EUR. Ņemot vērā ESI fondu maksājumu progresēšanu 2024. gadā, 21 dalībvalsts līdz 2024. gada beigām bija apguvusi vairāk nekā 95 % no tām piešķirtajiem ESI fondiem.

KNR aptverto 2021.–2027. gada dalītās pārvaldības fondu apguves līmenis joprojām ir zems

2024. gada maksājumi dalītās pārvaldības fondiem saskaņā ar Kopīgo noteikumu regulu (KNR)² bija 14,7 miljardi EUR (2023. gadā – 6,3 miljardi EUR), no kuriem 5,2 miljardi EUR bija priekšfinansējuma maksājumi (2023. gadā – 4,1 miljards EUR) un 9,5 miljardi EUR bija starpposma maksājumi (2023. gadā – 2,2 miljardi EUR). Līdz 2024. gada beigām maksājumu kopsumma sasniedza 27,6 miljardus EUR, kas veidoja tikai 7 % no šiem fondiem paredzētās summas saskaņā ar 2021.–2027. gada DFS (395 miljardi EUR). **7. attēlā** ir parādīts apguves līmenis katrā dalībvalstī.

² Regula (ES) 2021/1060.

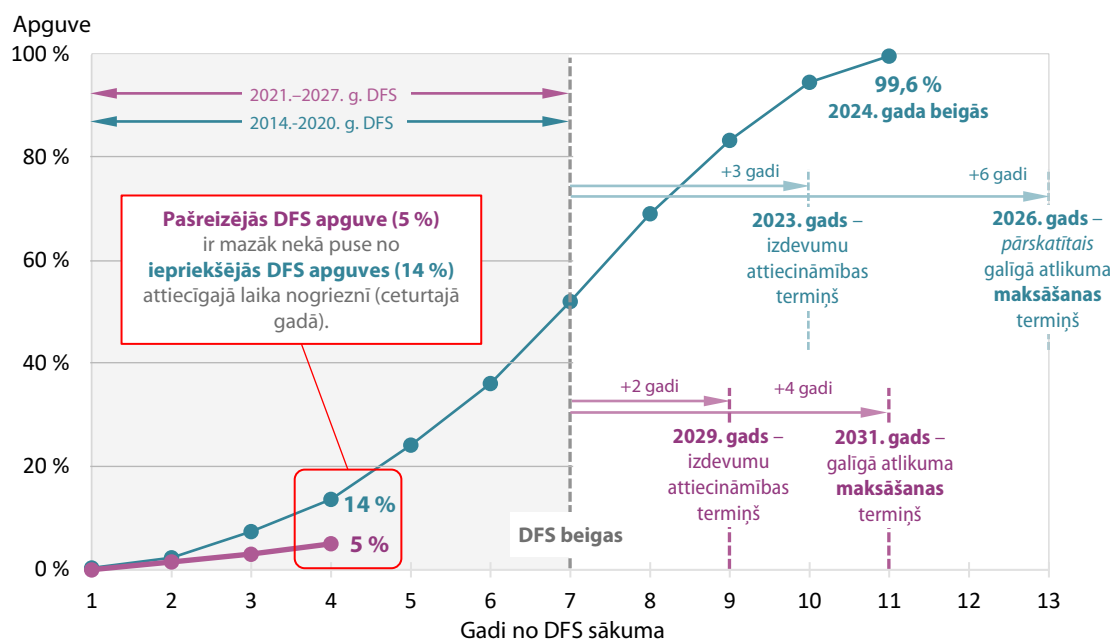
7. attēls. KNR aptverto 2021.–2027. gada dalītās pārvaldības fondu apguves līmenis dalībvalstīs 2024. gada beigās

Avots: ERP, pamatojoties uz [Komisijas atvērto datu platformu](#), kas skatīta 2025. gada 6. janvārī.

Kohēzijas politikas fondi (ERAF, KF un ESF+), kas veido vairāk nekā 90 % no dalīti pārvaldītajiem fondiem saskaņā ar 2021.–2027. gada KNR, tika īstenoti lēni. Ja šo fondu īstenošanu (priekšfinansējumu un starpposma maksājumus) salīdzinām ar iepriekšējo plānošanas periodu (sk. [8. attēlu](#)), šo trīs fondu vispārējais apguves līmenis līdz 2024. gada beigām bija tikai 5 % salīdzinājumā ar iepriekšējās DFS 14 % līdzvērtīgā laika nogrieznī (2017. gada beigās). Tā kā šo izdevumu attiecināmības perioda beigās³, kā arī 2021.–2027. gada DFS galīgā atlikuma maksāšanas termiņš⁴ ir noteikts par vienu gadu agrāk nekā iepriekšējā plānošanas periodā, spiediens apgūt ES līdzekļus pieaugs vēl vairāk.

8. attēls. Kohēzijas fondu īstenošana ceturtajā gadā: pašreizējās DFS apguves līmenis atbilst mazāk nekā pusei no iepriekšējās DFS līmeņa

Piezīme. Ieskaitot priekšfinansējumu un starpposma maksājumus.

Avots: ERP, pamatojoties uz [Komisijas atvērto datu platformu](#), kas skatīta 2025. gada 6. janvārī.

³ Regula (ES) 2021/1060, 63. panta 2. punkts.

⁴ Turpat, 102. panta 5. punkts.

ELFLA maksājumi saskaņā ar jauno KLP 2024. gadā paātrinājās

Kopš 2023. gada uz ELFLA attiecas jaunie kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) noteikumi⁵. 2024. gada beigās⁶ ELFLA maksājumi sasniedza 6,3 miljardus EUR (2023. gadā – 0,7 miljardi EUR), un apguves līmenis ir 9,5 % salīdzinājumā ar 1 % 2023. gadā.

ANM dotāciju izpilde notika mazākā apjomā, nekā iecerēts, savukārt NGEU papildinājuma apguve 2024. gadā paātrinājās

ANM dotāciju maksājumi 2024. gadā kopā bija 55,9 miljardi EUR, no kuriem 7,9 miljardus EUR finansēja no *REPowerEU* un 48,0 miljardus EUR no *NGEU* dotācijām. Gada maksājumi *NGEU* finansētajām ANM dotācijām bija tikai puse no tā, ko Komisija bija prognozējusi 2023. gada jūnijā (96 miljardi EUR)⁷. Tomēr 2024. gada decembrī 15 dalībvalstis bija iesniegušas maksājuma pieprasījumus par kopējo summu 58,5 miljardi EUR⁸. Ņemot vērā to, ka līdz 2024. gada beigām no uzņemtajām saistībām 358,9 miljardu EUR apmērā tika veikti maksājumi 197,5 miljardu EUR apmērā, līdz 2026. gada beigām izmaksāšanai joprojām ir pieejamas ANM dotācijas kopā par 161,4 miljardiem EUR. [9. attēlā](#) parādīts dažāda apjoms, kādā dalībvalstis līdz šim ir apguvušas ANM dotācijas.

⁵ Regula (ES) 2021/2115 un Regula (ES) 2021/2116.

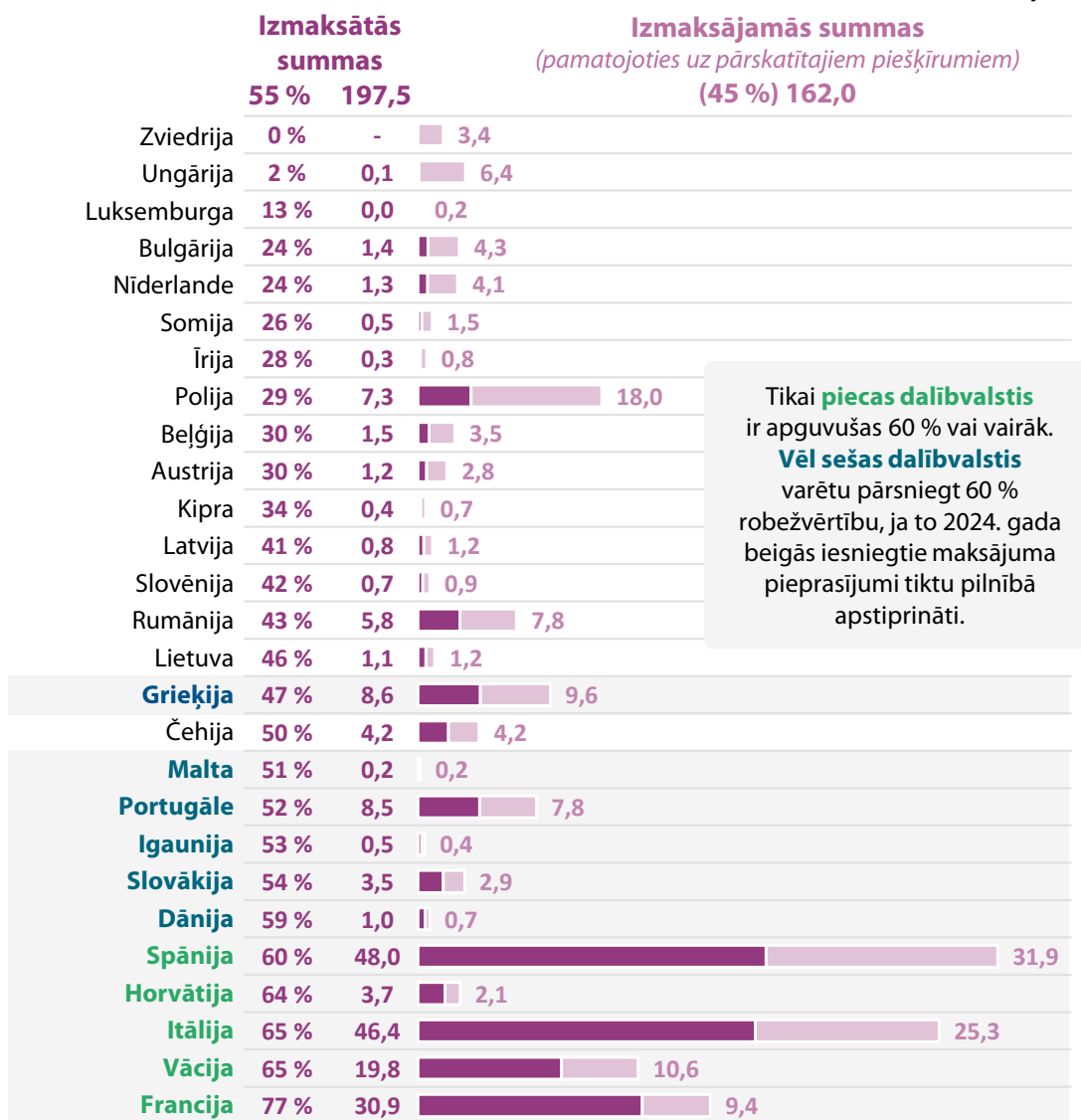
⁶ Komisijas atvērto datu platforma, skatīta 2025. gada 31. martā.

⁷ COM(2023) 390, 3. tabula.

⁸ Komisijas Atvērto datu platforma un noturības infopanelis, [laika grafiks](#).

9. attēls. Izmaksātās ANM dotācijas un maksājamās summas, pamatojoties uz pārskatītajiem piešķirumiem, sadalījumā pa dalībvalstīm 2024. gada beigās

(mljrd. EUR)

Piezīmes. Administratīvie izdevumi nav iekļauti.

Maksājamās summas pamatā ir pārskatītais piešķirums, ieskaitot 0,6 miljardus EUR, par kuriem saistības jāuzņemas līdz 2026. gada beigām.

Zviedrija iesniedza savu pirmo maksājuma pieprasījumu (1,6 miljardi EUR) 2024. gada decembrī.

Ungārija ir saņēmusi tikai priekšfinansējumu un vēl nav iesniegusi nevienu maksājuma pieprasījumu.

Avots: ERP, pamatojoties uz [ANM infopaneli](#) un citiem Komisijas datiem.

Kopējās saistības, ko veido *NGEU* papildinājumi DFS programmām, ir 82,9 miljardi EUR⁹. *NGEU* papildinājumu 2024. gada maksājumi esošajām DFS programmām bija 24,6 miljardi EUR, kas ir ievērojams palielinājums salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem (2023. gadā – 19,0 miljardi EUR). Tā rezultātā maksājumus 16 miljardu EUR apmērā var veikt līdz 2026. gada beigām.

Kopējās neizpildītās saistības 2024. gadā sāka samazināties, bet lēnāk, nekā gaidīts

Neizpildītās saistības ir kopējās uzņemtās saistības, kas vēl nav izmaksātas. Līdz 2024. gada beigām kopējās neizpildītās saistības, kas būs jāizmaksā nākamajos gados, ja vien tās netiks atceltas, bija 507,4 miljardi EUR, no kuriem 166,3 miljardi EUR bija *NGEU* dotāciju finansējums. Lai gan neizpildītās saistības bija mazākas nekā rekordlielais 2023. gada rādītājs, kas bija 543 miljardi EUR, kopējā summa joprojām bija par 33,5 miljardiem EUR virs Komisijas 2024. gada jūnija aplēses (473,9 miljardi EUR)¹⁰.

Riski un izaicinājumi

Palielinās saistību atcelšanas risks, un īstenošana ir jāpaātrina

2024. gadā Komisijas prognozēja, ka 2025.–2027. gadā atceltās saistības veidos 8,8 miljardus EUR¹¹ (2023. gada prognoze – 2024.–2027. gadā atceltās saistības veidos 8,1 miljardu EUR¹²). Šo atcelto saistību aplēses pieaugumu galvenokārt noteica kohēzijas programmas (saskaņā ar pašreizējo DFS) un ELFLA. ELFLA saistību atcelšana ir gaidāma tad, kad 2026. gadā tiks slēgtas iepriekšējās DFS programmas, savukārt 2021.–2027. gada DFS kohēzijas programmas saskaras ar ievērojamu saistību atcelšanas risku, sākot no 2027. gada.

Attiecībā uz KF, ERAF un ESF+ Komisija prognozē kopējās atceltās saistības 2,7 miljardu EUR apmērā. Tomēr ņemam vērā, ka 2025. gada 1. aprīlī Komisija nāca klajā ar diviem tiesību aktu priekšlikumiem attiecībā uz kohēzijas politikas fondu regulām 2021.–2027. gada plānošanas periodam¹³, un tas noteiktos apstākļos varētu mazināt šo līdzekļu atcelšanas risku.

Riski, kas saistīti ar ANM līdzekļu apguves savlaicīgumu

2024. gada beigās ANM dotācijas maksājumi dalībvalstīm kopā bija 197,5 miljardi EUR (55 % no pieejamās kopsummas). Tomēr šie maksājumi ne vienmēr atspoguļo dalībvalstu sasniegto atskaites punktu un mērķrādītāju skaitu vai nozīmīgumu, un attiecība starp saņemtajiem līdzekļiem un sasniegtajiem atskaites punktiem dažādās dalībvalstīs atšķiras.

⁹ 2023. gada pārskats, 2.26. punkts.

¹⁰ COM(2024) 276, 4. tabula.

¹¹ COM(2024) 276, 2. tabula.

¹² COM(2023) 390, 2. tabula.

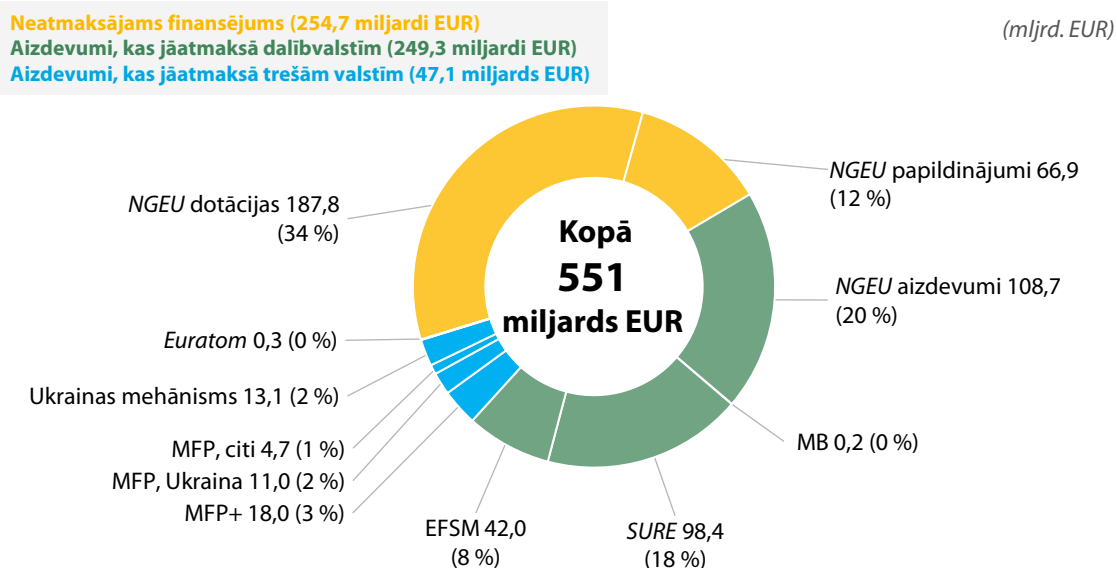
¹³ COM(2025) 123 un COM(2025) 164.

2024. gada īpašajā ziņojumā par ANM¹⁴ mēs secinājām, ka pastāv riski saistībā ar savlaicīgu apguvi un pasākumu pabeigšanu ANM īstenošanas perioda otrajā pusē. Turklāt atskaite punktu un mērķrādītāju koncentrācija šajā posmā, īpaši attiecībā uz investīcijām, rada ievērojamu risku pilnīgai apguvei, jo investīcijām parasti ir vajadzīgs ilgāks īstenošanas laiks.

Turpmākajās DFS būs jāņem vērā pieaugošais slogs, ko rada *NGEU* aizņēmumu saistības

Lai analizētu ES parādu, mēs pārbaudījām aizņēmumus no finanšu tirgiem, ko galvenokārt veido ilgtermiņa obligācijas. Ar šiem aizņēmumiem tiek finansēts *NGEU* un finansiālā palīdzība dalībvalstīm un trešām valstīm. **10. attēlā** ir sniegts sadalījums tām ES programmām, kuras finansē ar ES aizņēmumiem.

10. attēls. Programmas, kuras finansē ar kārtējiem ES aizņēmumiem (stāvoklis 2024. gada beigās)

MB: maksājumu bilance
EFSM: Eiropas Finanšu stabilizācijas mehānisms
MFP: makrofinansiālā palīdzība
NGEU: atveseļošanas instruments *NextGenerationEU*
SURE: Eiropas Pagaidu atbalsta instruments bezdarba risku mazināšanai ārkārtas situācijā

Piezīme. Šajās summās nav iekļauta tā ANM dotāciju daļa, ko finansē no BKR vai ETS.

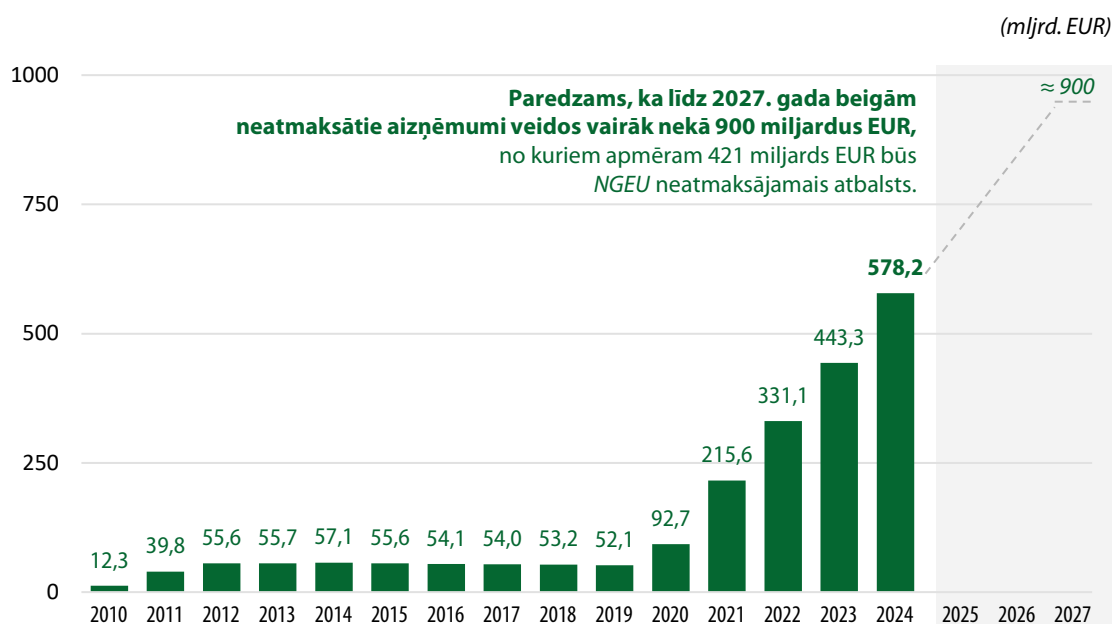
Avots: ERP, pamatojoties uz ES 2024. gada konsolidētajiem pārskatiem.

¹⁴ Īpašais ziņojums 13/2024.

Neatmaksāto ES aizņēmumu apjoms 2024. gadā palielinājās par vairāk nekā 30 %

Pēdējos piecos gados Komisija ir ievērojami palielinājusi obligāciju emisijas, jo tā ir paļāvusies uz kapitāla tirgiem, lai finansētu lielākas programmas, piemēram, *SURE* un *NGEU*. Līdz 2027. gadam neatmaksātie ES aizņēmumi varētu pārsniegt 900 miljardus EUR, kas ir gandrīz 10 reizes vairāk nekā 2020. gada līmenis pirms *NGEU* (sk. [11. attēlu](#)).

11. attēls. Nedzēstās ES obligācijas kopš 2010. gada

Piezīme. ES obligāciju emisija pēc bruto parāda nominālvērtības. Nav iekļautas ES parādzīmes (23,1 miljards EUR).

Avots: ERP, pamatojoties uz ES 2024. gada konsolidētajiem pārskatiem un Komisijas sniegto informāciju.

NGEU aizņēmumu atmaksa tiek atlikta uz nākamajām DFS

NGEU programma tika izveidota, lai nodrošinātu dalībvalstīm finansējumu līdz 712 miljardiem EUR, no kuriem 291 miljards EUR bija paredzēts ANM aizdevumiem un 421 miljards EUR – *NGEU* neatmaksājamam atbalstam. Līdz 2024. gada beigām ES bija izmaksājusi 363,5 miljardus EUR. *NGEU* vajadzībām ES līdz 2026. gada beigām vēl var aizņemt līdz 348,5 miljardiem EUR. Ir stingri noteikts, ka pēc šā datuma aizņēmumus drīkst attiecināt tikai uz refinansēšanu¹⁵.

¹⁵ Lēmums (ES, Euratom) 2020/2053, 18. apsvērums.

Ja *NGEU* finansēšanas izmaksu segšanai attiecīgajā budžeta pozīcijā ir pieejamas neizlietotās apropriācijas, *NGEU* aizņēmumus var sākt atmaksāt pirms 2027. gada beigām. Ja ne, atmaksāšana jāsāk 2028. gadā un jāpabeidz vēlākais līdz 2058. gadam¹⁶. Tāpēc lielākā daļa atmaksas tiek atlikta uz nākamajām DFS, jo atmaksas grafikam ir jābūt stabilam un paredzamam, un *NGEU* aizņēmumu atmaksas maksimālais apjoms katru gadu ir ierobežots līdz 7,5 % no *NGEU* neatmaksājamā atbalsta maksimālās summas¹⁷ (t. i., 31,6 miljardi EUR gadā).

2024. gadā tika pārskatītas un samazinātas pašreizējās DFS laikā paredzamās izmaksas par NGEU aizņēmumiem, bet šīs izmaksas joprojām varētu būt divreiz lielākas, nekā sākotnēji aplēsts

2020. gadā tika panākta vienošanās, ka 2021.–2027. gada DFS kopējais piešķirums *NGEU* finansēšanas izmaksām (*NGEU* aizņēmumu procentu un kupona maksājumu finansēšanai) DFS 2.b kategorijā būs 14,9 miljardi EUR¹⁸. Šīs 2020. gada aplēses tika balstītas uz paredzamajām aizņēmumu procentu likmēm, kas svārstījās no 0,55 % 2021. gadā līdz 1,15 % 2027. gadā¹⁹. Taču faktiskās procentu likmes ievērojami pieauga²⁰, un tas negatīvi ietekmēja ES finansējuma robežizmaksas. Finansējuma izmaksas sasniedza maksimumu 2023. gadā – 3,63 % –, lai gan 2021. gadā tās bija tikai 0,15 %. Šīs izmaksas sāka samazināties 2024. gada pirmajā pusē²¹.

Tādējādi kopējie procentu izdevumi pašreizējās DFS ietvaros varētu svārstīties no 29 līdz 30,4 miljardiem EUR, kas aptuveni divas reizes pārsniedz Komisijas sākotnējo prognozi 14,9 miljardi EUR²². Eiropas Parlamenta 2024. gadā pasūtītā brīfinga dokumentā²³ lēsts, ka kopējie procentu maksājumi par *NGEU* neatmaksājamo atbalstu nākamajā DFS 2028.–2034. gadā varētu būt no 70,9 līdz 73,8 miljardiem EUR.

Paredzams, ka ES aizņēmumi – gan saistībā ar *NGEU*, gan citi aizņēmumi, kas nav saistīti ar *NGEU* – līdz pašreizējās DFS beigām ievērojami pieaugs, un lielākā daļa atmaksas tiks atlikta uz nākamajām DFS. Lai nodrošinātu turpmāko DFS ilgtspēju, būs jāņem vērā pieaugošais ar aizņēmumiem saistīto saistību slogs, pienācīgu garantiju pieejamība un vajadzība nodrošināt pietiekamus resursus ES programmu īstenošanai. Neskarot turpmāko DFS apjomu, laika grafiks, pēc kura jāatmaksā aizņēmumi, kas paredzēti *NGEU* neatmaksājamam atbalstam, varētu ietekmēt to kopējās maksājumu apropriācijas.

¹⁶ Lēmums (ES, Euratom) 2020/2053, 5. pants.

¹⁷ Turpat.

¹⁸ *Statement of estimates of the Commission for the financial year 2024* (sadaļa “Financial Programming 2025.–2027.”, 9. lpp.).

¹⁹ Eiropas Parlamenta Izpētes dienesta brīfings “*Revision of the EU's long-term budget for 2021 to 2027*”, 7. lpp.

²⁰ Eiropas Centrālās bankas tīmekļa vietne: *Key ECB interest rates*.

²¹ COM(2025) 70.

²² *Statement of estimates of the Commission for the financial year 2024* (iedaļa “Financial Programming 2025.–2027.”, 9. lpp.).

²³ Bruegel, *Management of debt liabilities in the EU budget under the post-2027 MFF*.

Turpinās no ES budžeta sniegtais atbalsts Ukrainai Krievijas agresijas kara laikā

Saskaņā ar Komisijas sniegto informāciju kopš Krievijas agresijas kara sākuma ES un tās dalībvalstis līdz 2024. gada beigām bija mobilizējušas vairāk nekā 130 miljardus EUR Ukrainas un tās iedzīvotāju atbalstam.

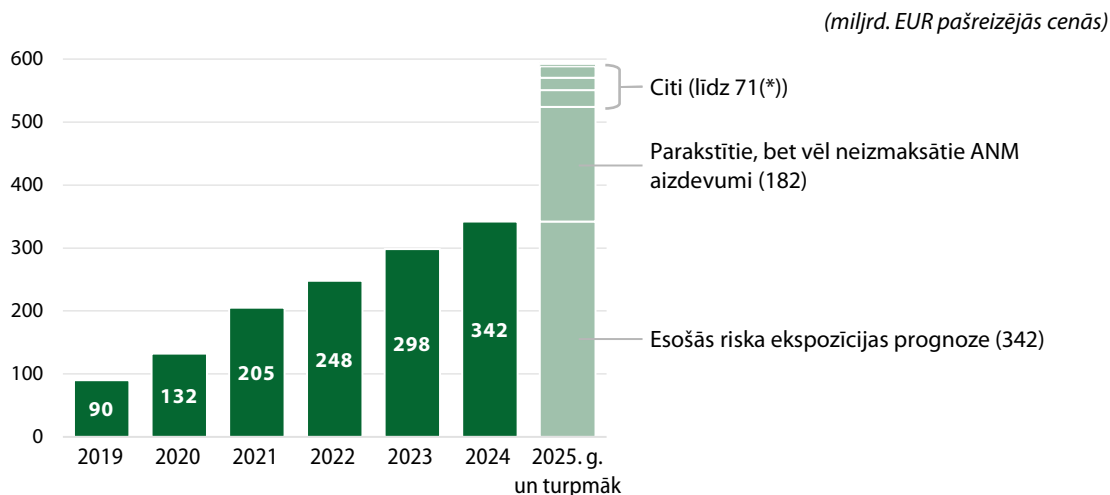
2024. gada beigās apstiprinātie aizdevumi Ukrainai (gan neatmaksātie, gan vēl izmaksājamie) sasniedza 80,1 miljardu EUR, no kā 42,1 miljards EUR bija izmaksāts.

ES budžeta riska ekspozīcija turpina pieaugt

ES budžeta riska ekspozīcija 2024. gada beigās bija 342 miljardi EUR, kas ir par 14,8 % vairāk nekā 298,0 miljardi EUR 2023. gada beigās.

ES budžeta riska ekspozīcija turpinās pieaugt, un paredzams, ka tā līdz 2027. gadam sasniegs 567 miljardus EUR. Sk. [12. attēlu](#).

12. attēls. ES budžeta iepriekšējā un prognozētā riska ekspozīcija

(*) Citi līdz 71:

- budžeta garantijas darbībām, kas parakstītas, bet vēl nav izmaksātas (līdz 27);
- Ukrainas mehānisms (līdz 19,9);
- Ukrainas aizdevumu sadarbības mehānisms (līdz 18,1);
- Rietumbalkānu mehānisms (līdz 4);
- Moldovas mehānisms (līdz 1,5);
- Makrofinansiālā palīdzība Jordānijai (līdz 0,5).

Piezīme. Attēlā attiecībā uz 2025. gadu un turpmāk nav ņemta vērā to aizdevumu atmaksa, kuru termiņš ir 2025.–2027. gads.

Avots: ERP, pamatojoties uz ES 2024. gada konsolidētajiem pārskatiem.

Ko mēs iesakām

Mēs iesakām Komisijai:

- nodrošināt, ka *NGEU* atmaksas procesā tiek ņemta vērā ES programmu īstenošana, proti, Komisijai attiecībā uz *NGEU* neatmaksājam atbalstam paredzētajiem aizņēmumiem jāizstrādā un jāīsteno pienācīgs atmaksas grafiks, ņemot vērā esošo un turpmāko ES programmu īstenošanu.

*Vai vēlaties uzzināt vairāk? Mūsu sagatavotā 2024. gada pārskata 2. nodaļas pilns teksts pieejams mūsu **tīmekļa vietnē** (eca.europa.eu).*

Rezultātu sasniegšana ar ES budžetu

Ko mēs revidējam

Šogad mūsu nodaļa par sniegumu aptver šādas tēmas:

- 1. daļa – rezultāti un galvenās atziņas no mūsu 2024. gada īpašajiem ziņojumiem par sniegumu, kā arī saistītā informācija no Komisijas un budžeta un likumdošanas iestādēm (Eiropas Parlamenta un Padomes);
- 2. daļa – analīze par to, kā Komisija savā 2023. gada pārvaldības un snieguma ziņojumā norādīja ar sniegumu saistītu informāciju par daudzgadu finanšu shēmas (DFS) 1. kategoriju “Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma”;
- 3. daļa – mūsu [2021. gada pārskatā par ES budžeta sniegumu](#) formulēto ieteikumu ieviešana.

Ko mēs konstatējam

1. daļa. Mūsu lietderības revīziju rezultāti – galvenās atziņas

Savos īpašajos ziņojumos izskatām, cik labi ES budžeta izpildē ir piemēroti pareizas finanšu pārvaldības²⁴ principi. Mūsu uzmanība tajos vērsta uz galvenajiem snieguma un atbilstības mērķiem. 2024. gadā mēs publicējam 28 īpašos ziņojumus, kuros apskatītas daudzas no problēmām, ar kurām ES saskaras dažādās ES izdevumu un rīcībpolitikas jomās.

Mūsu revīzijas darbs bija vērsts uz šādām jomām, kuras savā 2021.–2025. gada stratēģijā esam noteikuši kā prioritātes: ES reakcija uz atveseļošanas pēc krīzes, ES ekonomikas konkurētspējas palielināšana visu iedzīvotāju labā, noturība pret draudiem ES drošībai un Eiropas vērtību – brīvības, demokrātijas un tiesiskuma – ievērošana, klimata pārmaiņas, vide un dabas resursi, fiskālā politika un publiskās finanses Eiropas Savienībā.

13. attēlā atbilstoši stratēģiskajām jomām ir apkopoti visi īpašie ziņojumi, kurus publicējam 2024. gadā.

²⁴ Finanšu noteikumi, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, 2024. gada septembris, 33. pants.

13. attēls. ERP stratēģiskās jomas, kuras aptvertas 2024. gada īpašajos ziņojumos

 ES reakcija uz atveseļošanas pēc krīzes	▪ ĪZ 12/2024: ES reakcija uz Covid-19 pandēmiju ▪ ĪZ 13/2024: Atveseļošanas un noturības mehānisma līdzekļu apguve ▪ ĪZ 25/2024: Veselības aprūpes digitalizācija
 Konkurētspēja	▪ ĪZ 04/2024: ES ceļu satiksmes drošības mērķu sasniegšana ▪ ĪZ 08/2024: ES iecere mākslīgā intelekta jomā ▪ ĪZ 10/2024: Profesionālo kvalifikāciju atzišana Eiropas Savienībā ▪ ĪZ 11/2024: ES rūpniecības politika atjaunīgā ūdeņraža jomā ▪ ĪZ 21/2024: Valsts atbalsts krīzes laikā ▪ ĪZ 23/2024: Pārtikas marķēšana Eiropas Savienībā
 Noturība un Eiropas vērtības	▪ ĪZ 02/2024: Eiropas Ārējās darbības dienesta koordinējošā loma ▪ ĪZ 03/2024: Tiesiskums Eiropas Savienībā ▪ ĪZ 05/2024: ES Pārredzamības reģistrs ▪ ĪZ 06/2024: Bēgļu atbalsta mehānisms Turcijā ▪ ĪZ 17/2024: ES Ārkārtas trasta fonds Āfrikai ▪ ĪZ 18/2024: ES finansiālais atbalsts veselības aprūpes sistēmām izlasē iekļautajās partnervalstīs ▪ ĪZ 26/2024: Trešo valstu valstspiederīgo integrācija Eiropas Savienībā ▪ ĪZ 28/2024: ES tiesību aktu izpildes panākšana
 Klimata pārmaiņas, vide un dabas resursi	▪ ĪZ 01/2024: Vieglo automobiļu radīto oglekļa dioksīda emisiju samazināšana ▪ ĪZ 09/2024: Gāzes piegādes drošība Eiropas Savienībā ▪ ĪZ 14/2024: Zaļā pārkārtošanās ▪ ĪZ 15/2024: Pielāgošanās klimata pārmaiņām Eiropas Savienībā ▪ ĪZ 19/2024: Bioloģiskā lauksaimniecība Eiropas Savienībā ▪ ĪZ 20/2024: Kopējās lauksaimniecības politikas plāni
 Fiskālā politika un publiskās finanses	▪ ĪZ 07/2024: Komisijas sistēmas nepareizu ES izdevumu atgūšanai ▪ ĪZ 16/2024: Eiropas Savienības ieņēmumi, kas pamatojas uz neregulāri izlietotā plastmasas iepakojuma daudzumu ▪ ĪZ 22/2024: Dubulta finansēšana no ES budžeta ▪ ĪZ 24/2024: Eiropas Savienības civildienests ▪ ĪZ 27/2024: Cīņa pret kaitējošiem nodokļu režīmiem un uzņēmumu ienākuma nodokļa apiešanu

Avots: ERP.

2. daļa. Daudz gadu finanšu shēmas 1. kategorijas “Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma” programmu sniegums

Mēs atzīmējam turpmāk minētos aspektus.

- Komisijas sistēma ziņošanai par sniegumu bija stabila, un Komisijas informācija par DFS 1. izdevumu kategorijas sniegumu 2023. gada pārvaldības un snieguma ziņojumā atbilda korporatīvajiem norādījumiem. Mēs konstatējam nelielas neatbilstības paziņotajos datos.
- Kopumā snieguma rādītāji, par kuriem tika ziņots par abiem programmu snieguma pārskata periodiem, bija balstīti uz *SMART* (konkrēti, izmērāmi, sasniedzami, atbilstoši un ar konkrētu termiņu) principu. 2021.–2027. gada rādītāji tika uzlaboti, lai labāk ņemtu vērā programmu snieguma diapazonu, sākot no ieguldījuma līdz ietekmei. Tomēr EISI joprojām nav iekļauti koprezultāta vai ietekmes rādītāji. Dažos gadījumos rādītājus bija grūti interpretēt.
- Snieguma rādītājiem pamatā esošo datu izsekojamībā bija trūkumi, jo īpaši attiecībā uz pamatprogrammu “Apvārsnis 2020”. Tas ievērojami mazina to ticamību. Lai gan Komisija uzlaboja veidu, kādā šādi dati tika pārbaudīti attiecībā uz pamatprogrammu “Apvārsnis Eiropa”, mēs joprojām konstatējam neatbilstības pamatā esošajos datos.
- Paziņotie ES kosmosa programmas snieguma rādītāji pilnībā neatspoguļoja programmas lietotāju viedokļus, un mēs jau iepriekš bijām ieteikuši Komisijai izmantot piemērotus snieguma rādītājus.
- Par progresu, kas panākts, īstenojot galvenos snieguma rādītājus, Komisija ziņo programmu snieguma pārskatos. Mums bija atšķirīgs uzskats par progresu 19 % no izlasē iekļautajiem rādītājiem. Attiecībā uz lielāko daļu no tiem mēs uzskatījām, ka rezultāti nav tik labi, kā novērtējusi Komisija. 50 % *InvestEU* rādītāju, kas norādīti programmas snieguma pārskatā, nebija mērķrādītāja, un tas ierobežo iespēju novērtēt progresu, kas panākts virzībā uz programmas mērķu sasniegšanu.
- Mēs uzskatām, ka gan attiecībā uz pamatprogrammu “Apvārsnis 2020”, gan 2014.–2020. gada EISI, proti, programmām, kuras tuvojas noslēgumam, mazāk nekā puse snieguma rādītāju liecina, ka rezultāti ir sasniegti vai virzība ir pietiekama.
- Attiecībā uz 2021.–2027. gada programmām un rādītājiem, par kuriem ir pieejami dati, virzība uz pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa”, EISI un ES kosmosa programmas mērķu sasniegšanu ir vai nu pietiekama, vai ir panākts mērens progress. *InvestEU* gadījumā lielākajai daļai rādītāju nebija noteikti mērķrādītāji, tāpēc tos nevar izmantot progresā novērtēšanai.

Ko mēs iesakām

Komisijai vajadzētu:

- vēl vairāk uzlabot galvenajiem snieguma rādītājiem pamatā esošo datu izsekojamību;
- labāk uzraudzīt rādītājus;
- uzlabot galveno snieguma rādītāju novērtēšanu.

3. daļa. Mūsu pārskatā par ES budžeta sniegumu (stāvoklis 2021. gada beigās) formulēto ieteikumu ieviešanas pēcpārbaude

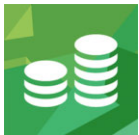
Šajā daļā izklāstīta informācija par mūsu pārskatā par ES budžeta sniegumu 2021. finanšu gadā formulēto ieteikumu ieviešanas pēcpārbaudi.

Šogad bija jāpabeidz ieviest divus no sešiem apakšieteikumiem. Mēs novērtējām, ka viens apakšieteikums bija ieviests pilnībā, bet otrs ieteikums – lielākajā daļā aspektu. Četrus atlikušo apakšieteikumu ieviešanas mērķtermiņi bija saistīti ar DFS sagatavošanu laikposmam pēc 2027. gada, kas revīzijas laikā joprojām turpinājās. Attiecībā uz trim no tiem mēs varējām novērtēt progresu, kas panākts to ieviešanā, un konstatējām, ka tie jau ir ieviesti lielākajā daļā aspektu.

Komisija uzskata, ka jaunā grāmatvedības sistēma *SUMMA* piedāvā labākus tehniskos risinājumus ar horizontālajām prioritātēm saistīto izdevumu izsekošanai. Attiecībā uz nākamo DFS un pirms šādu izdevumu izsekošanas paplašināšanas Komisija plāno novērtēt jebkura jauna IT risinājuma piemērotību, kā arī izmaksas un ieguvumus. Pašlaik un saskaņā ar attiecīgo programmu juridiskajām prasībām grāmatvedības sistēma automātiski seko līdzi un ziņo tikai par izdevumiem klimata jomā. Attiecībā uz citām horizontālajām prioritātēm, piemēram, biodaudzveidību, digitālo jomu un dzimumu līdztiesību, Komisija paļaujas uz manuāli ievadītiem datiem, un tas ir laikietilpīgs process ar lielu kļūdu risku.

*Vai vēlaties uzzināt vairāk? Mūsu sagatavotā 2024. gada pārskata 3. nodaļas pilns teksts pieejams mūsu **tīmekļa vietnē** (eca.europa.eu).*

Ieņēmumi

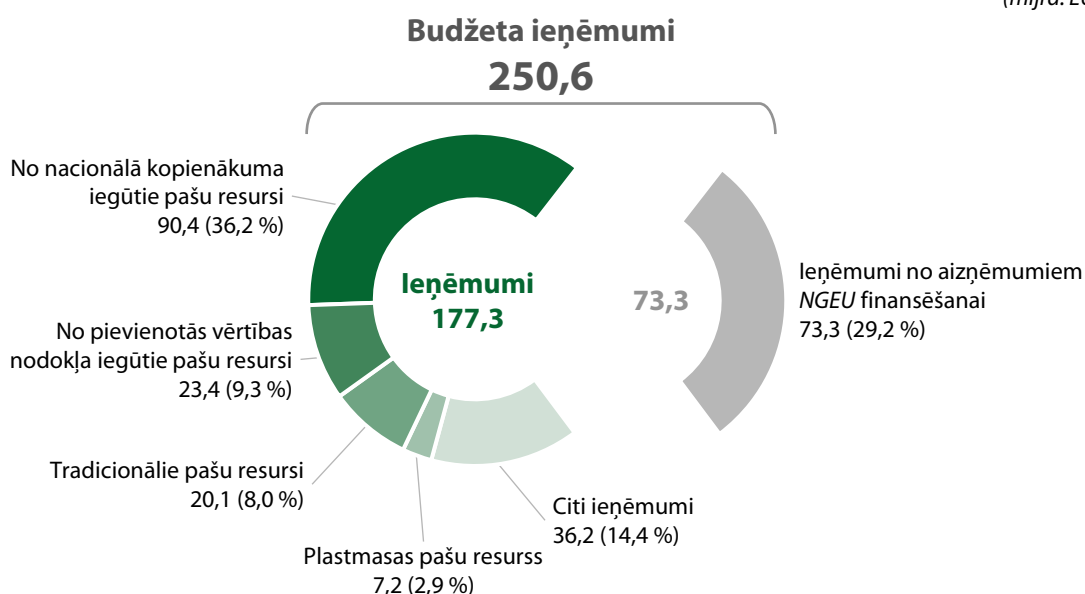
Kopā: 250,6 miljardi EUR

Ko mēs revidējam

Mūsu revīzija aptvēra ES budžeta ieņēmumus, no kuriem tiek finansēti ES izdevumi. Mēs pārbaudījām atlasītas svarīgākās kontroles sistēmas, ko izmanto pašu resursu pārvaldībai, kā arī ieņēmumu darījumu izlasi.

14. attēls. Ieņēmumu sadalījums 2024. gadā*

(mljrd. EUR)

* Kopējā summa 250,6 miljardu EUR apmērā ir ES ieņēmumi, kas norādīti 2024. gada budžeta izpildes ziņojumos, kuru pamatā ir mainīti naudas plūsmas grāmatvedības noteikumi. Finanšu darbības rezultātu pārskatā uzrādītā summa 175,8 miljardi EUR ir aprēķināta saskaņā ar uzkrājumu grāmatvedības sistēmu. Ieņēmumi no aizņēmumiem NGEU finansēšanai tiek iekļauti kā ieņēmumi budžeta izpildes ziņojumos saskaņā ar Regulu (ES) 2020/2094, bet nav iekļauti kā ieņēmumi finanšu darbības rezultātu pārskatā saskaņā ar grāmatvedības noteikumiem.

Avots: ERP, pamatojoties uz Eiropas Savienības 2024. gada konsolidēto pārskatu datiem.

Dalībvalstu nacionālā kopienākuma (NKI) pašu resursi veidoja 36 % no ES ieņēmumiem 2024. gadā, savukārt **pievienotās vērtības nodokļa (PVN) pašu resursi** veidoja 9 %. Šīs iemaksas aprēķina, izmantojot dalībvalstu iesniegtos makroekonomikas statistikas datus un aplēses. **Tradicionālie pašu resursi (TPR)**, ko veido dalībvalstu ES vārdā iekasētie muitas nodokļi par importu, nodrošināja vēl 8 % ES ieņēmumu.

Pašu resursi, kas pamatojas uz **nereciklētiem plastmasas iepakojuma atkritumiem (plastmasas pašu resurss)**, nodrošina 3 % no ES ieņēmumiem. To aprēķina, piemērojot vienotu likmi katrā dalībvalstī radītā nereciklētā izlietotā plastmasas iepakojuma masai.

Summas, kas aizņemtas, lai finansētu neatmaksājamu finansiālo atbalstu dalībvalstīm *NGEU* kontekstā, veido 29 % no ES ieņēmumiem. Citi nozīmīgi ieņēmumu avoti ir iemaksas un atmaksājumi saistībā ar ES nolīgumiem un programmām – tie nodrošina 11 % no ES ieņēmumiem. Tie ietver līdzekļu atgūšanu no dalībvalstīm tādās jomās kā kohēzija, noturība un vērtības, vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma, kā arī trešo valstu iemaksas ES programmās un darbībās.

Ko mēs konstatējam

Darījumu pareizība

Revidētā summa	Vai bija būtisks kļūdu līmenis?
250,6 miljardi EUR	Nē – 2024. gadā kļūdu līmenis nebija būtisks

Iekšējās kontroles sistēmu elementu pārbaude

Kopumā revīzijas pierādījumi liecina, ka kļūdu līmenis ieņēmumos nav būtisks. Mūsu pārbaudītās ieņēmumu sistēmas kopumā darbojās efektīvi. Tomēr daži PVN atrunu un TPR neatrisināto jautājumu pārvaldības kontroles sistēmu elementi bija daļēji efektīvi. Turklāt informācijas sniegšana par NKI atrunām un datu paziņošana par plastmasas pašu resursu, kā arī daži galveno iekšējo TPR kontroles mehānismu elementi, kurus mēs novērtējam trijās dalībvalstīs, bija daļēji efektīvi.

Mēs konstatējam, ka ir ievērojami samazinājies spēkā esošu PVN atrunu un TPR neatrisināto jautājumu skaits. Tomēr dažas atrunas vai jautājumi nav atrisināti jau vairāk nekā piecus gadus.

Lai gan Komisija pabeidza 2020.–2024. gada NKI pārbaudes ciklu, kā plānots, mēs konstatējam, ka dažas dalībvalstis laikus nesniedza nepieciešamo informāciju par spēkā esošajām atrunām.

Mēs konstatējam, ka dažas dalībvalstis sniedz datus par plastmasu, kas apkopoti, izmantojot tikai vienu metodi. Daudzas no valstīm, kuras sniedz datus, kas aprēķināti, izmantojot divas metodes, rezultātus nelīdzsvaro. Tas neatbilst ES noteikumiem. Komisija pašlaik pārbauda datus, jo īpaši atrunas, kas attiecas uz abām apkopošanas metodēm.

Mēs konstatējam nepilnības TPR pārvaldībā un grāmatvedībā trijās apmeklētajās dalībvalstīs. Komisija turpina atklāt trūkumus šajā jomā vairākās dalībvalstīs un ziņot par tiem.

Citi jautājumi

Mēs arī konstatējam, ka pastāvēja riski muitas reformas savlaicīgai īstenošanai un ka Komisijas pirmajā novērtējuma ziņojumā par PVN pašu resursu reformu nebija iekļauta reformas ietekme uz dalībvalstu iemaksām. Šie jautājumi neietekmē mūsu revīzijas atzinumu par ieņēmumu pareizību, jo tie nav tieši saistīti ar pārskatiem pakārtotajiem darījumiem.

Mūsu iepriekš konstatētie trūkumi saglabāsies līdz brīdim, kad tiks pieņemta un īstenota muitas reforma. Mēs konstatējam, ka, neraugoties uz projekta mērogu un sarežģītību, Komisija nebija izstrādājusi plānu, kā sagatavoties reformas īstenošanai.

Ko mēs iesakām

Komisijai būtu jāpastiprina darbības, lai nodrošinātu savlaicīgu muitas reformas īstenošanu pēc tās pieņemšanas, izstrādājot plānu, kurā paredzēti detalizēti termiņi un noteikti pienākumi progresu uzraudzībai šādos jautājumos:

- ES Muitas dienesta izveide un sākotnēja darbība, līdz ES Muitas dienests kļūst pietiekami darbotiespējīgs, lai pats izpildītu savu budžetu;
- ES muitas datu centra izveide, īstenošana un uzturēšana.

*Vai vēlaties uzzināt vairāk? Mūsu sagatavotā 2024. gada pārskata 4. nodaļas pilns teksts pieejams mūsu **tīmekļa vietnē** (eca.europa.eu).*

Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma

Kopā: 25,9 miljardi EUR (13,5 % no ES budžeta izdevumiem)

Ko mēs revidējam

Programmas, ko finansē DFS 1. kategorijā “Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma”, ir daudzveidīgas, un to mērķis ir finansēt projektus, kas veicina pētniecību un inovāciju, Eiropas infrastruktūras attīstību transporta, enerģētikas un digitālajā nozarē, sakarus, digitālo pārveidi un vienoto tirgu, kosmosa politiku u. c.

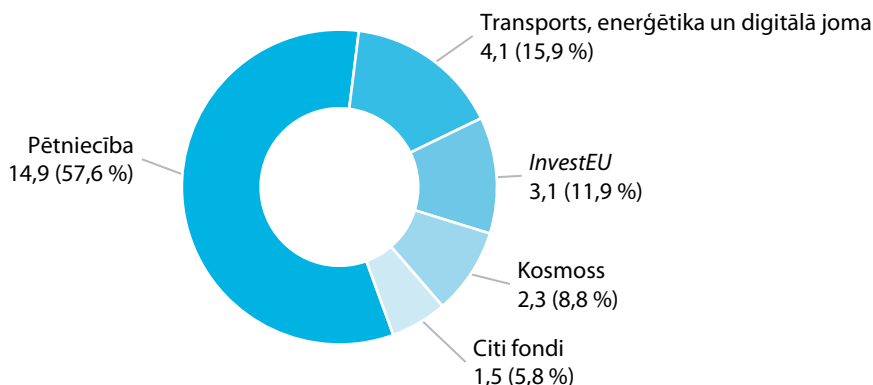
Galvenās pētniecības un inovācijas programmas ir pamatprogramma “Apvārsnis Eiropa” 2021.–2027. gada periodam un tās priekštece “Apvārsnis 2020” 2014.–2020. gada periodam. 2024. gadā “Apvārsnis 2020” veidoja aptuveni divas trešdaļas no mūsu revidētajiem pētniecības darījumiem.

DFS 1. kategorijā tiek finansēti arī infrastruktūras projekti, tostarp atbilstoši Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentam (EISI), fondam *InvestEU* un kosmosa programmām – *Galileo* (ES globālā satelītnavigācijas sistēma), *EGNOS* (Eiropas Ģeostacionārās navigācijas pārklājuma dienests) un *Copernicus* (Eiropas Zemes novērošanas programma).

15. attēls. Maksājumi

(mljrd. EUR)

2024. gada maksājumu sadalījums pēc fonda

Avots: ERP, pamatojoties uz Eiropas Savienības 2024. gada konsolidēto pārskatu datiem.

Šajā jomā par 2024. gadu mēs revidējam 19 miljardus EUR. Lielāko daļu programmu izdevumu šajā kategorijā tieši pārvalda Komisija, tostarp ar izpildaģentūru starpniecību. Pārējās budžeta daļas DFS 1. kategorijā izpilda kopuzņēmumi un decentralizētās aģentūras. Lielākā daļa pētniecības izdevumu Apvāršņa programmās un EISI ir dotācijas publiskiem vai privātiem saņēmējiem, kuri piedalās projektos. Komisija pēc dotācijas nolīguma parakstīšanas piešķir saņēmējiem priekšfinansējumu. Attiecībā uz dotācijām, ar kurām atlīdzina faktiskās izmaksas – un tas ir visvairāk izmantotais pētniecības finansēšanas veids –, saņēmēji paziņo faktiskās izmaksas, kuras tiek attiecīgi atlīdzinātas. Ja piešķir fiksētas summas dotācijas, saņēmējiem izmaksā iepriekš noteiktu fiksētu maksājumu par katru pabeigtu darba paketi neatkarīgi no faktiskajām izmaksām, t. i., finansiālo atbalstu izmaksā pēc darba pakešu pabeigšanas.

Kosmosa programmas parasti pārvalda attiecīgās īstenošanas struktūras (netiešā pārvaldība), tostarp Eiropas Kosmosa aģentūra un ES Kosmosa programmas aģentūra, kuras saņem atlīdzināšanas maksājumus, pamatojoties uz faktiskajiem programmu izdevumiem. Finanšu instrumentus (aizdevumus, garantijas un kapitālieguldījumus) programmas *InvestEU* ietvaros galvenokārt īsteno Eiropas Investīciju banka vai Eiropas Investīciju fonds, kuri savukārt izmanto finanšu starpniekus.

Ko mēs konstatējam

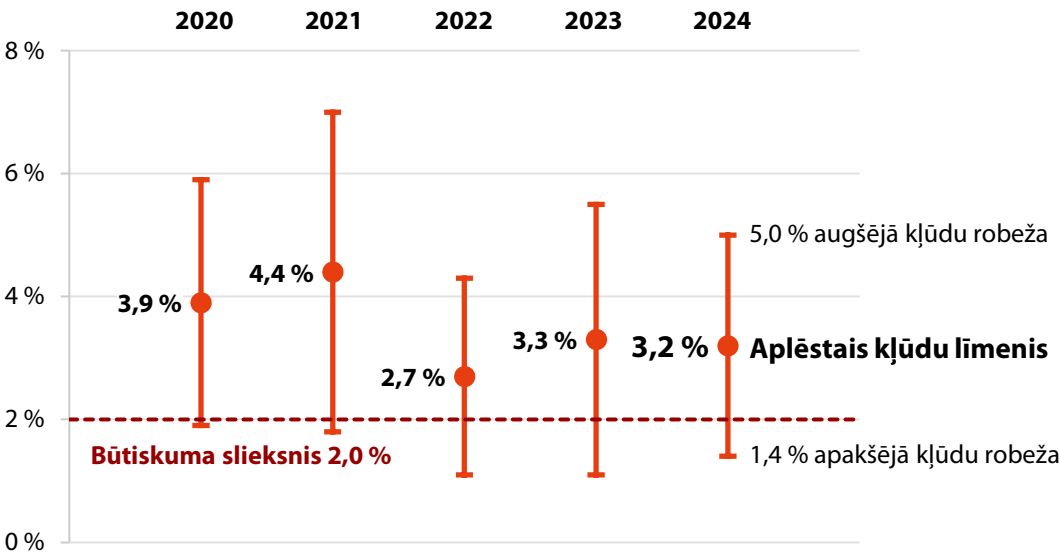
Darījumu pareizība

Revidētā summa	Vai būtisks kļūdu līmenis?	Aplēstais iespējamākais kļūdu līmenis
19 miljardi EUR	Jā	3,2 % (2023. gadā – 3,3 %)

Kopumā mēs uzskatām, ka kļūdu līmenis kategorijā “Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma” ir būtisks. 2024. gadā no mūsu pārbaudītajiem 127 darījumiem 32 darījumos (25 %) bija kļūdas. Pamatojoties uz šiem rezultātiem un papildu kļūdām, kas atklātas ES aģentūru, kopuzņēmumu un Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūta īstenotajos darījumos, mēs lēšam, ka kļūdu līmenis ir 3,2 % (sk. 16. attēlu).

16. attēls. Skaitļos izsakāmo kļūdu aplēstā ietekme

Aplēstais kļūdu līmenis

Avots: ERP.

Pētniecība joprojām ir augsta riska izdevumu joma. Mēs konstatējām skaitļos izsakāmas kļūdas 26 no 99 pētniecības darījumiem, ko revidējām mūsu reprezentatīvajā izlasē (26 %). Daudzas no tām bija saistītas ar personāla izmaksām. Revīzijā nekonstatējām, ka izdevumu pareizība pamatprogrammā “Apvārsnis 2020” būtiski atšķirtos no “Apvārsnis Eiropa”, lai gan pamatprogrammā “Apvārsnis Eiropa” tika ieviesti vienkāršojumi, lai finansējuma saņēmējiem būtu vieglāk atskaitīties par izmaksām. Citu programmu un darbību revīzijā mēs konstatējām skaitļos izsakāmas kļūdas divos no 28 izlasē iekļautajiem darījumiem (abas bija pieļautas EISI projektos).

Fiksētas summas finansējums vienkāršošanas nolūkā

Pamatprogrammā “Apvārsnis Eiropa” Komisija var sniegt finansiālu atbalstu pētniecības projektiem arī fiksētas summas dotācijas veidā, ja šī iespēja ir norādīta darba programmās vai priekšlikumu konkursos. Fiksētas summas finansējums ir vienkāršotu izmaksu iespēja, kas paredzēta Finanšu regulas 125. pantā un kam iepriekš jāsniedz detalizētas izmaksu aplēses katrā izmaksu kategorijā katram saņēmējam un katrai darba paketei. Pirms dotācijas nolīguma parakstīšanas Komisijas nolīgtie eksperti novērtē izmaksu aplēšu atbilstību ierosinātajām darbībām, lai nodrošinātu, ka aplēses ir pamatotas un nav pārmērīgas. Pēc tam Komisija izmaksā dotācijas summu, ja saskaņā ar ekspertu novērtējumu darba paketes un “pienācīgi īstenotas”.

Komisija plāno, sākot no 2027. gada, vismaz 50 % no programmas “Apvārsnis Eiropa” budžeta, ko piešķir priekšlikumu konkursiem, realizēt kā vienreizēju fiksētas summas finansējumu. Tomēr līdz šim šāds finansēšanas veids ir izmantots ierobežotā mērā un ir veidojis tikai aptuveni 15 % no visām 2024. gadā parakstītajām dotācijām. Tāpēc šogad mēs revidējām tikai vienu fiksētas summas darījumu, un mēs formulējām skaitļos neizsakāmu konstatējumu par aprīkojuma izmaksu aplēsi budžeta priekšlikumā. Mēs sagaidām, ka fiksētas summas finansējums turpmākajos gados pakāpeniski būs vairāk pārstāvēts mūsu izlasē.

Pārbaude par to, kā Komisija pārvalda pētniecības jomā sniegto finansiālo atbalstu trešām personām

Pētniecības programmās finansiālu atbalstu trešām personām sniedz tad, ja nepieciešams atbalstīt relatīvi mazākus projektus un struktūras. Komisija kopā ar izpildaģentūrām noslēdz dotācijas nolīgumus ar vienu vai vairākiem saņēmējiem, kas darbojas kā īstenošanas struktūras un piešķir dotācijas trešām personām. Maksimālā summa, ko trešā persona var saņemt kā šāda veida finansējumu, ir 60 000 EUR. Mēs pārbaudījām tos 11 darījumus, kas bija iekļauti mūsu DFS 1. kategorijas izlasē 2023. un 2024. gadam.

Mūsu revīzijas parādīja, ka deviņos no šiem 11 gadījumiem 60 000 EUR robežvērtība bija pārsniegta, un darba programmā vai uzaicinājumā atkāpe nebija pienācīgi pamatota. Tas neatbilst tiesību aktu prasībām. Tikai trijos no 11 gadījumiem finansējuma saņēmēju un trešo personu noslēgtajos nolīgumos bija iekļauti visi pienākumi, kas tiek prasīti ES dotācijas nolīgumos. Divos citos gadījumos daži pienākumi bija iekļauti, bet atlikušajos sešos gadījumos līguma nosacījumos nebija iekļauts neviens no šiem pienākumiem.

Turklāt mēs konstatējām, ka saņēmējiem, kuriem Komisija uztic pārvaldīt trešām personām sniegtu finansiālo atbalstu, nav jāpierāda savu kontroles mehānismu efektivitāte, kas nodrošinātu ES izdevumu pareizību. Mēs uzskatām, ka tas rada īpašu risku pareizai finanšu pārvaldībai un ES finanšu interešu aizsardzībai.

Gada darbības pārskati un citi pārvaldības pasākumi

Mēs izskatījām informāciju Komisijas 2024. gada pārvaldības un snieguma ziņojumā attiecībā uz DFS 1. kategorijai aplēsto risku maksājumu laikā. Komisija to lēš kā 1,6 %. Šī procentuālā daļa ir tuvu mūsu aplēstā kļūdu līmeņa diapazona apakšējai robežai (tāpat kā tas bijis daudzus gadus) un ir zem būtiskuma sliekšņa.

Tā kā pamatprogrammu “Apvārsnis Eiropa” un “Digitālā Eiropa” *ex post* revīzijas sākās 2024. gada otrajā pusē, šīm programmām vēl nav pieejams atklāto kļūdu īpatsvars. Tāpēc CNECT ĢD un ERCEA kā aplēsto kļūdu īpatsvaru ir izmantojuši savu mērķrādītāju, kas šo programmu atlikušo kļūdu īpatsvaram ir noteikts ne vairāk kā 2 %. Mēs arī uzskatām, ka to gada darbības pārskati sniedza skaidru novērtējumu par finanšu pārvaldību saistībā ar DFS 1. kategorijas izdevumu darījumu pareizību.

Ko mēs iesakām

Komisijai vajadzētu:

- pārskatīt fiksētas summas dotāciju ieviešanu nolūkā sniegt ieguldījumu fiksētas summas finansējuma turpmākā izmantošanā;
- uzlabot trešām personām sniegtā finansiālā atbalsta pārvaldību.

Vai vēlaties uzzināt vairāk? Mūsu sagatavotā 2024. gada pārskata 5. nodaļas pilns teksts pieejams mūsu **tīmekļa vietnē** (eca.europa.eu).

Kohēzija, noturība un vērtības

Kopā: 61,4 miljardi EUR (32,1 % no ES budžeta izdevumiem)

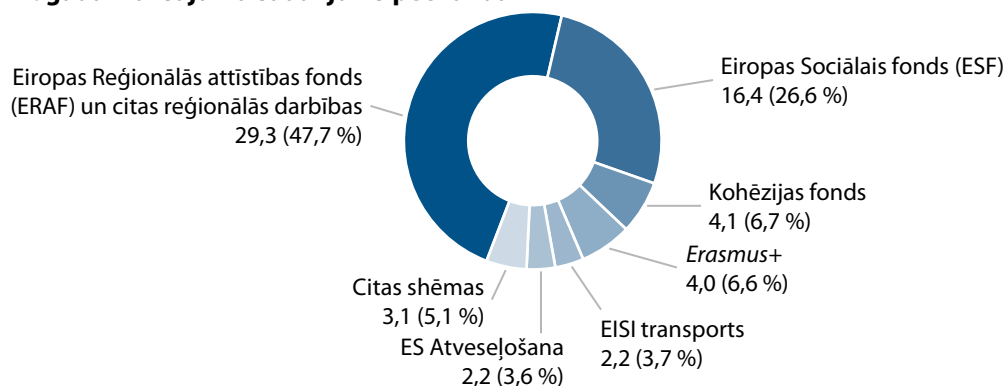
Ko mēs revidējam

Izdevumi šajā kategorijā ir vērsti uz attīstības atšķirību mazināšanu starp dažādām dalībvalstīm un ES reģioniem (2.a apakškategorija) un darbībām ES vērtību atbalstam un aizsardzībai, padarot ES noturīgāku pret pašreizējiem un nākotnes izaicinājumiem (2.b apakškategorija). Šīs kategorijas galvenās darbības un izdevumi 2024. gadā ir apkopoti [17. attēlā](#).

17. attēls. Maksājumi

(mljrd. EUR)

2024. gada maksājumu sadalījums pēc fonda

Avots: ERP, pamatojoties uz Eiropas Savienības 2024. gada konsolidēto pārskatu datiem.

Mūsu revīzijas datu kopa šai DFS kategorijai ietver izdevumus, kuri iekļauti Komisijas 2024. gadā apstiprinātajos pārskatos. Mūsu pieeja ir pārbaudīt darījumus, kuriem dalībvalstīm saskaņā ar tiesību aktiem būtu bijis jāpiemēro visi attiecīgie pasākumi, lai labotu kļūdas, ko tās atklājušas.

Kohēzijas politikas fondus, Eiropas Reģionālās attīstības fondu / Kohēzijas fondu (ERAF/KF) un Eiropas Sociālo fondu (ESF) īsteno dalītā pārvaldībā. DFS 2. kategorija aptver ES finansējumu arī ar to programmu vai darbību starpniecību, kuras vai nu tieši pārvalda Komisijas ģenerāldirektorāti (ĢD) (tostarp izmantojot ES izpildaģentūras), vai kuras pārvalda netieši ar partnerorganizāciju vai citu iestāžu atbalstu, piemēram, *Erasmus+* valstu aģentūru atbalstu²⁵.

²⁵ COMM ĢD, DIGIT ĢD, EMPL ĢD, REGIO ĢD, Eiropas Izglītības un kultūras izpildaģentūra (EACEA), Eiropas Veselības un digitālā izpildaģentūra (HaDEA) un Eiropas Klimata, infrastruktūras un vides izpildaģentūra (CINEA) saistībā ar mūsu 2024. gada datu kopas izdevumiem.

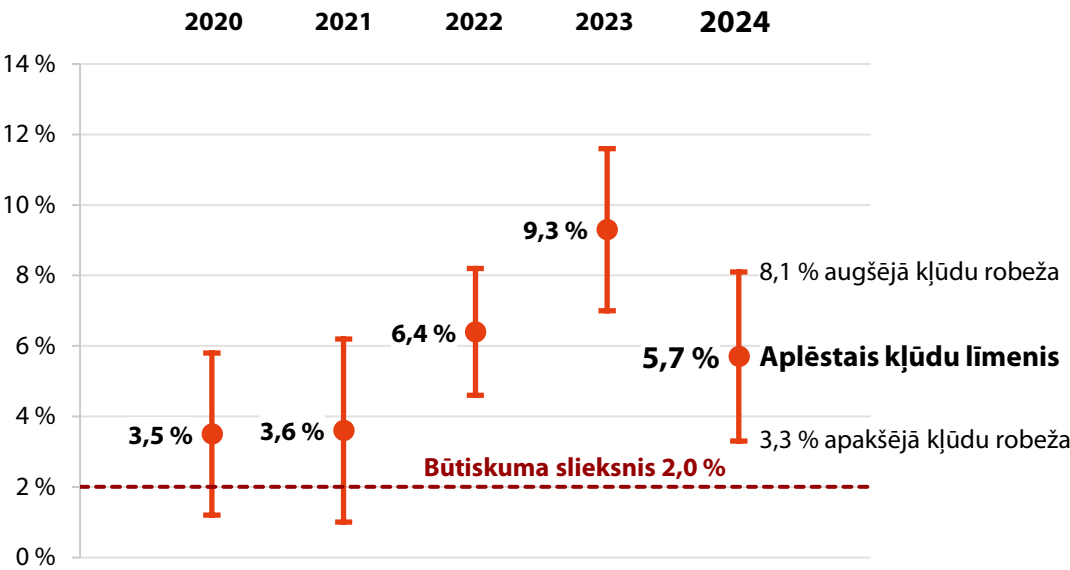
Ko mēs konstatējam

Revidētā summa	Vai būtisks kļūdu līmenis?	Iespējamākā kļūdu līmeņa aplēse
55,2 miljardi EUR	Jā	5,7 % (2023. gadā – 9,3 %)

Attiecībā uz 2024. gadu mūsu aplēstais kļūdu īpatsvars DFS 2. kategorijā atkal pārsniedz 2 % būtiskuma sliekšni, proti, tas ir 5,7 %. Tā pamatā ir 223 darījumu revīzija, kurā mēs konstatējām un izteicām skaitļos 44 kļūdas (2023. gadā – 49 kļūdas 238 darījumu izlasē), kuras revīzijas iestādes nebija atklājušas vai – ja bija atklājušas – nebija pietiekami izlabojušas. Mūsu aplēsē ir ņemti vērā arī revīzijas iestāžu konstatējumi. Revīzijas iestādes ziņoja par 47 kļūdām (2023. gadā – 52) tajos pašos darījumos. Sagatavojot savu aplēsi, mēs ņēmām vērā programmu iestāžu piemērotās korekcijas (to kopējā vērtība bija 248,5 miljoni EUR).

18. attēls. Skaitļos izsakāmo kļūdu aplēstā ietekme

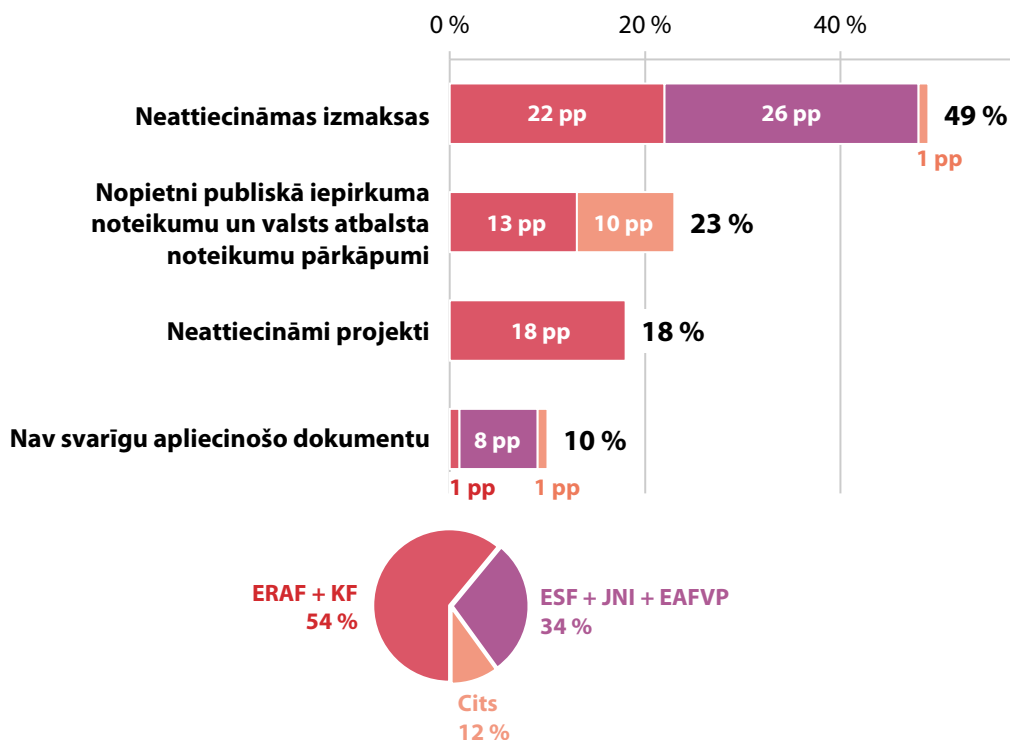
Aplēstais kļūdu līmenis

Avots: ERP.

19. attēlā ir parādīts, kāda ir to 44 skaitļos izsakāmo kļūdu attiecība kopējā kļūdu īpatsvarā, kuras konstatējām papildus tām, ko revīzijas iestādes bija atklājušas vai nebija pietiekami izlabojušas tajos pašos darījumos.

19. attēls. Mūsu konstatēto kļūdu attiecība kopējā kļūdu īpatsvarā

pp: procentpunkti

Avots: ERP.

Dalīta pārvaldība

Neattiecināmas izmaksas ir visbiežāk sastopamā kļūda, ko konstatē revīzijas iestādes. Mēs konstatējām 24 neattiecināmu izmaksu gadījumus, ko revīzijas iestādes nebija atklājušas, lai gan tās bija pārbaudījušas tos pašus darījumus. Galvenie neattiecināmības iemesli bija neatbilstība finansēšanas nolīguma attiecināmības noteikumiem un izmaksu aprēķina kļūdas.

Divpadsmit mūsu izlasē iekļautie darījumi attiecās uz Covid-19 vakcīnu un zāļu iegādi. Strādājot pie šiem darījumiem mēs revidējām arī iepirkuma procedūras, ko Komisija veica dalībvalstu vārdā, lai noslēgtu pirkuma līgumus. Mēs konstatējām vairākas problēmas, piemēram, nepietiekamu dokumentāciju par sarunām ar piegādātājiem par līgumu noteikumiem, tostarp par devu cenu un skaitu. Saskaņā ar mūsu metodiku²⁶ mēs šos pārkāpumus neizteicām skaitļos. Mēs atzīmējam, ka Eiropas Savienības Vispārējā tiesa 2025. gada 14. maija spriedumā²⁷ par publisku piekļuvi noteiktiem dokumentiem saistībā ar Covid-19 vakcīnu iepirkumu atgādināja par pārredzamības prasību, kas uzliek iestādēm pienākumu sagatavot un saglabāt dokumentus, kuri saistīti ar to darbību, nepatvaļīgā un paredzamā veidā, un nosprieda, ka Komisija nav izpildījusi labas pārvaldības pienākumus.

²⁶ ERP, *Quantification of public procurement errors*.

²⁷ Eiropas Savienības Vispārējās tiesas 2025. gada 14. maija *Spriedums* lietā *Stevi un The New York Times pret Eiropas Komisiju*, T-36/23, ECLI:EU:T:2025:483, īpaši 59. un 85. punkts.

Mēs konstatējām trīs pilnībā **neattiecināmus projektus** – divus Ungārijā un vienu Čehijā – un vienu daļēji neattiecināmu projektu Portugālē, kam tika piešķirts atbalsts, lai gan tie neatbilda attiecīgo priekšlikumu konkursu kritērijiem.

Revidētajās 15 procedūrās mēs konstatējām ES vai valsts **publiskā iepirkuma** noteikumu neievērošanas gadījumus Čehijā, Vācijā, Grieķijā, Francijā, Polijā, Portugālē, Rumānijā un Apvienotajā Karalistē, kā arī Komisijas līmenī attiecībā uz Covid-19 vakcīnu un zāļu publisko iepirkumu. Mēs izteicām skaitļos trīs gadījumus, tostarp vienu, kad atbalsta saņēmējs nebija apspriedies ar tirgus dalībniekiem. Mēs neizteicām skaitļos 12 no 15 gadījumiem, jo saskaņā ar mūsu metodiku tiem nebija tiešas ietekmes uz veikto maksājumu.

Konstatējām četrus projektus, kuros bija pārkāpti ES **valsts atbalsta** noteikumi – divus Vācijā, vienu Polijā un vienu Nīderlandē. Vienā gadījumā Vācijā piešķirtais atbalsts pārsniedza atļauto atbalsta intensitāti.

Atbalsta saņēmējiem un programmu iestādēm ir jāuztur pienācīga revīzijas taka. Mēs konstatējām, ka astoņos mūsu pārbaudītajos darījumos nebija pieejama apliecinājoša informācija vai dokumentācija. Mēs izteicām skaitļos sešas no šīm kļūdām, jo ne programmu iestādes, ne atbalsta saņēmēji nevarēja iesniegt **būtiskus dokumentus**, kas apliecinātu atbilstību attiecināmības nosacījumiem. Vienā no šiem sešiem gadījumiem Nīderlandē konsultāciju pakalpojumu sniegšana netika pierādīta.

Finanšu instrumenti

Finanšu instrumenti ir atmaksājama atbalsta veids. No 8 darījumiem, kas aptvēra revidētos 83 galasaņēmējus un divas pārvaldības maksas, mēs konstatējām 6 galasaņēmējus, kuri saņēma atbalstu, neraugoties uz to, ka tie investēja neattiecināmā ekonomikas nozarē vai neatbilda attiecināmības kritērijiem (četri Vācijā, viens Grieķijā un viens Ungārijā).

Darījumi, ko tieši vai netieši pārvalda Komisija

Mēs konstatējām četras kļūdas, kad Komisija tieši atbalstīja projektus (tiešo atbalstu īstenoja Eiropas Klimata, infrastruktūras un vides izpildaģentūra (*CINEA*), Eiropas Izglītības un kultūras izpildaģentūra (*EACEA*) un EIB), un mēs šīs kļūdas izteicām skaitļos. Vienam projektam, ko līdzfinansēja Komisija (*EACEA*), bija deklarētas personāla izmaksas, pārkāpjot dotācijas nolīgumu. Mēs arī konstatējām neattiecināmas izmaksas, tostarp pārspīlētas personāla izmaksas, programmā “*Erasmus+*” finansētā darbībā Grieķijā un Portugālē. Skaitļos izteiktie gadījumi tiešā un netiešā pārvaldībā kopā veido aptuveni 0,7 procentpunktus no mūsu aplēstā kļūdu līmeņa.

Pareiza finanšu pārvaldība

ES budžets ir jāizpilda likumīgi un pareizi saskaņā ar pareizu finanšu pārvaldību, kas ietver saimnieciskuma, lietderības un efektivitātes principus. KNR²⁸ paredz, ka dalībvalstīm, īstenojot kohēzijas politikas fondus, ir jāievēro šie principi. Mūsu darbā tika atklāti seši gadījumi, kad šie principi nebija ievēroti – viens Čehijā, trīs Itālijā un divi Polijā. Divos gadījumos Itālijā attiecībā uz ERAF projektiem cenas kritērijiem publiskā iepirkuma procedūrās piemērotā nelielā svēruma dēļ ir maz ticams, ka tiks sasniegta izmaksu lietderība.

Mūsu novērtējums par revīzijas iestāžu darbu

Mēs vērtējam darbu, ko paveikušas 22 no 119 revīzijas iestādēm 15 dalībvalstīs un Apvienotajā Karalistē. Mūsu izlasē bija 30 to atbildībā esošās apliecinājumu paketes. Gandrīz visos gadījumos, izņemot vienu, revīzijas iestādes bija ziņojušas Komisijai, ka atlikušo kļūdu īpatsvars ir 2 % vai mazāks. Ņemot vērā Komisijas atklātās kļūdas un mūsu pašu veiktās revīzijas konstatējumus, mūsu darbs pie šā gada izlases liecina, ka atlikušo kļūdu īpatsvars pārsniedza 2 % 16 no 30 revidētajām apliecinājumu paketēm. Mūsu konstatētās kļūdas revīzijas iestādes varēja un tām vajadzēja atklāt, veicot pārbaudes. Tas samazina apmēru, kādā Komisija var pajauties uz revīzijas iestāžu darba rezultātiem.

Kopš 2017. gada mēs esam klasificējuši kļūdas kā skaitļos izsakāmas 69 no 110 apliecinājumu paketēm, kuras esam revidējuši vismaz vienu reizi. Mēs konstatējam, ka to apliecinājumu pakešu īpatsvars, kurās atlikušo kļūdu īpatsvars pārsniedz 2 %, nebija samazinājies zem 39 % no mūsu izlasēs iekļautajiem izdevumiem. Tas norāda, ka revīzijas iestāžu darbā saglabājas trūkumi, kas nav pietiekami novērsti ar Komisijas ticamības nodrošināšanas darbu.

Komisijas ticamības nodrošināšanas darbs un paziņošana gada darbības pārskatos

Kopumā REGIO ĢD savā GDP secināja, ka attiecībā uz ERAF/KF apstiprinātajos pārskatos saglabājas būtisks nepareizu izdevumu līmenis, neraugoties uz dalībvalstu līmenī jau piemēroto kontroles mehānismu un korekciju rezultātiem. EMPL ĢD secināja, ka tas pats attiecas uz ESF/JNI un EAFVP.

Kā norādīts mūsu [apskatā](#) par kohēzijas ticamības nodrošināšanas sistēmu, uzskatām, ka Komisija nepietiekami novērtē paziņoto kļūdu līmeni, lai gan tā piekrīt mūsu vispārējam secinājumam, ka kohēzijas izdevumus būtiski ietekmē kļūdas.

Šogad savā darbā mēs konstatējam trūkumus iestāžu revīzijas darba plānošanā un sagatavošanā, piemēram, nepilnības izlases veidošanas pieejās un nepilnīgus kontrolsarakstus. Mēs konstatējam gadījumu, kad darbības programmai Ungārijā tika piemērota vienotas likmes korekcija, attiecībā uz kuru revīzijas iestāde atkal nepārbaudīja, vai izmaksas bija likumīgas un pareizas, piemērojot korekciju, par kuru bija panākta vienošanās ar Komisiju.

²⁸ KNR, 125. pants.

Ko mēs iesakām

Komisijai vajadzētu:

- nodrošināt, ka revīzijas iestādes stiprina savas kontroles un pārkāpumu atklāšanas spējas, pārbaudot vai tās a) pienācīgi plāno izlases veidošanu; b) apstiprina, ka atbilstība attiecināmības kritērijiem ir pierādīta; un c) glabā pienācīgu dokumentāciju, lai pamatotu revīzijas izsekojamību;
- gadījumos, kad (darbības) programmās ir konstatētas sistemātiskas nepilnības un piemērota vienota likme, nodrošināt, ka dalībvalstu iestādes neizmanto vienotas likmes korekcijas mehānismu, lai izvairītos no pienākuma pārbaudīt izdevumu attiecināmību pirms izdevumu deklarēšanas Komisijai un vajadzības gadījumā individuāli atgūt līdzekļus.

*Vai vēlaties uzzināt vairāk? Mūsu sagatavotā 2024. gada pārskata 6. nodaļas pilns teksts pieejams mūsu **tīmekļa vietnē** (eca.europa.eu).*

Dabas resursi

Kopā: 64,4 miljardi EUR (33,7 % no ES budžeta izdevumiem)

Ko mēs revidējam

Šajā nodaļā ir izklāstīti mūsu konstatējumi saistībā ar daudzgadu finanšu shēmas (DFS) 3. kategoriju "Dabas resursi un vide". Šīs kategorijas galvenās darbības un izdevumi 2024. gadā ir apkopoti [20. attēlā](#).

20. attēls. Maksājumi

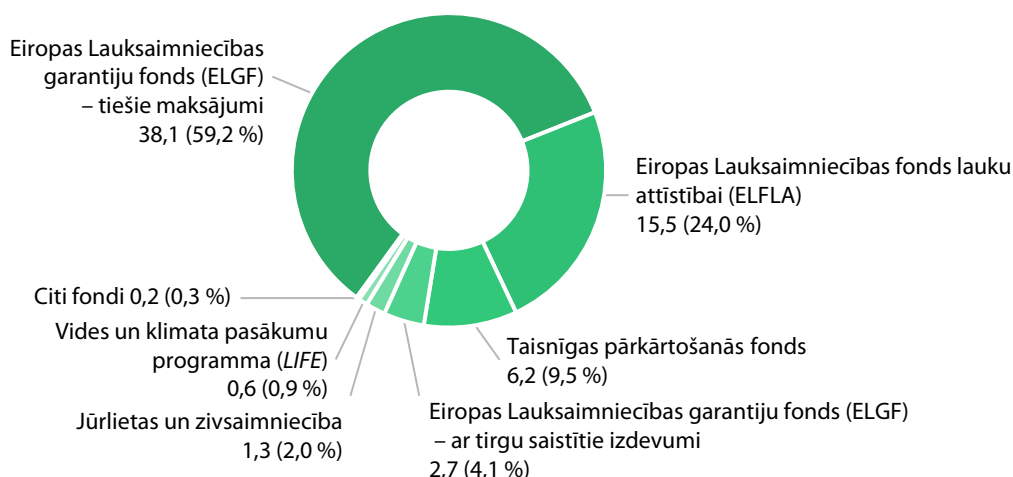
Dabas resursi un vide

64,4 miljardi EUR (33,7 % no ES budžeta izdevumiem)

2024. gada maksājumu sadalījums pēc fonda

(miljardi EUR)

Avots: ERP, pamatojoties uz Eiropas Savienības 2024. gada konsolidēto pārskatu datiem.

2024. gadā kopējā lauksaimniecības politika (KLP) veidoja lielāko daļu (87,2 %) no ES izdevumiem DFS 3. kategorijā. 2023.–2027. gada periodā KLP ir trīs vispārīgi mērķi²⁹:

- attīstīt gudru, konkurētspējīgu, izturētspējīgu un daudzveidīgu lauksaimniecības nozari, kas garantē ilgtermiņa pārtikas nodrošinājumu;
- atbalstīt un stiprināt vides aizsardzību, tostarp bioloģisko daudzveidību, un rīcību klimata jomā;
- stiprināt sociālekonomisko vidi lauku apvidos.

²⁹ Regula (ES) 2021/2115, ar ko izveido noteikumus par atbalstu stratēģiskajiem plāniem, kuri dalībvalstīm jāizstrādā saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku (KLP stratēģiskie plāni), 5. pants.

DFS 3. kategorija ietver arī *Taisnīgas pārkārtošanās fondu (TPF)*, ko izveidoja 2021.–2027. gada periodam, lai atbalstītu reģionus un iedzīvotājus, kurus skar pārkārtošanās uz klimatneitralitāti (9,7 % maksājumu šajā kategorijā). Gandrīz visi TPF maksājumi 2024. gadā bija nedzēsts priekšfinansējums, ko mēs neiekļaujam revīzijas datu kopā.

Šajā DFS izdevumu kategorijā ietilpst arī ES jūrlietu un zivsaimniecības politikas izdevumi, ko finansē no Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonda (EJZF), par kuru atbild Jūrlietu un zivsaimniecības ģenerāldirektorāts (MARE ĢD), un no vides un klimata pasākumu programmas “LIFE”, par kuru atbild Vides ģenerāldirektorāts (ENV ĢD), Klimata politikas ģenerāldirektorāts (CLIMA ĢD) un Enerģētikas ģenerāldirektorāts (ENER ĢD).

Ko mēs konstatējām

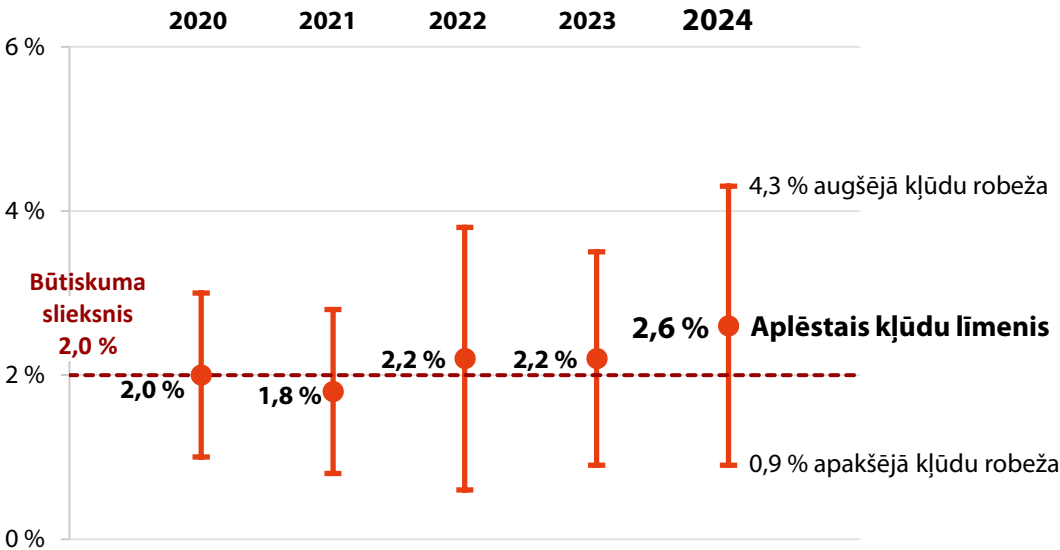
Darījumu pārbaudes rezultāti

Revidētā summa	Vai būtisks kļūdu līmenis?	Iespējamākā kļūdu līmeņa aplēse
64,4 miljardi EUR	Jā	2,6 % (2023. gadā – 2,2 %)

No 228 pārbaudītajiem darījumiem 39 darījumos (17 %) bija kļūdas. Pamatojoties uz 22 kļūdām, ko esam izteikuši skaitļos, mūsu aplēstais kļūdu līmenis ir 2,6 %. Sk. [21. attēlu](#).

21. attēls. Darījumu pārbaudes rezultāti

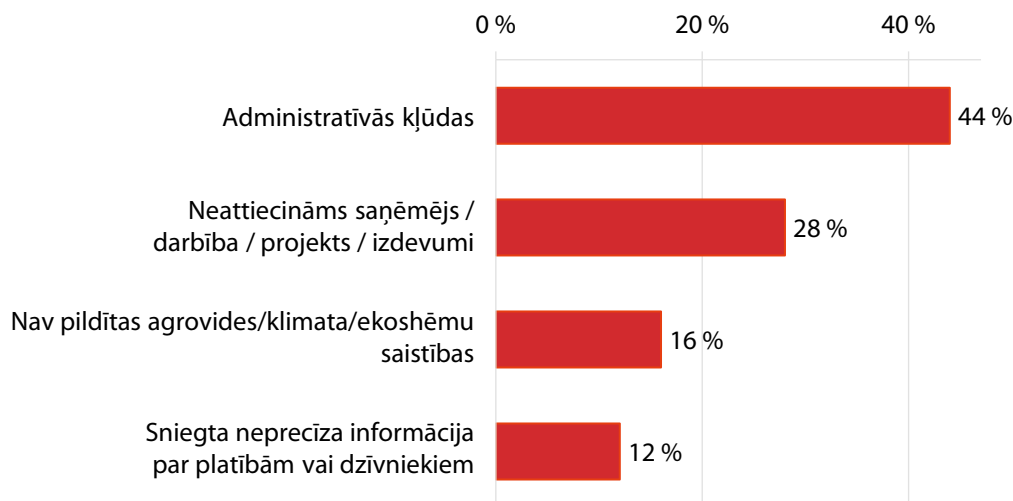
Aplēstais kļūdu līmenis

Avots: ERP.

Aplēstā kļūdu līmeņa sadalījums atbilstoši kļūdu kategorijām 2024. gadā ir parādīts [22. attēlā](#).

22. attēls. Lielu daļu no aplēstā kļūdu līmeņa veido administratīvas kļūdas

Avots: ERP.

Mūsu rezultāti liecina, ka kļūdu līmenis nebija būtisks tiešajos maksājumos (izņemot ekoshēmas), kas veido 46 % no izdevumiem šajā DFS kategorijā, taču kļūdu līmenis joprojām bija būtisks citās izdevumu jomās kopumā (ekoshēmas, lauku attīstība, tirgus pasākumi, jūrlietas, zivsaimniecība, vide un klimatrīcība), kas veido 54 % no izdevumiem.

Tiešie maksājumi

Pārbaudītajos 65 tiešo maksājumu darījumos (atskaitot ekoshēmas) mēs konstatējām trīs skaitļos izsakāmas kļūdas: divas deklarācijas, kurās bija norādītas pārāk lielas platības vai pārāk daudz dzīvnieku (saistībā ar ilgtspēju sekmējošu ienākumu pamatatbalstu) un vienu nepamatotu atbalsta maksājumu (saistībā ar attāliem reģioniem piemēroto *POSEI* shēmu³⁰).

35 ekoshēmu darījumos mēs konstatējām astoņas skaitļos izsakāmas kļūdas. Piecas no tām bija galīgā saņēmēja līmenī: divas pārāk lielas platības deklarācijas, divi gadījumi, kad nebija ievērotas ekoshēmu saistības vai nebija pareizi piemēroti noteikumi, un viens neattiecināms saņēmējs. Trīs kļūdas bija vadošās iestādes līmenī, un tās visas bija saistītas ar nepilnīgu tiesisko regulējumu vai noteikumu nepareizu piemērošanu, kas liecina par ekoshēmu vispārējo sarežģītību pirmajā īstenošanas gadā.

³⁰ Attālu un salu reģionu īpašo attīstības problēmu pārvarēšanas programma (*POSEI*). [Regula \(ES\) Nr. 228/2013](#), ar ko ievieš īpašus pasākumus lauksaimniecības jomā attālākajiem Eiropas Savienības reģioniem.

Lauku attīstība, tirgus pasākumi un citas politikas jomas

Turpmāk uzskaitīti mūsu pārbaudītie darījumi un skaitļos izteiktās kļūdas.

- No 41 pārbaudītā ar platību vai dzīvniekiem saistītā lauku attīstības darījuma divos darījumos bija skaitļos izsakāmas kļūdas: viena kļūda bija pārāk lielas attiecināmās platības deklarēšana, bet otra – dzīvnieku labturības neievērošana cūku fermā.
- Mēs pārbaudījām 63 lauku attīstības maksājumus investīciju projektiem. Mēs izteicām skaitļos kļūdas sešos maksājumos, kas bija radušās tāpēc, ka atbalsta saņēmēji bija deklarējuši izdevumus vai darbības, kuras neatbilda attiecināmības nosacījumiem. Vienā gadījumā kļūda radās tāpēc, ka lauksaimnieks neizpildīja nosacījumus atbalsta saņemšanai par neienesīgām investīcijām.
- 14 pārbaudītajos tirgus pasākumu darījumos mēs izteicām skaitļos divas kļūdas.
- Jūrlietu, zivsaimniecības un vides un klimata politikas jomās mēs revidējām 10 darījumus un konstatējām vienu skaitļos izsakāmu kļūdu dalītās pārvaldības darījumā EJZAF ietvaros.

Gada darbības pārskati un citi pārvaldības pasākumi

Attiecībā uz 2024. gadu AGRI ĢD aprēķināja, ka “aplēstā riskam pakļautā summa maksājuma laikā” ir aptuveni 2,8 % no 12,5 miljardiem EUR izdevumu, kas nav iekļauti KLP stratēģiskajos plānos, tostarp aptuveni 5,9 % tiešajiem maksājumiem, 2,8 % lauku attīstībai un 2,0 % no 2,1 miljarda EUR tirgus pasākumiem. Tiešo maksājumu skaitlis nav salīdzināms ar iepriekšējiem gadiem, jo tas lielā mērā attiecas uz atbalstu attāliem reģioniem saskaņā ar *POSEI* shēmu, kas veidoja tikai aptuveni 1,2 % no tiešajiem maksājumiem (0,5 miljardi EUR).

Attiecībā uz 2024. gadu AGRI ĢD apvienoja uz sniegumu balstīto un uz atbilstību balstīto maksājumu rezultātus un novērtēja 77 % KLP izdevumu kā zema riska izdevumus, 10 % – kā vidēja riska izdevumus un 13 % – kā augsta riska izdevumus. Salīdzinājumam – AGRI ĢD 2024. gada darbības pārskatā sniedza KLP zema riska izdevumu aplēsi par 2023. gadu kā 69 %, un kopējā “aplēstā riskam pakļautā summa maksājuma laikā” bija 1,9 %.

Komisijas gada pārvaldības un snieguma ziņojums

Komisija savā gada pārvaldības un snieguma ziņojumā kategorijai “Dabas resursi” vairs nesniedz aplēsi par risku maksājuma laikā, jo AGRI ĢD, MARE ĢD, ENV ĢD un CLIMA ĢD atbilstības satvari aptver tikai 23 % no šīs kategorijas izdevumiem.

Jauno snieguma ziņošanas sistēmu pārbaude

Pamatojoties uz mūsu aptauju, konstatējām, ka 2024. gadā maksājumu aģentūru snieguma ziņošanas sistēmas joprojām tika pilnveidotas. Lai gan 18 maksājumu aģentūras bija automatizējušas snieguma rādītāju sagatavošanu, divas aģentūras ziņoja, ka tās izmanto manuālu vai tikai daļēji automatizētu pieeju, lai sagatavotu dažus galvenos rezultātu rādītājus, ko iekļaut savos 2024. gada snieguma ziņojumos. Tā kā sistēmas joprojām tika pilnveidotas, gada snieguma ziņojumu sagatavošanai izmantotās atjauninātās IT sistēmas vēl nebija pilnībā testētas, lai pārbaudītu to atbilstību starptautiskajiem informācijas drošības standartiem (ISO 27001).

Mūsu pārbaudes rezultāti liecina, ka gada snieguma ziņojumi lielākoties ir ieviesti, kā plānots. Mēs neesam konstatējuši problēmas ar paziņotajiem datiem. Attiecībā uz snieguma ziņošanas sistēmu izstrādi un ieviešanu maksājumu aģentūru un koordinējošo struktūru akreditācijas kritēriji aptver IT sistēmu pienācīgu ieviešanu, tostarp to darbības tvērumā izstrādātu snieguma ziņošanas sistēmu ieviešanu. Dalībvalstīm ir jānodrošina attiecīgu informācijas drošības pārvaldības sistēmu sertifikācija un šo sistēmu pienācīga darbība.

Ko mēs iesakām

Komisijai būtu jāsniedz atbalsts dalībvalstīm, lai tās spētu izstrādāt mazāk sarežģītas ekoshēmas, vienlaikus nemazinot to vērienu. Tas būtu panākams, daloties ar 2023.–2027. gada perioda sākotnējo shēmu īstenošanā gūto pieredzi un speciālajām zināšanām.

*Vai vēlaties uzzināt vairāk? Mūsu sagatavotā 2024. gada pārskata 7. nodaļas pilns teksts pieejams mūsu **tīmekļa vietnē** (eca.europa.eu).*

Migrācija un robežu pārvaldība Drošība un aizsardzība

Kopā: 5,5 miljardi EUR (2,9 % no ES budžeta izdevumiem)

Ko mēs revidējam

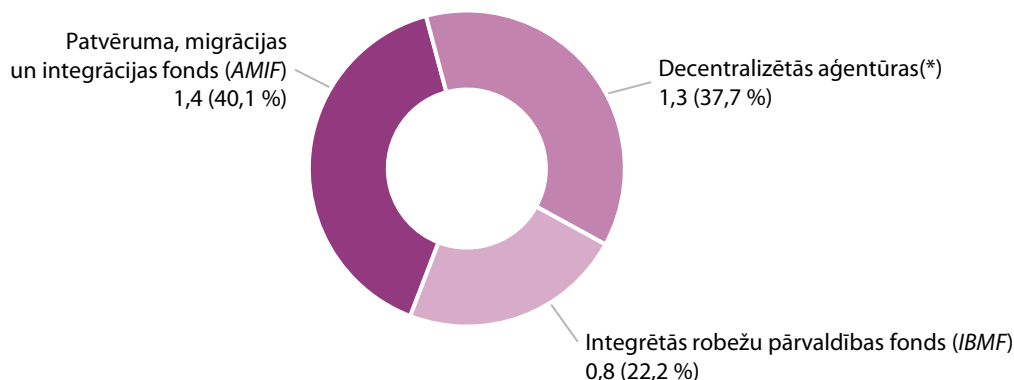
Šajā nodaļā ir izklāstīti mūsu konstatējumi saistībā ar daudzgadu finanšu shēmas (DFS) 4. kategoriju “Migrācija un robežu pārvaldība” un 5. kategoriju “Drošība un aizsardzība”. Šo kategoriju galvenās darbības un izdevumi 2024. gadā ir apkopoti [23. attēlā](#) un [24. attēlā](#).

Migrācija un robežu pārvaldība

23. attēls. Maksājumi – migrācija un robežu pārvaldība

2024. gada maksājumu sadalījums pēc fonda

(mljrd. EUR)

(*) Maksājumus decentralizētajām aģentūrām mēs aplūkojam savā gada ziņojumā par ES aģentūrām.

Avots: ERP, pamatojoties uz ES 2024. gada konsolidēto pārskatu datiem.

Ievērojama daļa izdevumu šajā kategorijā 2024. gadā joprojām attiecās uz 2014.–2020. gada DFS neizpildīto projektu un programmu pabeigšanu, proti, tika pakāpeniski slēgts Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonds (AMIF) un Iekšējās drošības fonda Robežu pārvaldības un vīzu instruments (IDF-Robežas un vīzas). Šie fondi tagad ir slēgšanas stadijā, un 2021.–2027. gada DFS tos aizstāj jaunais AMIF un Integrētās robežu pārvaldības fonda Finansiālā atbalsta instruments robežu pārvaldībai un vīzu politikai (BMVI).

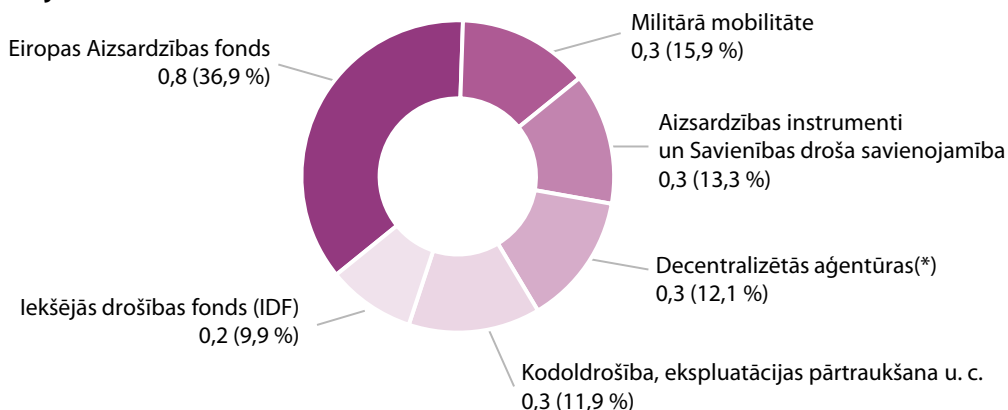
Vēl viena nozīmīga izdevumu joma DFS 4. kategorijā ir finansējums decentralizētajām aģentūrām. Tās ir [Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra \(Frontex\)](#), [Eiropas Savienības Patvēruma aģentūra \(EUAA\)](#) un [Eiropas Savienības Aģentūra lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldībai brīvības, drošības un tiesiskuma telpā \(eu-LISA\)](#).

Drošība un aizsardzība

24. attēls. Maksājumi – drošība un aizsardzība

2024. gada maksājumu sadalījums pēc fonda / izdevumu jomas

(mljrd. EUR)

(*) Maksājumus decentralizētajām aģentūrām mēs aplūkojam savā gada ziņojumā par ES aģentūrām.

Avots: ERP, pamatojoties uz ES 2024. gada konsolidēto pārskatu datiem.

“Drošības” komponents ietver finansējumu no Iekšējās drošības fonda (IDF) 2021.–2027. gadam un to projektu un shēmu pabeigšanu, ko finansē no Iekšējās drošības fonda – Policijas instrumenta (IDF – Policija) 2014.–2020. gadam. Šis komponents ietver arī finansējumu kodoliekārtu ekspluatācijas pārtraukšanai Bulgārijā, Lietuvā un Slovākijā un finansējumu ES decentralizētajām aģentūrām drošības jomā. “Aizsardzības” komponents ietver Eiropas aizsardzības rūpniecības attīstības programmu (*EDIDP*) un Eiropas Aizsardzības fondu. Ar tiem tiek atbalstīti sadarbīgi aizsardzības projekti visos pētniecības un izstrādes posmos, un tos pārvalda Komisijas Aizsardzības rūpniecības un kosmosa ģenerāldirektorāts (DEFIS ĢD). Komponents atbalsta arī militāro mobilitāti ar īpašu budžetu no Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta, kas ir saistīts ar Eiropas transporta tīkla iedaļu pielāgošanu civilām un militārām vajadzībām. No Eiropas Aizsardzības fonda tiek finansēti arī konkrēti projekti, kas saistīti ar militāro mobilitāti.

Dalītas pārvaldības programmu īstenošana

Lielāko daļu *AMIF* un *IDF* finansējuma 2014.–2020. gadam un lielāko daļu *AMIF*, *BMVI* un *IDF* finansējuma 2021.–2027. gadam dalīti pārvalda dalībvalstis (vai četras Šengenas asociētās valstis) un Komisijas Migrācijas un iekšlietu ģenerāldirektorāts (*HOME ĢD*). Saskaņā ar šo kārtību dalībvalstis īsteno daudzgadu programmas, kuras apstiprinājusi Komisija. Kopā ņemot, dalībvalstis kopš 2020. gada ir pastiprinājušas 2014.–2020. gada programmu īstenošanu. Tomēr būtiska finansējuma summa vēl bija jānoskaidro (12 % *AMIF* un 16 % *IDF*).

Ko mēs konstatējām

Darījumu pareizība

No mūsu pārbaudītajiem 23 darījumiem astoņos darījumos bija kļūdas. Mēs esam izteikuši skaitļos trīs no šīm kļūdām, kam bija finansiāla ietekme uz summām, kuras pieprasa segt no ES budžeta. Šīs kļūdas bija izdevumi, kas neietilpst īstenošanas periodā, finansējuma izmantošana citam, nevis paredzētajam mērķim, svarīgu apliecinājošo dokumentu trūkums un cita veida neattiecināmi izdevumi.

Mēs konstatējām arī septiņus gadījumus, kad nebija ievēroti tiesību akti un finanšu noteikumi, taču tiem nebija finansiālas ietekmes uz ES budžetu. Piemēram, novērojām trūkumus dotāciju piešķiršanas procedūrās un projektu uzraudzībā, ES finansējuma izmantošanu mērķim, kas daļēji nav paredzētais mērķis, un publiskā iepirkuma procedūru nepilnības.

Savā izlasē konstatējām arī divus darījumus, kuros, lai gan nebija pieļautas pareizības kļūdas, tomēr nebija ievēroti pareizas finanšu pārvaldības principi, proti, nebija pietiekami aizsargāts ES finansēts aprīkojums, un publiskā sektora struktūrām tika atlīdzināts pievienotās vērtības nodoklis, pārsniedzot radušās izmaksas, lai gan tas ir pretrunā Komisijas norādījumiem.

Dažas starptautiskās organizācijas ierobežoja mūsu piekļuvi dokumentiem. Tika piedāvāta pagaidu elektroniska aplūkošana tikai skatīšanas režīmā, bet dokumenti mums netika nosūtīti. Tādējādi tika kavēta mūsu revīzijas plānošana, izpilde un kvalitātes kontrole. Pēc revīzijas praktiskā darba beigām, bet pirms revīzijas slēgšanas gandrīz visas starptautiskās organizācijas (izņemot vienu) galu galā atļāva lejupielādēt prasītos dokumentus. Tas gan notika pēc brīvprātības principa un izmēģinājuma kārtā. Līdz ar to mēs uzskatām, ka šī problēma nav pilnībā atrisināta.

Iekšējās kontroles sistēmu elementu pārbaude

Mūsu pārbaudītās piecas revīzijas iestādes bija izstrādājušas un ieviesušas pietiekami kvalitatīvas un izvērstas procedūras ziņošanai par savu darbu gada kontroles ziņojumā. Taču konstatējām, ka Somijas revīzijas iestāde nebija revidējusi darbības saistībā ar *AMIF* gada pārskatos deklarētajiem izdevumiem. Lai gan Komisija bija par to informēta, tā apstiprināja revīzijas iestādes atzinumu un samaksāja galīgo atlikumu bez apstrīdēšanas. Konstatējām arī, ka Zviedrijas revīzijas iestāde revidētajā finanšu periodā nebija veikusi sistēmu revīzijas darbu. Tā rezultātā, lai gan abas revīzijas iestādes sniedza revīzijas atzinumus bez iebildēm, šo atzinumu komponentus nepamatoja pietiekams revīzijas darbs, bet tas rada risku, ka sniegtais pārlicības līmenis varētu būt ierobežots.

Mēs atlasījām 14 revīzijas lietas tajās pašās piecās revīzijas iestādēs. Kopumā konstatējām, ka revīzijas iestādēm bija izvērstas revīzijas programmas un kontROLSaraksti savu secinājumu pamatošanai. Tomēr mēs atklājām arī dažus trūkumus.

Gada darbības pārskati un citi pārvaldības pasākumi

Mēs pārbaudījām HOME ĢD 2024. gada darbības pārskatu.

Konstatējām, ka HOME ĢD aplēses par vispārējo risku maksājuma un slēgšanas laikā bija veiktas un paziņotas saskaņā ar iekšējo metodiku. HOME ĢD lēsa, ka no kopējiem 2024. gada izdevumiem (3507,5 miljoni EUR) kopējā summa, kas pakļauta riskam maksājuma laikā, bija 44,6 miljoni EUR (1,3 %) un ka vispārējais risks slēgšanas laikā būs 41,0 miljons EUR, ņemot vērā aplēstās nākotnes korekcijas 3,6 miljonu EUR apmērā.

Ko mēs iesakām

Komisijai vajadzētu:

- veikt papildu pasākumus, lai nodrošinātu, ka starptautiskās organizācijas sniedz pilnīgu piekļuvi dokumentiem;
- sniegt dalībvalstīm papildu norādījumus par noteikumiem, kas jāpiemēro uzaicinājumiem iesniegt priekšlikumus; un
- sekot līdzi, kā tiek novērsti trūkumi revīzijas iestāžu darbā.

*Vai vēlaties uzzināt vairāk? Mūsu sagatavotā 2024. gada pārskata 8. nodaļas pilns teksts pieejams mūsu **tīmekļa vietnē** (eca.europa.eu).*

Kaimiņvalstis un pasaule

Kopā: 15,4 miljardi EUR (8,0 % no ES budžeta izdevumiem)

Ko mēs revidējam

Šī izdevumu joma ietver vairākus finansēšanas instrumentus, no kuriem kā galvenie jāmin Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instruments “Eiropa pasaulē” (NDICI – “Eiropa pasaulē”)³¹, humānās palīdzības budžets un Pirmspievienošanās palīdzības instruments.

25. attēls. Maksājumu sadalījums pēc fonda

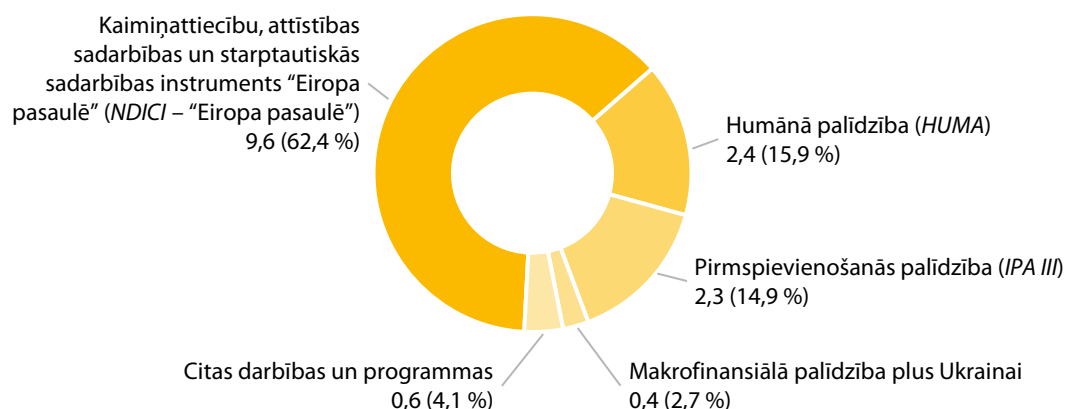
Kaimiņattiecības un pasaule

15,4 miljardi EUR (8,0 % no ES budžeta izdevumiem)

2024. gada maksājumu sadalījums pēc fonda

(miljardi EUR)

Avots: ERP, pamatojoties uz ES 2024. gada konsolidēto pārskatu datiem.

Instrumenta NDICI – “Eiropa pasaulē” vispārējais mērķis ir atbalstīt un veicināt ES vērtības, principus un pamatintereses pasaulē un palīdzēt veicināt multilaterālismu un spēcīgākas partnerības ar trešām valstīm. 2021.–2027. gada DFS ietvaros instruments NDICI – “Eiropa pasaulē” apvieno 11 iepriekšējos instrumentus, tostarp Eiropas kaimiņattiecību instrumentu un Eiropas Attīstības fondus (fondi neietilpst ES budžetā).

ES arī sniedz uz vajadzībām balstītu humāno palīdzību cilvēkiem, kurus skārušas cilvēku izraisītas katastrofas un dabas apdraudējumi, īpašu uzmanību pievēršot visneaizsargātākajām personām.

Pirmspievienošanās palīdzības instrumenta vispārējais mērķis ir atbalstīt saņēmējvalstis īstenot un pieņemt ES vērtībām atbilstošas reformas nolūkā pievienoties ES, tādējādi veicinot to stabilitāti, drošību un labklājību.

³¹ Regula (ES) 2021/947, ar ko izveido Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumentu “Eiropa pasaulē”.

Galvenie ģenerāldirektorāti (ĢD) un dienesti ES ārējās darbības īstenošanā 2024. gadā ir Kaimiņattiecību politikas un paplašināšanās sarunu ģenerāldirektorāts (NEAR ĢD), Starptautisko partnerību ģenerāldirektorāts (INTPA ĢD), Eiropas Civilās aizsardzības un humānās palīdzības operāciju ģenerāldirektorāts (ECHO ĢD) un Ārpolitikas instrumentu dienests (FPI). Kopš 2025. gada 1. februāra NEAR ĢD ir sadalīts divos atsevišķos ģenerāldirektorātos, izveidojot Paplašināšanās un austrumu kaimiņreģiona ģenerāldirektorātu (ENEST ĢD) un Tuvo Austrumu, Ziemeļāfrikas un Persijas līča ģenerāldirektorātu (MENA ĢD).

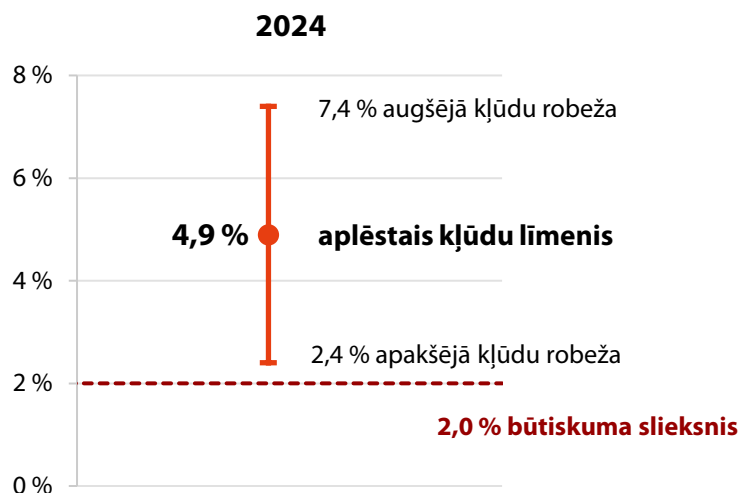
2024. gadā maksājumi kategorijai “Kaimiņattiecības un pasaule” bija 15,4 miljardi EUR (priekšfinansējums un starpposma un galīgie maksājumi), un maksājumus veica, izmantojot vairākus instrumentus un izmaksāšanas veidus, kas var būt būvdarbu/piegāžu/pakalpojumu līgumi, dotācijas, īpaši aizdevumi, aizdevumu garantijas un finansiālā palīdzība, budžeta atbalsts un citi mērķtiecīgi budžeta atbalsta veidi trešās valstīs. Kopējie maksājumi šajā kategorijā palielinājās no 15,2 miljardiem EUR 2023. gadā līdz 15,4 miljardiem EUR 2024. gadā.

Ko mēs konstatējam

Atšķirībā no iepriekšējiem gadiem mēs sniedzam īpašu izvērtējumu par 2024. gada pakārtoto darījumu pareizību DFS 6. izdevumu kategorijā “Kaimiņattiecības un pasaule”. No 137 mūsu pārbaudītajiem darījumiem 56 darījumos (40,9 %) bija kļūdas. Pamatojoties uz 42 kļūdām, ko esam izteikuši skaitļos, mūsu aplēstais kļūdu līmenis ir 4,9 %.

26. attēls. Darījumu pārbaudes rezultāti

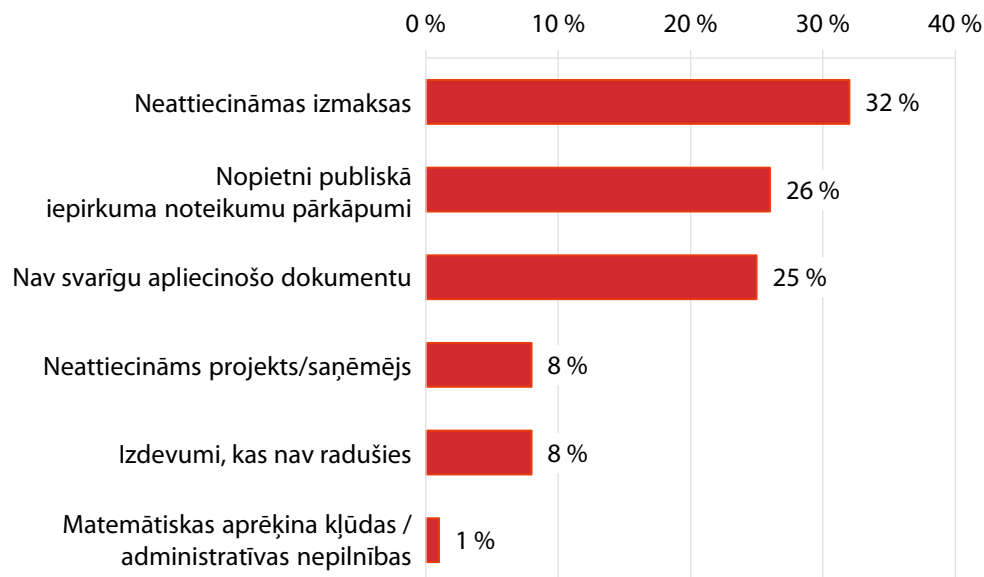
Aplēstais kļūdu līmenis

Avots: ERP.

Turpmāk attēlā parādīts aplēstā kļūdu līmeņa sadalījums pēc kļūdas veida.

27. attēls. Aplēstā kļūdu līmeņa sadalījums atbilstoši kļūdas veidam

Avots: ERP.

Mēs apzinājām dažādus kļūdu veidus, kas ietekmē vairākus darījumus un kas atkārtojas vairākus revīzijas gadus. Galvenie veidi bija šādi:

- no ES iekasēto netiešo izmaksu “kaskāde” (t. i., par apakšuzņēmēju netiešajām izmaksām tiek ziņots kā par daļu no saņēmēja tiešajām izmaksām papildus netiešajām izmaksām, ko saņēmējs jau iekasē). Par īstenošanas kaskādes struktūru mēs sniedzām ieteikumu īpašajā ziņojumā par veselības aprūpes sistēmām partnervalstīs³²;
- neattiecināmu algu izmaksu, piemēram, uzkrājumu un netiešo izmaksu, iekļaušana;
- nepareiza valūtas maiņas kursa izmantošana;
- publiskā iepirkuma noteikumu pārkāpumi;
- pieprasīto avansa maksājumu kā radušos izmaksu dzēšana.

³² Īpašais ziņojums 18/24 “ES finansiālais atbalsts veselības aprūpes sistēmām izlasē iekļautajās partnervalstīs: atbilst plašiem stratēģiskiem mērķiem, taču intervences pasākumus ietekmē koordinācijas un ilgtspējas problēmas”, 4. ieteikums.

Tāpat kā iepriekšējos gados, liela daļa mūsu konstatēto kļūdu attiecās uz līgumiem, ko īsteno organizācijas, kurām veikts pilāru novērtējums (starptautiskas organizācijas, starptautiskas finanšu iestādes un valsts aģentūras), saskaņā ar netiešo pārvaldību. Attiecībā uz šādiem līgumiem Komisija apstiprināja izdevumus, pamatojoties uz finanšu pārskatu un pārvaldības deklarāciju. Pārvaldības deklarācija ir organizācijas ar pilāru novērtējumu pašdeklarācija, kas apliecina, ka iesniegtā finanšu informācija ir pienācīgi izklāstīta, pilnīga un precīza un ka tā atbilst līgumā noteiktajiem pienākumiem. No 42 kļūdām, ko esam izteikuši skaitļos, 26 attiecās uz šādiem līgumiem, veidojot 3,1 procentpunktu no aplēstā kļūdu līmeņa.

Attiecībā uz 10 skaitļos izsakāmu kļūdu gadījumiem Komisijai bija pietiekami daudz informācijas, lai novērstu vai atklātu un izlabotu kļūdas pirms izdevumu pieņemšanas. Ja Komisija būtu pienācīgi izmantojusi visu tās rīcībā esošo informāciju, aplēstais kļūdu līmenis būtu bijis par 1,4 procentpunktiem zemāks.

Mēs konstatējam arī 34 gadījumus, kad nebija ievēroti tiesību akti un finanšu noteikumi, taču tiem nebija tiešas finansiālas ietekmes uz ES budžetu.

Gada darbības pārskati un citi pārvaldības pasākumi

Mēs pārbaudījām ECHO ĢD 2024. finanšu gada darbības pārskatu. Galveno uzmanību pievēršām tam, vai ECHO ĢD savā GDP bija atspoguļojis pareizības informāciju saskaņā ar Komisijas norādījumiem un vai tas bija konsekvēnti piemērojis turpmāko korekciju un atgūstamo summu aprēķināšanas metodiku. No kopējiem apstiprinātajiem izdevumiem 2024. gadā (3605 miljoni EUR) ECHO ĢD aplēsa, ka kopējā riskam pakļautā summa maksājumu laikā ir 15,56 miljoni EUR (0,43 %). Tas aplēsa, ka turpmākajos gados veikto pārbaužu rezultātā veikto korekciju vērtība ir 3,5 miljoni EUR (0,1 % no kopējiem attiecīgajiem izdevumiem). ECHO ĢD ģenerāldirektors paziņoja, ka ģenerāldirektorāta finanšu risks nepārsniedz būtiskuma sliekšni, proti, 2 % no kopējiem apstiprinātajiem izdevumiem.

Mūsu veiktais darbs saistībā ar INTPA ĢD 2024. gada darbības pārskatu ir sīkāk aprakstīts mūsu gada pārskatā par 9., 10. un 11. Eiropas Attīstības fondu (EAF).

Mēs izskatījām informāciju Komisijas 2024. gada pārvaldības un snieguma ziņojumā attiecībā uz aplēsto risku maksājumu laikā izdevumu kategorijā "Kaimiņattiecības un pasaule" ietilpstošajās politikas jomās. Komisija aprēķināja, ka šajā DFS kategorijā risks maksājuma laikā ir 0,8 %. Šī procentuālā daļa ir zem mūsu ticamības intervāla diapazona un zem būtiskuma sliekšņa.

Kopumā mūsu iegūtie un šajā nodaļā izklāstītie revīzijas pierādījumi liecina, ka kļūdu līmenis kategorijas "Kaimiņattiecības un pasaule" izdevumos bija būtisks. Saskaņā ar mūsu veiktajām darījumu pārbaudēm šai DFS kategorijai kopējais aplēstais kļūdu līmenis ir 4,9 %.

Ko mēs iesakām

Komisijai vajadzētu:

- nodrošināt, ka saņēmēji ievēro līgumiski noteiktos netiešo izmaksu ierobežojumus;
- nodrošināt, ka līguma nosacījumos un pamatnostādnēs ir iekļauta skaidra un konsekventa jēdziena “uzkrājums” definīcija; un
- vienkāršot un standartizēt valūtas konvertēšanas noteikumus dotāciju nolīgumos.

*Vai vēlaties uzzināt vairāk? Mūsu sagatavotā 2024. gada pārskata 9. nodaļas pilns teksts pieejams mūsu **tīmekļa vietnē** (eca.europa.eu).*

Eiropas publiskā administrācija

Kopā: 13,3 miljardi EUR (6,9 % no ES budžeta izdevumiem)

Ko mēs revidējam

Šajā nodaļā ir izklāstīti mūsu konstatējumi saistībā ar DFS 7. kategoriju “Eiropas publiskā pārvalde”. ES iestāžu un struktūru 2024. gada izdevumi šajā kategorijā apkopoti [28. attēlā](#).

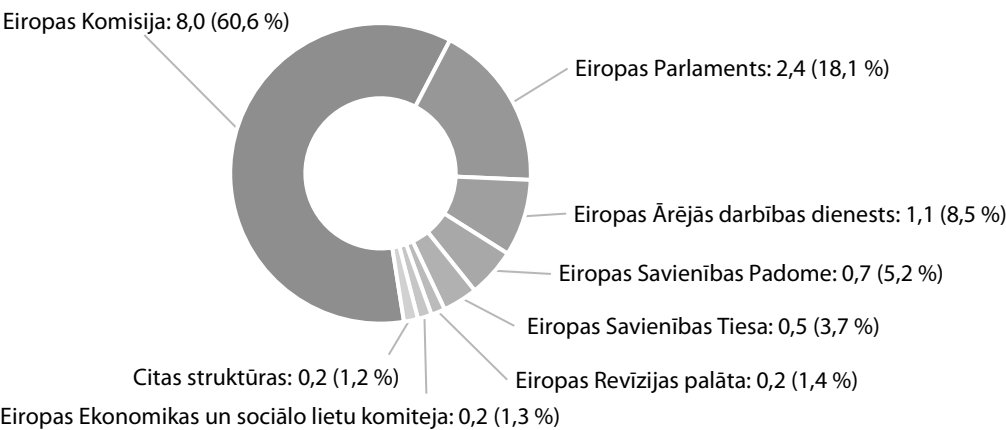
28. attēls. Maksājumi

Eiropas publiskā pārvalde
13,3 miljardi EUR (6,9 % no ES budžeta izdevumiem)

(miljardi EUR)

2024. gada maksājumu sadalījums pēc iestādes

Avots: ERP, pamatojoties uz ES 2024. gada konsolidēto pārskatu datiem.

Administratīvie izdevumi ietver izdevumus par cilvēkresursiem, tostarp pensijām, un 2024. gadā tie veidoja aptuveni 69 % no kopējiem šīs kategorijas izdevumiem, un izdevumus par ēkām, iekārtām, energoresursiem, sakariem un informācijas tehnoloģiju. Mūsu darbs daudzu gadu garumā liecina, ka kopumā šajā izdevumu grupā risks nav liels.

Ko mēs konstatējam

Revidētā summa	Būtisks kļūdu līmenis
13,3 miljardi EUR	Nē – kļūdu līmenis nebija būtisks (tāpat kā 2023. gadā)

No 70 pārbaudītajiem darījumiem 16 darījumos (23 %) mēs atradām kļūdas. Mūsu apsvērumi attiecas uz Eiropas Parlamentu, Eiropas Komisiju un Eiropas Ārējās darbības dienestu.

Mēs neatradām nozīmīgas problēmas attiecībā uz Eiropas Savienības Padomi, Eiropas Savienības Tiesu, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju, Eiropas Reģionu komiteju, Eiropas Ombudu un Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāju. Mūsu pašu ārējais revidents par nozīmīgām problēmām neziņoja.

Eiropas Parlaments

2024. gadā mēs pārbaudījām 15 darījumus. Kā iepriekš ziņojām – pēdējo reizi savā 2023. gada pārskatā –, Eiropas Parlamenta Prezidija pieņemtie iekšējie noteikumi³³ par politisko grupu apropriāciju pārvaldību nebija pilnībā saskaņoti ar Finanšu regulu, jo tie ļauj izmantot sarunu iepirkuma procedūras attiecībā uz augstas vērtības līgumiem, nevis atklātas vai slēgtas procedūras, tādējādi ierobežojot konkurenci.

Izlases ietvaros mēs pārbaudījām vienu politisko grupu, kas bija piešķirusi trīs šādus augstas vērtības līgumus. Divos no šiem gadījumiem tā arī nebija pilnībā ievērojusi Eiropas Parlamenta noteikumus, jo nebija centusies saņemt pietiekami daudz piedāvājumu. Vienā gadījumā politiskā grupa pagarināja pamatlīgumu par 18 mēnešiem ar augstākām vienības cenām. Mūsu novērtējumā šis grozījums ierobežoja konkurenci. Mēs konstatējām papildu kļūdas politiskās grupas deklarētajos izdevumos saistībā ar PVN atmaksas pieprasīšanu un vienotas likmes izmantošanu personāla ceļa izdevumu atlīdzināšanai, kas pārspīlēja faktiskās izmaksas. Par šīm pašām problēmām ziņojām savā [2022. gada pārskatā](#).

Finanšu regulā ir paredzēts, ka līdzekļus no ES budžeta var piešķirt Eiropas politiskajām partijām, ņemot vērā to ieguldījumu Eiropas politiskās apziņas veidošanā un Savienības pilsoņu politiskās gribas izteikšanā. Mēs uzskatām, ka juridisko pamatu attiecināmo izmaksu noteikšanai ir iespējams interpretēt. Mēs revidējām vienu šādu darījumu, kurā Eiropas Parlaments jau bija atguvis neattiecināmus izdevumus, ko sākotnēji pieprasīja politiskā partija.

Starp 13 citiem pārbaudītajiem darījumiem mēs konstatējām nepilnības divās Eiropas Parlamenta vadītās iepirkuma procedūrās. Vienā procedūrā bija IT līgums konkrēti uz sešiem gadiem, kas nebija pietiekami pamatots, kaut arī Finanšu regulā šādi līgumi parasti ir ierobežoti līdz četriem gadiem, izņemot pienācīgi pamatotos gadījumos.

Eiropas Komisija

No 25 pārbaudītajiem maksājumiem mēs konstatējām astoņas skaitļos neizsakāmas kļūdas, no kurām četras bija saistītas ar algu vai pensiju maksājumiem. Trijos no šiem gadījumiem pensiju lietās nebija nesen izsniegtas pensionāra partnera dzīvības apliecības, kas bija nepieciešama, lai apstiprinātu pastāvīgas tiesības uz pabalstiem. Komisija izstrādā jaunu sistēmu, lai uzlabotu tiesību pārbaudes.

Attiecībā uz vienu darījumu par IT pakalpojumiem Komisija iepirkuma procedūras dokumentos nebija skaidri noteikusi prasības attiecībā uz izglītību un sertifikāciju dienas likmes noteikšanai.

³³ Noteikumi par budžeta 400. posteni, kuros jaunākie grozījumi izdarīti 2024. gada 15. jūlijā.

Viens darījums attiecas uz Komisijas 85 miljonu EUR maksājumu par pastāvīgām lietojuma tiesībām ("usufruct") ēkām, ko tā bija pārdevusi Briselē. Tas bija pirmais no trim gada maksājumiem saskaņā ar 2024. gada aprīlī parakstīto līgumu, kas attiecas uz 23 ēku pārdošanu par 900 miljoniem EUR un tiesībām no tām izmantot 17 ēkas uz laiku līdz 2029. gadam. Pārdošana un lietojuma tiesības tika piešķirtas pēc Komisijas izsludinātā uzaicinājuma iesniegt pieteikumus, kura rezultātā tika saņemts tikai viens piedāvājums no Beļģijas valstij piederoša uzņēmuma, kas bija iesniedzis orientējošu piedāvājumu, pirms Komisija izsludināja uzaicinājumu iesniegt pieteikumus. Uzaicinājumā tika prasīts, lai pretendenti iesniegtu bankas garantiju 80 miljonu EUR apmērā, kas ir derīga sešus mēnešus, lai nodrošinātu saistības attiecībā uz līgumu, tostarp vienošanos par lietojuma tiesībām. Vienīgais pretendents iesniedza garantiju savā vārdā, un tā bija spēkā tikai divus mēnešus. Komisija to pieņēma un noslēdza līgumu divu mēnešu derīguma termiņa laikā. Mēs konstatējam, ka garantija neatbilst sākotnējām prasībām, kas izklāstītas uzaicinājumā iesniegt pieteikumus. Mēs arī atzīmējam, ka Komisijas vērtēšanas komisijai trūka pietiekamas neatkarības, jo visi locekļi bija pakļauti atbildīgajam kredītrīkotājam.

Eiropas Ārējās darbības dienests

15 pārbaudītajos maksājumos mēs konstatējam divas skaitļos izsakāmas kļūdas. Viena kļūda attiecās uz būtiskiem līguma grozījumiem bez derīgas iepirkuma procedūras un bez *ex post* publicitātes pasākumiem. Otrā kļūda attiecās uz nepareiza valūtas kursa izmantošanu, reģistrējot nomas maksājumu.

Ko mēs iesakām

Eiropas Komisijai vajadzētu:

- uzlabot kontroles mehānismus pirms IT pakalpojumu līgumu slēgšanas;
- stiprināt novērtēšanas komisiju neatkarību attiecībā uz darījumiem, kas ietver īpašuma pārdošanu.

Vai vēlaties uzzināt vairāk? Mūsu sagatavotā 2024. gada pārskata 10. nodaļas pilns teksts pieejams mūsu **tīmekļa vietnē** (eca.europa.eu).

Atveseļošanas un noturības mehānisms

Kopā: 59,9 miljardi EUR

Ko mēs revidējam

Atveseļošanas un noturības mehānismu (ANM) izveidoja ar [Regulu \(ES\) 2021/241](#) ("Regula"), kas stājās spēkā 2021. gada 19. februārī. Tā tika grozīta 2023. gada februārī, ļaujot dalībvalstīm nacionālajos atveseļošanas un noturības plānos (NANP) pievienot "REPowerEU nodaļu"³⁴, un 2024. gada februārī, ļaujot dalībvalstīm savos NANP kā aplēstās izmaksas iekļaut naudas iemaksas summu Eiropas stratēģisko tehnoloģiju platformas (STEP) izveidei³⁵. ANM izmanto, lai atbalstītu reformas un investīcijas dalībvalstīs kopš Covid-19 pandēmijas sākuma 2020. gada februārī (REPowerEU gadījumā – no 2022. gada 1. februāra), un tas darbosies līdz 2026. gada 31. decembrim.

Komisija īsteno ANM tiešā pārvaldībā, un tas nozīmē, ka Komisija ir tieši atbildīga par tā īstenošanu. Maksājumi no ANM ir atkarīgi no tā, vai dalībvalstis apmierinoši izpilda atskaites punktus un mērķrādītājus, kas noteikti pielikumos Padomes īstenošanas lēmumiem (PĪL), ar kuriem apstiprina dalībvalstu NANP³⁶. Papildu prasības ir tādas, ka mērķrādītājus vai atskaites punktus, kas iepriekš ir apmierinoši izpildīti, nedrīkst atcelt un ka netiek pārkāpts dubulta finansējuma novēršanas princips. [Regulā](#) izklāstītie attiecināmības nosacījumi paredz atbilstību attiecināmības periodam, atbilstību principam "nenodarīt būtisku kaitējumu" un valsts budžeta kārtējo izdevumu neaizstāšanu (izņemot pienācīgi pamatotus gadījumus)³⁷. Dalībvalstīm ir jānodrošina, ka līdzekļu izmantošana atbilst piemērojamiem Savienības un valsts tiesību aktiem, it īpaši attiecībā uz krāpšanas, korupcijas un interešu konfliktu novēršanu, atklāšanu un labošanu.

Līdz 2024. gada beigām Komisija bija veikusi 65 dotācijas maksājumus (2021. gadā vienu, 2022. gadā 13, 2023. gadā 23 un 2024. gadā 28) kopsummā par 178,5 miljardiem EUR. Tas nozīmē, ka brīdī, kad līdz ANM īstenošanas perioda beigām (2026. gada decembrim) bija palikuši mazāk nekā divi gadi, tā bija izmaksājusi tikai 50 % no kopējās pieejamās summas. Nav darīta pieejama informācija par kopējām summām, ko dalībvalstis izmaksājušas galasaņēmējiem³⁸.

ANM izdevumi 2024. gadā sasniedza 59,9 miljardus EUR, un mūsu revīzija aptvēra visus 28 dotāciju maksājumus kopumā 53,5 miljardu EUR apmērā, kā arī priekšfinansējuma dzēšanu 6,4 miljardu EUR apmērā. Mūsu revīzija neaptver ne galasaņēmējiem radušos izdevumu pareizību, ne ANM aizdevumu komponentu.

³⁴ [Regula \(ES\) 2023/435](#).

³⁵ [Regula \(ES\) 2024/795](#).

³⁶ [Regula \(ES\) 2021/241](#), 24. panta 2. punkts.

³⁷ [Turpat](#), 5. un 9. pants, 17. panta 2. punkts un 24. panta 3. punkts.

³⁸ [Īpašais ziņojums 13/2024](#) "Atveseļošanas un noturības mehānisma līdzekļu apguve: virzība notiek ar kavēšanos un saglabājas riski saistībā ar pasākumu pabeigšanu un līdz ar to – ANM mērķu sasniegšanu", 53. un 54. punkts.

Ko mēs konstatējam

Revidētā summa	Vai būtisks kļūdu līmenis?
59,9 miljardi EUR	2024. gads: mūsu konstatējumu kopējā ietekme ir būtiska, bet nav plaši izplatīta

Nemot vērā ANM izdevumu modeļa īpatnības un to, ka Komisijas maksājumu apturēšanas metodika³⁹ balstās uz daudziem vērtējumiem, kas, iespējams, noved pie atšķirīgas interpretācijas, mēs nenosakām kļūdu īpatsvaru, kas būtu salīdzināms ar citām ES izdevumu jomām.

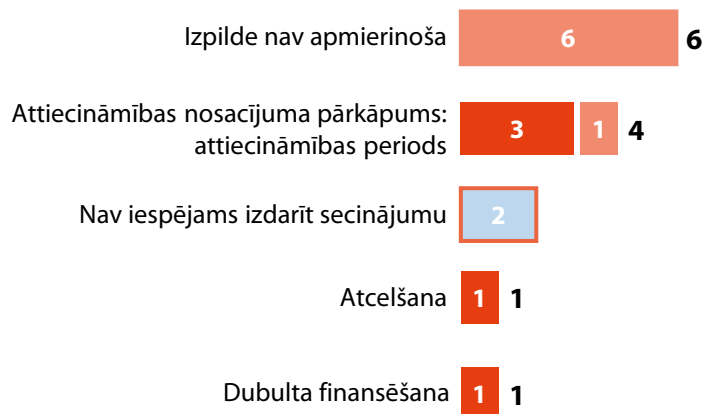
Daži atskaites punkti / mērķrādītāji nav izpildīti apmierinoši

Regulā nav noteikti kritēriji par to, kā interpretēt vārdu “apmierinošs” saistībā ar atskaites punktu un mērķrādītāju izpildi. Novērtējot izpildi, Komisija pieņem minimālas novirzes būtībā, formā, laika grafikā un summās⁴⁰. Mēs secinām, ka attiecībā uz kvalitatīvajiem kritērijiem šis novērtējums balstās uz daudziem vērtējumiem un līdz ar to ir iespējamas vairākas interpretācijas par to, vai atskaites punkti vai mērķrādītāji ir apmierinoši izpildīti. Savās pārbaudēs mēs konstatējam, ka seši atskaites punkti un mērķrādītāji piecos maksājumos nebija apmierinoši izpildīti. Mēs konstatējam, ka nav izpildīti visi atskaites punktā vai mērķrādītājā prasītie elementi un ka šie trūkstošie elementi norāda uz novirzi, kas ir lielāka par pieļaujamu minimālu novirzi. Mēs atzīmējam, ka kvantitatīvo konstatējumu vispārējā finansiālā ietekme palielinās.

³⁹ COM(2023) 99 final, Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei “Atveseļošanas un noturības mehānisms: pirmie divi gadi. Unikāls instruments ES zaļās un digitālās pārveides pamatā”, II pielikums.

⁴⁰ Turpat, I pielikums.

29. attēls. Ar maksājumu un attiecināmības nosacījumiem saistīto konstatējumu veidi

Avots: ERP.

Pirmais ANM maksājums Polijai iekļāva divus atskaites punktus, kuru mērķis bija stiprināt tiesu neatkarību un objektivitāti, reformējot tiesnešu disciplināro režīmu, lai uzlabotu tiesību aizsardzību tiesā. Mēs konstatējam nopietnas nepilnības tiesnešu iecelšanā. Tomēr, tā kā Eiropas Savienības Tiesā (EST) tiek izskatīta lieta C-517/24 par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, kas ir tieši saistīts ar šo jautājumu, mēs pagaidām neizdarām secinājumus par divu attiecīgo atskaites punktu apmierinošu izpildi. Šo atskaites punktu apmierinoša izpilde bija priekšnoteikums jebkādam ANM maksājumam Polijai.

Dubulta finansēšana

Lai gan ANM maksājumi neatlīdzina radušās attiecināmās izmaksas, bet gan atskaites punktu un mērķrādītāju apmierinošu izpildi⁴¹, [Regulā](#) ir izmantota tradicionālā ar izmaksām pamatotā dubultas finansēšanas⁴² definīcija. ANM ietvaros dubulta finansēšana var notikt, ja vienas un tās pašas atskaites punkta vai mērķrādītāja pamatā esošās izmaksas tiek finansētas divreiz un/vai ja tie paši tiešie rezultāti/koprezultāti tiek deklarēti un tādējādi finansēti divreiz. Vienu un to pašu nodevumu nevar no ES budžeta finansēt divreiz, pat ja viens no attiecīgajiem finansēšanas instrumentiem nav balstīts uz izmaksām. Mēs konstatējam vienu dubulta finansējuma gadījumu Horvātijā.

⁴¹ Īpašais ziņojums 22/2024 “Dubulta finansēšana no ES budžeta: kontroles sistēmām trūkst svarīgu elementu, kas mazinātu ar izmaksām nesaistītā ANM finansēšanas modeļa paaugstināto risku”, 101. punkts.

⁴² [Regula](#), 9. pants.

Atcelšana

Regula nosaka, ka pasākumus un darbības, kas attiecas uz iepriekš izpildītajiem atskaites punktiem un mērķrādītājiem, nedrīkst atcelt⁴³. Maksājuma pieprasījumiem pievienotajās pārvaldības deklarācijās dalībvalstīm ir šī neatcelšana jāapstiprina. Mēs konstatējam vienu gadījumu, kad tika atcelti pasākumi saistībā ar Grieķijas mērķrādītāju, kas attiecas uz 50 garīgās veselības aprūpes iestāžu izveidi un pilnīgu darbību.

Daži pasākumi sākti pirms attiecināmības perioda

Regulā ir noteikts, ka ANM var finansēt tikai pasākumus, kas sākti ne agrāk kā 2020. gada 1. februārī⁴⁴, bet nav sniegti papildu kritēriji, pēc kuriem noteikt, kas ir uzskatāms par pasākuma “sākumu”. 2024. gada oktobrī Komisija izdeva norādījumus⁴⁵, kuros precizēja savu interpretāciju, ka pasākuma “uzsākšana” ir brīdis, kad sākas konkrētā pasākuma īstenošana uz vietas un rodas izmaksas. Kā norādīts arī iepriekš⁴⁶, mēs uzskatām, ka par pasākuma sākumu būtu jāuzskata diena, kad rodas pirmās (juridiskās) saistības (piemēram, līguma, pirkuma pasūtījuma vai finansēšanas lēmuma veidā), jo tas ir ar pasākumu saistītās pirmās darbības sākums. Šāds līgums vai finansēšanas lēmums nosaka pienākumu, un atbilstoši tam sākas saimnieciska un produktīva darbība darbuzņēmēju un apakšuzņēmēju līmenī, un rezultātā tiek veikti turpmāki maksājumi.

Mēs konstatējam, ka pirms 2020. gada februāra tika sākti projekti, kas saistīti ar vienu atskaites punktu un trim mērķrādītājiem, kuri attiecas uz diviem maksājumiem. Tāpēc šie projekti nebija jāfinansē no ANM.

Lielāko daļu Komisijas vēl neieviešto revīzijas ieteikumu, kas saistīti ar kritiskiem un ļoti svarīgiem konstatējumiem, dalībvalstis neievieš nekavējoties

Kopš 2021. gada ir sagatavoti 20 Komisijas galīgie revīzijas ziņojumi, kuri attiecas uz atskaites punktiem un mērķrādītājiem un kuros sniegts 591 ieteikums 15 dalībvalstīm. Komisija ir secinājusi, ka līdz 2025. gada 30. aprīlim 417 (71 %) ieteikumi bija ieviesti un atlikušie 174 (29 %) nebija ieviesti. Komisija klasificē savus konstatējumus kā kritiskus, ļoti svarīgus, svarīgus vai vēlamus. Kritiski vai ļoti svarīgi konstatējumi var būt pamats atrunai Komisijas gada darbības pārskatā, ja dalībvalstis tos vēl nav pieņēmušas, noraidījušas vai ieviesušas. Šie kritiskie vai ļoti svarīgie konstatējumi var arī tikt uzskatīti par nopietnu finansēšanas nolīgumā paredzēto pienākumu pārkāpumu, kā rezultātā var tikt piemērota vienotas likmes korekcija⁴⁷.

Lielākajai daļai (64 %) no 136 ieteikumiem, kas saistīti ar kritiskiem un ļoti svarīgiem konstatējumiem un joprojām nebija ieviesti, revīzijas ziņojumā noteiktais ieviešanas termiņš bija beidzies.

⁴³ **Regula**, 24. panta 3. punkts.

⁴⁴ **Turpat**, 17. panta 2. punkts.

⁴⁵ **COM(2024) 474 final**, Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par Atveseļošanas un noturības mehānisma īstenošanu, II pielikums.

⁴⁶ **2023. gada pārskats**, 11.22. punkts.

⁴⁷ Finansēšanas nolīgums, I pielikums.

Dalībvalstu sistēmas nav pietiekami efektīvas

Novērojām nepilnības dažu dalībvalstu sistēmās, kuru mērķis ir nodrošināt atbilstību publiskajam iepirkumam un valsts atbalstam, un konstatējām arī nepilnības piecu dalībvalstu maksājumu pieprasījumos (pārvaldības deklarācijās).

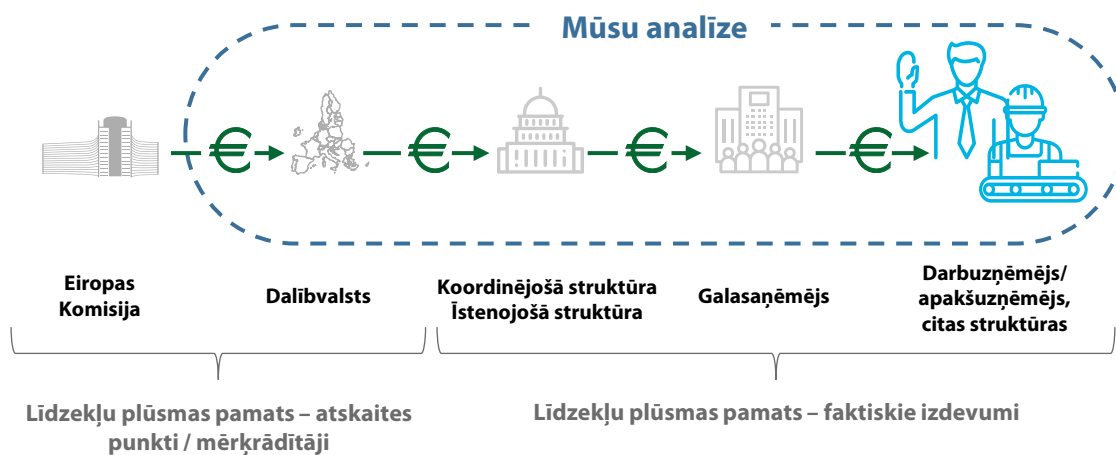
Komisijai pieejamā informācija par atklāto krāpšanu ir ierobežota

Būtisks krāpšanas riska rādītājs ir iespējamās krāpšanas apmērs. Vienīgie publicētie ES līmeņa dati par to gadījumu apmēru, kuros ir aizdomas par krāpšanu saistībā ar ANM, ir sniegti Eiropas Prokuratūras (EPPO) 2024. gada pārskatā. 2024. gada beigās EPPO izskatīšanā bija 311 aktīvas lietas saistībā ar NGEU. Visas šīs lietas, izņemot četras, attiecās uz ANM – tie ir aptuveni 17 % no visām nepabeigtajām izmeklēšanām par krāpšanu, kas saistīta ar izdevumiem. Aplēstais kaitējums ES finanšu interesēm ir 2,8 miljardi EUR, kas atbilst 30 % (2023. gadā – 25 %) no kopējā aplēstā kaitējuma, kuru nodara visa ar ES izdevumiem saistītā krāpšana⁴⁸. Tas ir nesamērīgi salīdzinājumā ar nelielo skaitu gadījumu (pieci), par kuriem dalībvalstis ziņojušas pārvaldības deklarācijās, kas pievienotas maksājuma pieprasījumiem 2024. gadā.

ANM līdzekļu izsekojamība dalībvalstīs nav sistemātiska

Mēs novērtējām piecu dalībvalstu (Vācijas, Grieķijas, Spānijas, Francijas un Itālijas) valsts sistēmas, lai noskaidrotu, vai tās spēj izsekot ANM līdzekļiem no valsts budžeta līdz galasaņēmējiem un tālāk (piemēram, līdz darbuzņēmējiem vai apakšuzņēmējiem) un sniegt datus par galasaņēmēju izdevumiem. Mūsu savāktie dati liecina, ka līdz 2024. gada beigām galasaņēmējiem Itālijā un Grieķijā radās izdevumi attiecīgi 49 % un 39 % apmērā no kopējām summām, kas valstu budžetos plānotas ANM reformām un investīcijām. Tas Itālijas gadījumā ir 76 % un Grieķijas gadījumā 82 % no kopējās summas, kas saņemta no Komisijas. Mēs konstatējām, ka divās dalībvalstīs (Spānijā un Francijā) ieviestās sistēmas nenodrošina sistemātisku datu vākšanu par izdevumiem, kas radušies ANM līdzekļu galasaņēmējiem. Par citu dalībvalsti (Vāciju) šāda informācija par pieciem ANM pasākumiem mums tika sniegta pēc pieprasījuma.

30. attēls. ANM finansējuma plūsma

Avots: ERP.

⁴⁸ EPPO 2024. gada pārskats.

Mēs pārbaudījām metodiku, ko dalībvalstis izmanto, lai publicētu 100 lielāko galasaņēmēju sarakstu, un konstatējām, ka būtiski atšķiras tas, kāda informācija tiek publicēta.

Gada darbības pārskati un gada pārvaldības un snieguma ziņojums

Tāpat kā iepriekšējos gados, Komisija 2024. gada darbības pārskatā neaplēš skaitļos izsakāmu risku maksājuma laikā, un to pamato ar to, ka nav iespējams noteikt jēgpilnu kļūdu īpatsvaru. Tā vietā Komisija piešķir riska līmeni (zems, vidējs vai augsts) katra ANM maksājuma likumībai un pareizībai, galvenokārt pamatojoties uz savu sākotnējo novērtējumu rezultātiem, savu *ex post* revīziju rezultātiem un ERP revīziju rezultātiem, kad tā tiem piekrīt. Par augsta riska ANM maksājumiem, kas pārsniedz *de minimis* robežvērtību, būtu jāformulē atruna. Komisija visus 2024. gada maksājumus novērtēja kā zema riska maksājumus. Tomēr tas neatbilst mūsu konstatējumiem.

Ko mēs iesakām

Komisijai vajadzētu:

- paplašināt sākotnējo novērtējumu laikā veikto pārbažu tvērumu;
- novērst dalībvalstu kavēšanos Komisijas revīzijas ieteikumu ieviešanā.

Vai vēlaties uzzināt vairāk? Mūsu sagatavotā 2024. gada pārskata 11. nodaļas pilns teksts pieejams mūsu **tīmekļa vietnē** (eca.europa.eu).

Mūsu 2021. gada īpašajos ziņojumos formulēto ieteikumu ieviešanas pēcpārbaude

Ko mēs pārbaudījām

Katru gadu mēs pārbaudām, cik lielā mērā mūsu revidējamās vienības ir veikušas pasākumus saistībā ar mūsu ieteikumiem trīs gadus pēc to sniegšanas. Mūsu ieteikumu ieviešanas pēcpārbaude ir svarīgs pasākums revīzijas ciklā. Pēcpārbaude mums nodrošina atgriezenisko saiti par to, vai revidējamās vienības ir ieviesušas mūsu ieteiktās darbības un vai mūsu izvirzītie jautājumi ir risināti. Pēcpārbaude ir svarīga arī tam, lai sagatavotu un plānotu mūsu turpmāko revīzijas darbu un sekotu līdzi riskiem.

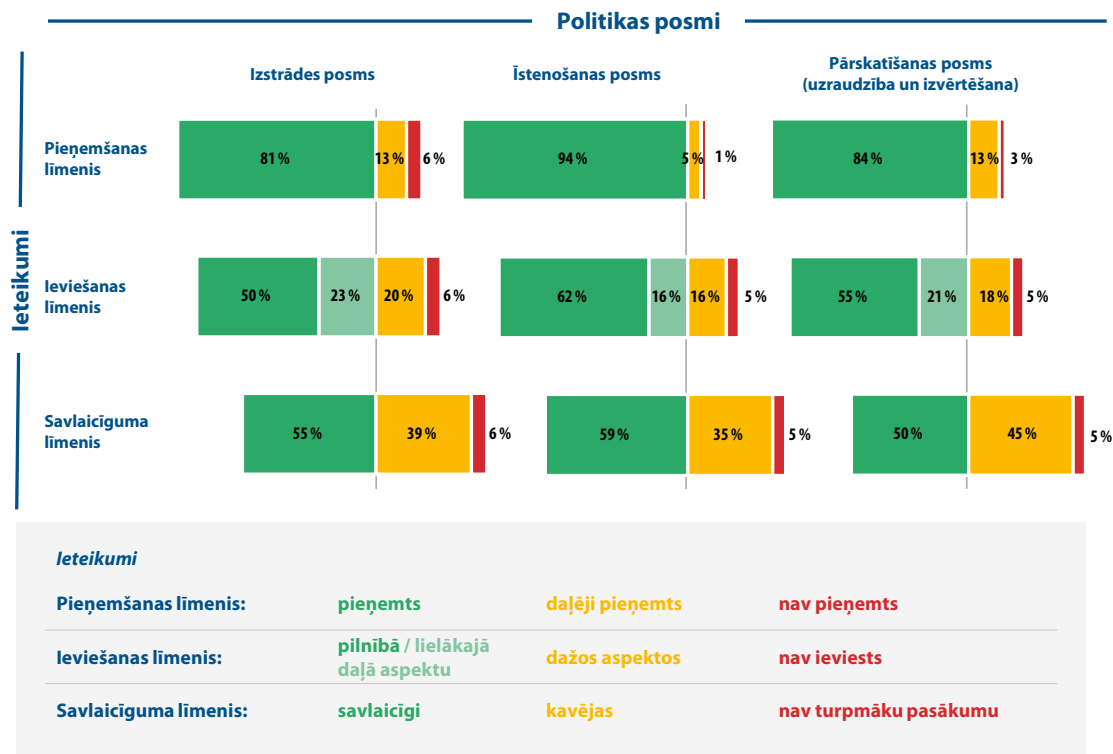
Šogad mēs analizējām ieteikumus, kas sniegti visos 27 īpašajos ziņojumos, kurus publicējām 2021. gadā. Mēs veicām pēcpārbaudi kopā 245 ieteikumiem. No tiem 194 ieteikumi bija adresēti Eiropas Komisijai. Atlikušais 51 ieteikums bija adresēts Eiropas Centrālajai bankai (ECB), Eiropas Ārējās darbības dienestam (EĀDD), Eiropas Banku iestādei (EBI), Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūrai (*Frontex*), Eiropas Savienības Aģentūrai tiesībsardzības sadarbībai (Europol) un Vienotajai neregulējuma valdei (VNV). Tāpat kā iepriekš, daļībvalstīm adresētie ieteikumi neietilpa ieviešanas pārbaudes tvērumā.

Ko mēs konstatējām

Mūsu analīze liecina, ka to 2021. gada īpašo ziņojumu ieteikumu īpatsvars, kurus revidējamās vienības bija pilnībā vai daļēji pieņēmušas, salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu palielinājās no 93 % līdz 98 % (sk. [31. attēlu](#)). Pilnībā vai lielākajā daļā aspektu ieviesto ieteikumu īpatsvars palielinājās no 68 % pagājušajā gadā līdz 76 % šogad, un laikus ieviesto ieteikumu īpatsvars palielinājās no 52 % līdz 56 %. Savlaicīgums vēl nav atgriezies līmenī pirms Covid-19 pandēmijas (60 % vai vairāk).

Analīze, ko veicām, lai pārbaudītu, vai starp trim politikas cikla posmiem (izstrādes posms, īstenošanas posms un pārskatīšanas posms) pastāv atšķirības, parādīja, ka visaugstākais pieņemšanas, īstenošanas un savlaicīguma līmenis bija vērojams attiecībā uz ieteikumiem, kas saistīti ar politikas vai programmas īstenošanas posmu.

31. attēls. Pieņemšanas, ieviešanas un savlaicīguma līmenis pa politikas cikla posmiem

Avots: ERP.

Mēs arī konstatējam, ka:

- 77 % no Eiropas Komisijai adresētajiem ieteikumiem ir ieviesti pilnībā vai lielākajā daļā aspektu;
- 75 % ieteikumu, kas adresēti citām revidētajām vienībām, ir ieviesti pilnībā vai lielākajā daļā aspektu;
- attiecībā uz politikas posmiem 28 % ieteikumu mūsu 2021. gada īpašajos ziņojumos bija saistīti ar izstrādes posmu, 56 % – ar īstenošanas posmu un 17 % – ar pārskatīšanas posmu.

Vai vēlaties uzzināt vairāk? Mūsu sagatavotā 2024. gada pārskata 12. nodaļas pilns teksts pieejams mūsu **tīmekļa vietnē** (eca.europa.eu).

Eiropas attīstības fondi

Kopā: 1,35 miljardi EUR

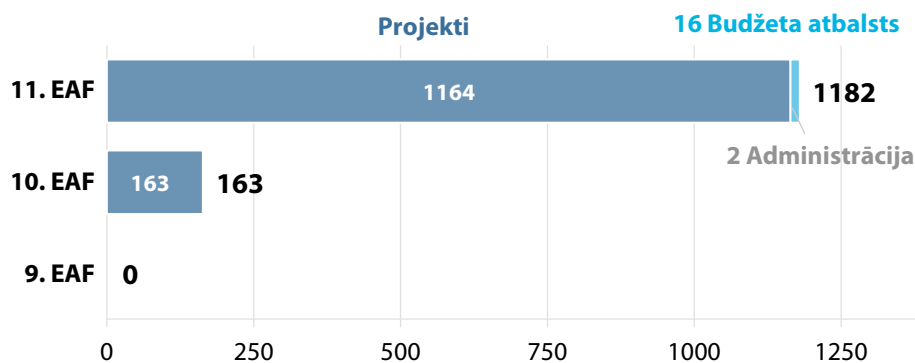
Ko mēs revidējam

Eiropas attīstības fondi, kurus izveidoja 1959. gadā, līdz 2020. gada beigām bija galvenie instrumenti, ar kuriem Eiropas Savienība (ES) finansēja attīstības sadarbību ar Āfrikas, Karību jūras reģiona un Klusā okeāna (ĀKK) valstīm un aizjūras zemēm un teritorijām (AZT). EAF galvenais mērķis ir samazināt un galu galā izskaust nabadzību saskaņā ar galveno attīstības sadarbības mērķi, kas noteikts Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 208. pantā. Vienpadsmitais (un pēdējais) EAF ir saistīts ar daudzgadu finanšu shēmu (DFS) 2014.–2020. gadam.

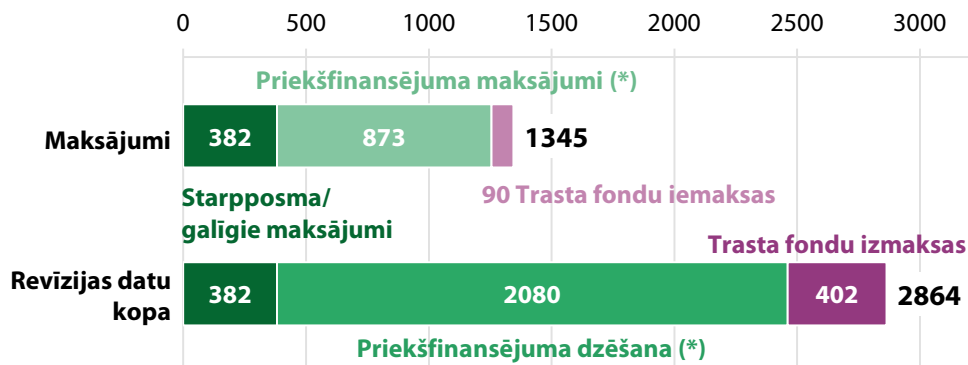
32. attēls. Eiropas attīstības fondi: 2024. gada finanšu informācijas apkopojums

(miljoni EUR)

EAF maksājumi pēc budžeta pozīcijas un veida

EAF maksājumi un revidētā datu kopa

* Saskaņā ar pakārtoto darījumu vienādoto definīciju.

Avots: ERP, pamatojoties uz 9., 10. un 11. EAF 2024. gada pārskatiem.

Daudzgadu finanšu shēmā 2021.–2027. gadam attīstības sadarbība ar ĀKK valstīm ir iekļauta Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumentā (“Eiropa pasaulē”) kā daļa no ES vispārējā budžeta, bet sadarbību ar aizjūras zemēm un teritorijām aptver Lēmums par aizjūras asociāciju, ietverot Grenlandi. Tomēr 9., 10. un 11. EAF nav bijuši integrēti ES vispārējā budžetā, un tos līdz pat slēgšanai turpina īstenot un par tiem ziņo atsevišķi.

Izdevumi, uz kuriem attiecas šis pārskats, ir saistīti ar atbalstu, kas sniegts 76 valstīm, izmantojot plašu spektru metožu kā būvdarbi, piegāžu un pakalpojumu līgumi, dotācijas, budžeta atbalsts, programmu aplēses un deleģēšanas nolīgumi, kas noslēgti ar tiesību subjektiem, kam veikts pīlāru novērtējums (piem., ar starptautiskām organizācijām).

Eiropas attīstības fondus gandrīz pilnībā pārvalda Komisijas Starptautisko partnerību ģenerāldirektorāts (INTPA ĢD). Nelielu daļu (5 %) no 2024. gada EAF maksājumiem pārvaldīja Eiropas kaimiņattiecību politikas un paplašināšanās sarunu ģenerāldirektorāts (NEAR ĢD). Kopš 2025. gada 1. februāra NEAR ĢD ir sadalīts divos atsevišķos ģenerāldirektorātos, izveidojot Paplašināšanās un austrumu kaimiņreģiona ģenerāldirektorātu (ENEST ĢD) un Tuvo Austrumu, Ziemeļāfrikas un Persijas līča ģenerāldirektorātu (MENA ĢD).

Ko mēs konstatējam

Mēs konstatējam, ka pārskatos nebija sniegtas būtiski nepareizas ziņas.

Ieņēmumu darījumos kļūdu līmenis nebija būtisks.

Eiropas Attīstības fonda maksājumu darījumos kļūdu līmenis bija būtisks. Pamatojoties uz mūsu veikto darījumu pārbaudi, mūsu aplēstais kļūdu līmenis ir 6,5 %.

Ticamības deklarācijas pamatojuma informācija

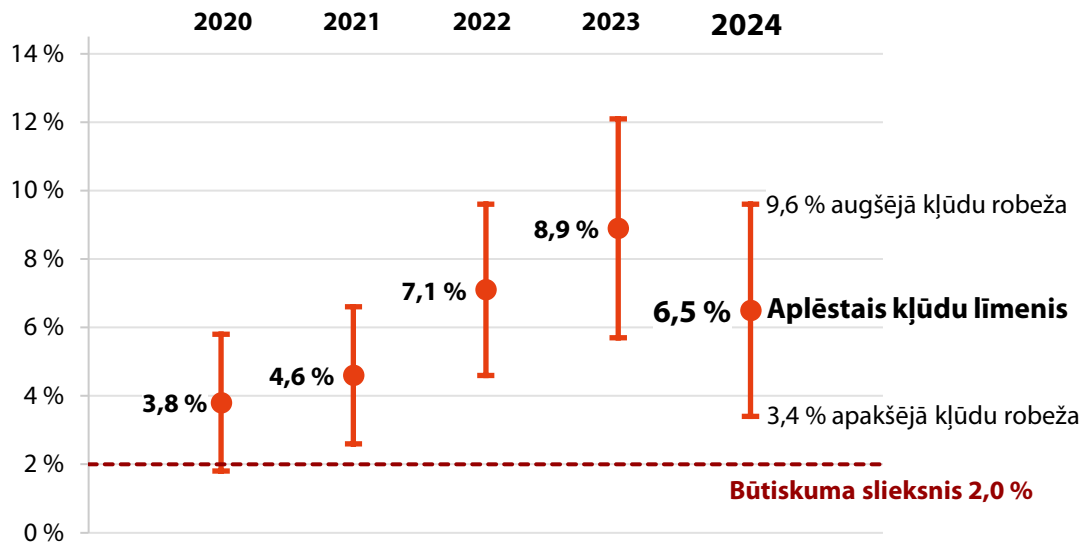
Lai revidētu darījumu pareizību, mēs pārbaudījām 85 darījumu izlasi, kas bija izveidota tā, ka bija reprezentatīva visam EAF izdevumu spektram. Tajā ietilpa 16 darījumi saistībā ar Ārkārtas trasta fondu Āfrikai, viens darījums saistībā ar trasta fondu “*Bêkou*”, 54 darījumi, ko bija pilnvarojušas 14 ES delegācijas⁴⁹, un 14 darījumi, ko bija apstiprinājuši Komisijas centrālie dienesti. Ja darījumos tika atklātas kļūdas, mēs analizējām to iemeslus, lai konstatētu iespējamās nepilnības. Turklāt, revidējot darījumus uz vietas, novērtējām arī sniegumu, ja tas bija iespējams un uzskatīts par noderīgu.

No 85 mūsu pārbaudītajiem darījumiem 34 darījumos (40,0 %) bija kļūdas. Pamatojoties uz 27 kļūdām, kuras esam izteikuši skaitļos, mūsu aplēstais kļūdu līmenis ir 6,5 % (sk. [33. attēlu](#)).

⁴⁹ Burundi, Kongo Demokrātiskā Republika, Gvineja-Bisava, Kenija, Malāvija, Mauritānija, Maurīcija, Mozambika, Namībija, Nigērija, Sjerraleone, Togo, Uganda, Zambija.

33. attēls. Darījumu pārbaudes rezultāti

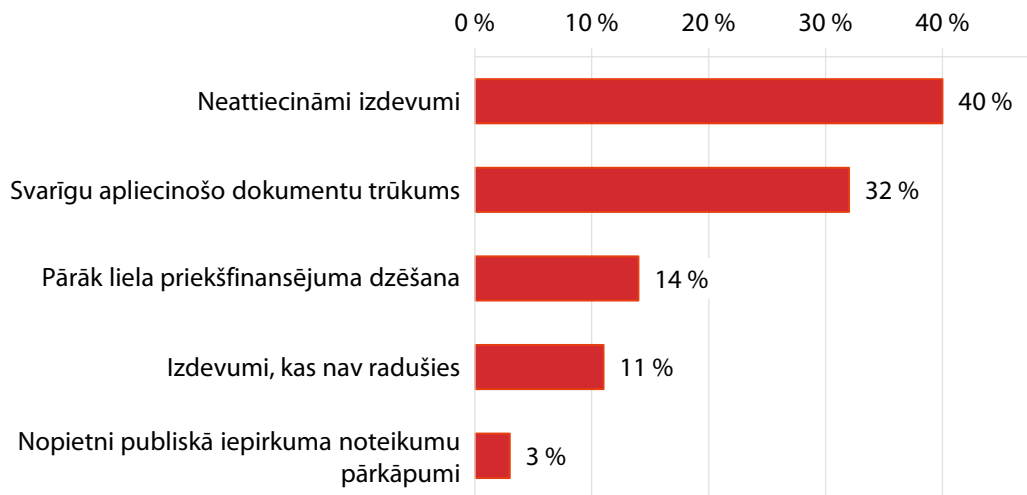
Aplēstais kļūdu līmenis

Avots: ERP.

Aplēstā kļūdu līmeņa sadalījums atbilstoši kļūdas veidam 2024. gadā ir parādīts [34. attēlā](#).

34. attēls. Aplēstā kļūdu līmeņa sadalījums atbilstoši kļūdas veidam

Avots: ERP.

13 gadījumos, kad kļūdas izteicām skaitļos, Komisijai bija pietiekami daudz informācijas, lai novērstu vai atklātu un izlabotu kļūdas pirms izdevumu apstiprināšanas. Ja Komisija būtu pienācīgi izmantojusi visu tās rīcībā esošo informāciju, aplēstais kļūdu līmenis būtu bijis par 2,2 procentpunktiem zemāks.

INTPA ĢD 2024. gada darbības pārskata pārbaude

INTPA ĢD ģenerāldirektora 2024. gada darbības pārskata ticamības deklarācijā nav iekļautas atrunas. Iepriekš šis ģenerāldirektorāts ievērojami samazināja atrunu tvērumu (t. i., izdevumu daļu, uz kuru attiecas atrunas) no 16 % 2017. gadā līdz 1 % 2018. gadā, un līdz nullei kopš 2019. gada.

Saskaņā ar INTPA ĢD aplēsēm maksājuma laikā riskam pakļautā kopējā summa bija 89,7 miljoni EUR (1,1 % no 2024. gada izdevumiem) un slēgšanas laikā riskam pakļautā kopējā summa bija 78,6 miljoni EUR (0,97 % no 2024. gada izdevumiem). INTPA ĢD lēš, ka, pamatojoties uz vidējiem vēsturiskajiem datiem, 11,1 miljons EUR (12,4 %) no maksājuma laikā riskam pakļautās summas tiks koriģēts, kad ģenerāldirektorāts veiks pārbaudes turpmākajos gados (to sauc par “koriģētspēju”). Komisija ziņoja, ka no šīs aplēstās summas 2024. gadā faktiski tika atgūti 5,0 miljoni EUR. Pārbaudījuši 60,9 % no šīs atgūtās summas (3,1 miljonu EUR), mēs konstatējām, ka par 0,2 miljoniem EUR nebija jāziņo kā par īstenotu koriģētspēju.

Izpēte par 2024. gada atlikušo kļūdu īpatsvaru

2024. gadā ārējs darbuzņēmējs INTPA ĢD uzdevumā veica 13. atlikušo kļūdu īpatsvara (RER) izpēti. Lai izdarītu secinājumus par INTPA ĢD pārbaudi efektivitāti, izpēti uzdevums ir aplēst to kļūdu īpatsvaru, kuras palikušas neatklātas pēc visām vadības pārbaudēm visā ģenerāldirektorāta atbildības jomā.

2024. gadā Komisija nolēma pārskatīt RER metodiku, un to paredzēts mainīt no 2025. gada. Grozījumu mērķis cita starpā ir skaidrāk definēt augstas vērtības izmaksu vienību apstrādi un ierobežot iespēju pilnībā paļauties uz vadības pārbaudi rezultātiem un citu revidentu darbu. Tomēr ir daži trūkumi.

Projektu sasniegumu novērtēšana mūsu revīzijas apmeklējumu laikā

Revīzijas apmeklējumos mēs novērtējām arī pabeigtu vai gandrīz pabeigtu projektu sasniegumus. Mūsu novērtējums cita starpā ietvēra tiešo rezultātu un iznākuma rādītāju, kā arī projektu koprezultātu pārbaudi. Pārbaudēs ieguvām dažādus rezultātus. Bija gadījumi, kad finansējums bija izlietots efektīvi un bija sekmējis projekta mērķu sasniegšanu. Tomēr, tāpat kā iepriekšējos gados⁵⁰, mēs konstatējām arī gadījumus, kad ES projektos nebija sasniegti visi iecerētie mērķi. Konkrēti, projektu ietvaros uzbūvētā infrastruktūra ne vienmēr tika uzturēta pēc projektu pabeigšanas, un tas raisa nopietnas bažas par projektu noturību.

⁵⁰ 2022. un 2023. gada pārskati par EAF.

Ko mēs iesakām

Komisijai vajadzētu:

- nodrošināt atbilstību pamanāmības noteikumiem;
- pastiprināt pārbaudes attiecībā uz fiksētām summām un citām izmaksām, kuras deklarē, izmantojot vienkāršotu izmaksu iespējas; un
- veikt pasākumus, lai uzlabotu projektu noturību.

*Vai vēlaties uzzināt vairāk? Pilns pārskats par darbībām, ko 2024. gadā finansē no 9., 10. un 11. Eiropas Attīstības fonda, pieejams mūsu **tīmekļa vietnē** (eca.europa.eu).*

Konteksts

Eiropas Revīzijas palāta un tās darbs

ERP ir neatkarīga ES ārējās revīzijas iestāde. Tā atrodas Luksemburgā, un tajā strādā aptuveni 900 darbinieku no visām ES dalībvalstīm. Tās virsuzdevums ir sekmēt ES un finanšu labāku pārvaldību, veicināt pārskatatbildību un pārredzamību un darboties kā neatkarīgai ES iedzīvotāju finansiālo interešu aizstāvei. Mūsu revīzijas ziņojumi un atzinumi ir svarīgs posms ES pārskatatbildības ķēdē. Tos izmanto, lai prasītu atbildību no tiem, kuru pienākums ir īstenot ES politikas virzienus un programmas, tātad no Komisijas, citām ES iestādēm un struktūrām un dalībvalstu pārvaldes iestādēm. Mēs brīdinām par riskiem, sniedzam pārlicību, vēršam uzmanību uz trūkumiem un labu praksi, kā arī piedāvājam norādījumus ES politikas veidotājiem un likumdevējiem par to, kā uzlabot ES politikas virzienu un programmu pārvaldību. Ar savu darbu mēs garantējam, ka ES iedzīvotāji ir informēti par to, kā tiek izlietota viņu nauda.

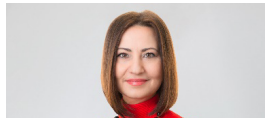
Tony MURPHY
Īrija

Nikolaos MILIONIS
Grieķija

Klaus-Heiner LEHNE
Vācija

Iliana IVANOVA
Bulgārija

Bettina JAKOBSEN
Dānija

Jan GREGOR
Čehijas Republika

Mihails KOZLOVS
Latvija

Ildikó GÁLL-PELCZ
Ungārija

Annemie TURTELBOOM
Beļģija

Ivana MALETIĆ
Horvātija

François-Roger CAZALA
Francija

Joëlle ELVINGER
Luksemburga

Helga BERGER
Austrija

Marek OPIOŁA
Polija

Jorg Kristijan PETROVIČ
Slovēnija

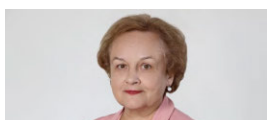
Stef BLOK
Nīderlande

George Marius HYZLER
Malta

Lefteris CHRISTOFOROU
Kipra

Laima Liucija ANDRIKIENĖ
Lietuva

Keit PENTUS-ROSIMANNUS
Igaunija

Katarína KASZASOVÁ
Slovākija

João LEÃO
Portugāle

Alejandro BLANCO FERNÁNDEZ
Spānija

Carlo Alberto MANFREDI SELVAGGI
Itālija

Petri SARVAMAA
Somija

Hans LINDBLAD
Zviedrija

Lucian ROMAȘCANU
Rumānija

Piezīme. 2025. gada jūlijā.

Mūsu sagatavotie dokumenti

Palātā tiek izstrādāti šādi dokumenti:

- gada pārskati, kuros galvenokārt aprakstīti finanšu un atbilstības revīziju darba rezultāti saistībā ar ES budžetu un Eiropas attīstības fondiem un kuros iekļauti arī budžeta pārvaldības un ar budžetu sasniegto rezultātu aspekti;
- īpašie ziņojumi, kuros atspoguļoti atlasītu revīziju rezultāti konkrētās politikas vai izdevumu jomās vai arī budžeta vai pārvaldības jautājumi;
- īpašie gada ziņojumi par ES aģentūrām, decentralizētajām struktūrām un kopuzņēmumiem;
- atzinumi par jauniem vai atjauninātiem tiesību aktiem, kam ir nozīmīga ietekme uz finanšu pārvaldību; tos sagatavo vai nu pēc kādas iestādes lūguma, vai pēc ERP pašas iniciatīvas;
- apskati, kuros tiek aprakstīti politikas virzieni, sistēmas, instrumenti vai šaurāki temati vai arī tiek sniegta informācija par tiem.

Īsumā par revīzijas pieeju, ko izmantojam ticamības deklarācijas sagatavošanai

Mūsu sagatavotās ticamības deklarācijas atzinumi balstās uz objektīviem pierādījumiem, kas iegūti revīzijas pārbaudēs atbilstoši starptautiskajiem revīzijas standartiem.

Kā norādīts mūsu 2021.–2025. gada stratēģijā, daudzgadu finanšu shēmai 2021.–2027. gadam mēs turpināsim pilnveidot revīzijas pieeju un izmantot pieejamos datus un informāciju, un tas ļaus mums arī turpmāk nodrošināt spēcīgu pārlicēcību, pamatojoties uz Līgumā noteiktajām pilnvarām un pilnā saskaņā ar starptautiskajiem publiskā sektora revīzijas standartiem.

Pārskatu ticamība

Vai ES gada pārskatos ir sniegta pilnīga un precīza informācija?

Komisijas ģenerāldirektorāti katru gadu veic simtiem tūkstošu grāmatojumu, kuros ir iekļauta informācija no daudziem un dažādiem avotiem (tostarp dalībvalstīm). Mēs pārbaudām, vai grāmatvedības procesi darbojas pienācīgi un vai to izmantošanas rezultātā iegūtie grāmatvedības dati ir pilnīgi, pareizi iegrāmatoti un pienācīgi izklāstīti ES finanšu pārskatos.

- Mēs vērtējam grāmatvedības sistēmu, lai pārlicēcinātos, vai tā nodrošina labu pamatu ticamu datu iegūšanai.

- Mēs vērtējam galvenās grāmatvedības procedūras, lai pārliecinātos par to pareizu darbību.
- Mēs veicam grāmatvedības datu analītiskās pārbaudes, lai pārliecinātos, ka dati ir izklāstīti konsekventi un ir pamatoti.
- Mēs tieši pārbaudām grāmatojumu izlasi, lai pārliecinātos, vai pakārtotie darījumi reāli pastāv un ir precīzi iegrāmatoti.
- Mēs pārbaudām finanšu pārskatus, lai pārliecinātos, vai tie patiesi atspoguļo finanšu stāvokli.

Darījumu pareizība

Vai pārskatiem pakārtotajos ES ieņēmumu darījumos un izdevumu maksājumu darījumos ir ievēroti noteikumi?

No ES budžeta veic miljoniem maksājumu saņēmējiem gan ES, gan ārpus tās. Lielāko daļu šo izdevumu pārvalda dalībvalstis. Lai iegūtu vajadzīgos pierādījumus, mēs novērtējam sistēmas, ar kuru starpniecību pārvalda un pārbauda ieņēmumu darījumus un izdevumu maksājumu darījumus (t. i., galīgos maksājumus un avansu dzēšanu), kā arī pārbaudām darījumu izlasi.

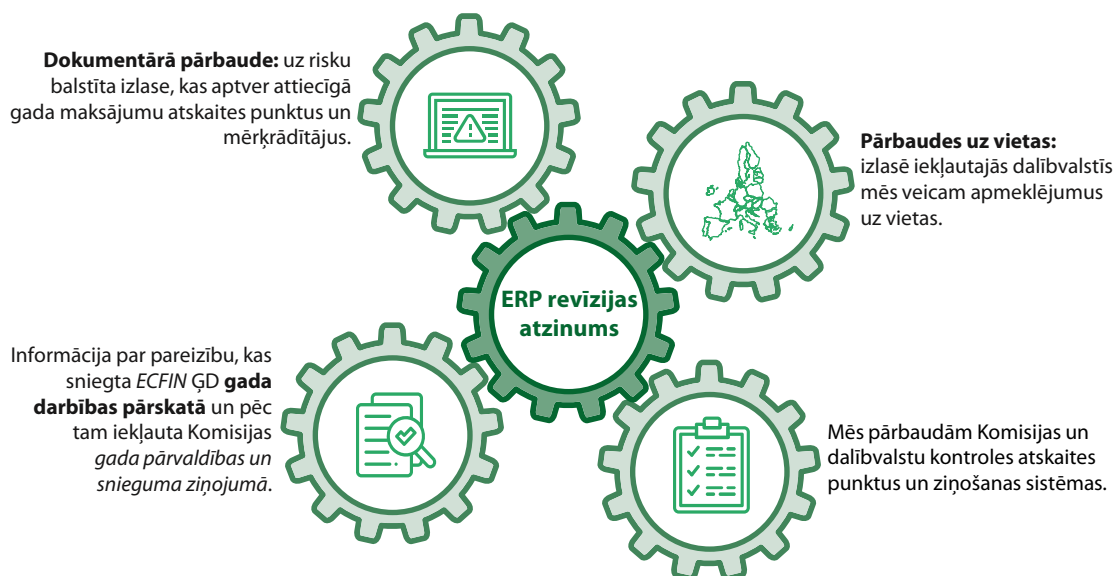
Ja ir ievēroti attiecīgie starptautiskie revīzijas standarti, mēs caurskatām un atkārtoti veicam pārbaudes un kontroles, ko iepriekš bija veikušas struktūras, kuras atbildīgas par ES budžeta īstenošanu. Tādējādi mēs pilnībā ņemam vērā visus korigējošos pasākumus, kas veikti, pamatojoties uz šīm pārbaudēm.

- Mēs novērtējam ieņēmumu un izdevumu sistēmas, lai noteiktu, cik efektīvi tās nodrošina darījumu pareizību.
- Izmantojot statistikas metodes, mēs veidojam darījumu izlases, uz kuru pamata mūsu revidenti veic izvērstas pārbaudes. Sīkāk revidējam izlasē iekļautos darījumus, arī uz vietas pie galasaņēmējiem (tas var būt lauksaimnieks, pētniecības institūts vai uzņēmums, kas izpilda publiski iepirktus būvdarbus vai pakalpojumus), lai iegūtu pierādījumus, ka ikviens pakārtotais notikums reāli eksistē, ka tas ir pienācīgi iegrāmatots un atbilst noteikumiem, saskaņā ar kuriem veikti maksājumi.
- Mēs analizējam kļūdas un tās klasificējam kā skaitļos izsakāmas vai skaitļos neizsakāmas. Darījumos ir skaitļos izsakāma kļūda, ja saskaņā ar noteikumiem maksājumu nedrīkstēja atļaut. Mēs ekstrapolējam skaitļos izsakāmas kļūdas, lai aplēstu kļūdu līmeni katrai jomai, par kuru sagatavojam īpašo izvērtējumu. Pēc tam mēs salīdzinām aplēsto kļūdu līmeni ar 2 % būtiskuma sliekšni un novērtējam, vai kļūdas ir visaptverošas.
- Savos atzinumos mēs ņemam vērā minēto novērtējumu, kā arī citu būtisku informāciju, piemēram, gada darbības pārskatus un citu ārēju revidentu ziņojumus.
- Lai nodrošinātu faktu pareizību, mēs apspriežam visus konstatējumus gan ar dalībvalstu iestādēm, gan ar Komisiju.

Kāda ir mūsu revīzijas pieeja un metodika ticamības deklarācijai par ANM izdevumu pareizību?

- Ticamības deklarācijā par ES budžetu mēs sniedzam atsevišķu atzinumu par ANM izdevumu pareizību. Tas ir tāpēc, ka uzskatām ANM īstenošanas modeli par atšķirīgu, un ANM ir pagaidu instruments. Ar šo atzinumu mēs vēlamies sniegt pamatotu pārliecību par maksājumiem un, pamatojoties uz šo atzinumu, detalizētu informāciju ticamības deklarācijā (sk. [35. attēlu](#)).
- Lielāko daļu pārliecības mēs iegūstam no padziļinātām pārbaudēm un pārraudzības un kontroles sistēmu novērtējuma. Mūsu pārliecību papildina gada darbības pārskati un gada pārvaldības un snieguma ziņojums, kā arī lekšējās revīzijas dienesta ziņojumi.
- Mūsu darbs atbilst starptautiskajiem revīzijas standartiem un nodrošina, ka mūsu revīzijas atzinumi ir pamatoti ar pietiekamiem un atbilstīgiem revīzijas pierādījumiem.

35. attēls. Revīzijas atzinums

Avots: ERP.

Avots: ERP.

Visi mūsu sagatavotie dokumenti ir publicēti mūsu tīmekļa vietnē
[*eca.europa.eu*](http://eca.europa.eu).

AUTORTIESĪBAS

© Eiropas Savienība, 2025

Eiropas Revīzijas palātas (ERP) atkalizmantošanas politiku nosaka ar [ERP Lēmumu Nr. 6–2019](#) par atvērto datu politiku un dokumentu atkalizmantošanu.

Ja vien nav norādīts citādi (piemēram, individuālās autortiesību norādēs), ERP saturs, kurš pieder ES, ir licencēts saskaņā ar šādu starptautisku licenci: [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\) licence](#). Tādējādi atkalizmantošana parasti ir atļauta, ja tiek sniegtas pienācīgas atsauces un norādītas visas izmaiņas. ERP satura atkalizmantošana nedrīkst sagrozīt tā sākotnējo nozīmi vai jēgu. ERP nav atbildīga par atkalizmantošanas sekām.

Jāsaņem papildu atļauja, ja konkrētā saturā attēlotas identificējamās privātpersonas, piemēram, ERP darbinieku fotoattēlos, vai ja tas ietver trešās personas darbu.

Ja šāda atļauja ir saņemta, tā atceļ un aizstāj iepriekš minēto vispārējo atļauju un skaidri norāda uz visiem izmantošanas ierobežojumiem.

Turpmāk uzskaitīto attēlu atkalizmantošana ir atļauta, ja tiek norādīts autortiesību īpašnieks, avots un, ja minēts, fotogrāfa vārds:

4. lpp.: © Eiropas Savienība, 2023, avots: Eiropas Revīzijas palāta / *Sophie Margue*.

81. lpp.: © Eiropas Savienība, 2025, avots: Eiropas Revīzijas palāta. Ēku arhitekti: *Paul Noël* (1988) un *Jim Clemes* (2003, 2013).

Lai izmantotu vai reproducētu saturu, kas nepieder ES, var būt nepieciešams prasīt atļauju tieši autortiesību īpašniekiem:

13. attēls ir izstrādāts, izmantojot [Flaticon.com](#) ikonas. © *Freepik Company S.L.* Visas tiesības aizsargātas.

16. lpp.: © *InfiniteFlow*, [stock.adobe.com](#).

35. lpp.: © *Funtap*, [stock.adobe.com](#).

39. lpp.: © *K.Mongkol*, [stock.adobe.com](#).

45. lpp.: © *elgreko*, [stock.adobe.com](#).

50. lpp.: © *Worawut*, [stock.adobe.com](#).

54. lpp.: © *Maryna*, [stock.adobe.com](#).

30. attēls ir izstrādāts, izmantojot [Flaticon.com](#) ikonas (trešā, ceturtā un piektā ikona kreisajā pusē). © *Freepik Company S.L.* Visas tiesības aizsargātas.

75. lpp.: © *paryati*, [stock.adobe.com](#).

35. attēls ir izstrādāts, izmantojot [Flaticon.com](#) ikonas (augšā pa kreisi un divas apakšējās ikonas). © *Freepik Company S.L.* Visas tiesības aizsargātas. ERP pārveidoja zobrata ikonu, © *Ramziia*, [stock.adobe.com](#).

Programmatūra vai dokumenti, uz kuriem attiecas rūpnieciskā īpašuma tiesības, proti, patenti, preču zīmes, reģistrēti dizainparaugi, logotipi un nosaukumi, nav iekļauti ERP atkalizmantošanas politikā.

Eiropas Savienības iestāžu un struktūru tīmekļa vietnēs, kas izvietotas domēnā europa.eu, ir atrodamas saites uz trešo personu tīmekļa vietnēm. Tā kā ERP šīs vietnes nekontrolē, iesakām rūpīgi iepazīties ar to privātuma un autortiesību politiku.

ERP logotipa izmantošana

ERP logotipu nedrīkst izmantot bez ERP iepriekšējas piekrišanas.

KĀ ATSAUKTIES

Eiropas Revīzijas palāta, “[2024 – ES revīzijas īss apraksts](#)”, Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2025.

Luksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2025

PRINT	ISBN 978-92-849-5637-1	ISSN 2812-1600	doi:10.2865/4422343	QJ-01-25-046-LV-C
PDF	ISBN 978-92-849-5636-4	ISSN 2812-1597	doi:10.2865/7443230	QJ-01-25-046-LV-N
HTML	ISBN 978-92-849-5635-7	ISSN 2812-1597	doi:10.2865/5290108	QJ-01-25-046-LV-Q

Īsumā par dokumentu “2024 – ES revīzijas īss apraksts”

Dokumentā “2024 – ES revīzijas īss apraksts” ir apkopota informācija par mūsu 2024. gada pārskatiem par ES vispārējo budžetu un Eiropas Attīstības fondu. Mēs sniedzam ticamības deklarāciju par pārskatu ticamību un tiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Mēs aptvērām arī Atveseļošanas un noturības mehānismu un sniedzam atsevišķu atzinumu par tā izdevumu likumību un pareizību. ES revīzijas īsajā aprakstā izklāstīti arī galvenie konstatējumi par ieņēmumiem un ES budžeta un Eiropas Attīstības fonda galvenajām izdevumu jomām, kā arī konstatējumi par budžeta un finanšu pārvaldību.

Pārskatu pilns teksts atrodams mūsu vietnē eca.europa.eu.

Eiropas Revīzijas palāta (ERP) ir neatkarīga Eiropas Savienības ārējās revīzijas iestāde. Mēs brīdinām par riskiem, sniedzam pārliecību, vēršam uzmanību uz trūkumiem un labu praksi, kā arī piedāvājam norādījumus ES politikas veidotājiem un likumdevējiem, kā uzlabot ES politikas virzienu un programmu pārvaldību. Ar savu darbu mēs garantējam, ka ES iedzīvotāji ir informēti par to, kā tiek izlietota viņu nauda.

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

Eiropas Savienības
Publikāciju birojs